

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

MAGISTRSKO DELO

**OBLIKOVANJE CENE STORITVE OSKRBE S PITNO VODO V
IZBRANEM KOMUNALNEM PODJETJU**

Ljubljana, maj 2015

KLARA REBSELJ

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Klara Rebselj, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica magistrskega dela z naslovom Oblikovanje cene storitve obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v izbranem komunalnem podjetju, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko prof. dr. Nevenko Hrovatin.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Ur.l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo magistrskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
  - poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v magistrskem delu, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
  - pridobila vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisala;
- se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku (Ur.l. RS, št. 55/2008 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega magistrskega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne 20. 5. 2015

Podpis avtorice: _____

KAZALO

UVOD	1
1 OPREDELITEV GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE OSKRBE S PITNO VODO	2
1.1 Opredelitev gospodarskih javnih služb.....	3
1.1.1 Lokalne gospodarske javne službe	3
1.1.2 Oblike izvajanja gospodarskih javnih služb	5
1.1.3 Financiranje gospodarskih javnih služb	6
1.2 Zakonodajna ureditev gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo	9
1.2.1 Evropski predpisi ureditve oskrbe s pitno vodo	9
1.2.2 Predpisi ureditve oskrbe s pitno vodo v Sloveniji	10
2 ZAKONODAJNA UREDITEV OBLIKOVANJA CEN VODOOSKRBE V SLOVENIJI	13
2.1 Pregled oblikovanja cene vodooskrbe v preteklosti.....	14
2.1.1 Ureditev oblikovanja cen do leta 2008.....	14
2.1.2 Ureditev oblikovanja cen po letu 2008.....	15
2.2 Posledice dosedanje zakonodajne politike na področju vodooskrbe	16
2.2.1 Cene komunalnih storitev ne pokrivajo lastnih stroškov.....	16
2.2.2 Dezinvestiranje v infrastrukturo za izvajanje gospodarskih javnih služb.....	20
2.3 Predstavitev uredbe MEDO.....	23
2.3.1 Predstavitev novosti oblikovanja cen	23
2.3.1.1 Novi termini cene storitve javne službe.....	23
2.3.1.2 Subvencioniranje cene storitve gospodarske javne službe	24
2.3.1.3 Amortizacija in najemnina gospodarske javne infrastrukture	24
2.3.1.4 Spremljanje stroškov po posameznih javnih službah	25
2.3.1.5 Izhodišča za oblikovanje cen javnih služb.....	26
2.3.1.6 Diferenciacija cen storitev gospodarske javne službe med uporabniki	26
2.3.1.7 Priprava elaborata cen storitev gospodarskih javnih služb	27
2.3.1.8 Poročanje Ministrstvu za kmetijstvo in okolje	28
2.3.1.9 Obračunsko obdobje in poračun cen storitev gospodarskih javnih služb	29
2.3.1.10 Uskladitev občinskih aktov z Uredbo MEDO	30
2.3.2 Oblikovanje cene storitve vodooskrbe z elaboratom.....	31
2.3.2.1 Izračun vodarine	31
2.3.2.2 Izračun omrežnine	32
3 PROBLEMATIKA OBLIKOVANJA CENE VODOOSKRBE	33
3.1 Infrastrukturalna sredstva	33
3.1.1 Obseg gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo in hišni priključki	34
3.1.2 Obračun amortizacije in določanje najemnine infrastrukture	36
3.1.3 Vrednost in stopnja izkoriščenosti zmogljivosti infrastrukture	38
3.2 Upoštevanje posebnih storitev v kalkulaciji cene vodooskrbe	40

4	OBLIKOVANJE CENE VODOOSKRBE NA PODLAGI UREDBE MEDO V IZBRANEM PODJETJU	41
4.1	Predstavitev izbranega podjetja	41
4.2	Razporejanje stroškov in razdelitev splošnih stroškov po stroškovnih mestih	42
4.3	Oblikovanje predračunskih cen storitev oskrbe s pitno vodo	43
4.3.1	Predstavitev potrjenih cen storitev oskrbe s pitno vodo	43
4.3.2	Poračun cen storitev oskrbe s pitno vodo za preteklo obračunsko obdobje	45
4.3.3	Kalkulacija predračunske cene za vodarino za prihodnje obračunsko obdobje	47
4.3.4	Kalkulacija predračunske cene za omrežnino za prihodnje obračunsko obdobje.....	49
4.4	Vpliv spremembe cene storitev oskrbe s pitno vodo pri uporabniku	51
	SKLEP.....	53
	LITERATURA IN VIRI.....	56
	PRILOGE	

KAZALO SLIK

Slika 1: Shema odnosov med občino in izvajalcem gospodarske javne službe	6
Slika 2: Prikaz delitve stroškov, povezanih z obremenjevanjem voda	10
Slika 3: Prikaz stopnje pokritja lastne cene na področju oskrbe s pitno vodo na vzorcu 26 izvajalcev gospodarskih javnih služb leta 2007	17
Slika 4: Povprečna letna rast cen komunalnih storitev v Sloveniji v obdobju 2005–2012	18
Slika 5: Stopnja rasti cen življenjskih potrebščin in komunalnih storitev v Sloveniji v obdobju 2005–2012	19
Slika 6: Prikaz denarno pokrite in odpisane amortizacije na primeru 20 komunalnih podjetij leta 2008	22
Slika 7: Prikaz denarno pokrite in odpisane amortizacije na primeru 20 komunalnih podjetij leta 2009	22

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prikaz razlik med najnižjimi in najvišjimi cenami storitve oskrbe s pitno vodo med več kot 50 komunalnimi podjetji (stanje konec leta 2011)	18
Tabela 2: Stanje komunalne infrastrukture v Sloveniji (januar 2011)	20
Tabela 3: Faktorji omrežnine po različnih zmogljivostih priključkov	33
Tabela 4: Prikaz uporabe metode rastočega časovnega amortiziranja gospodarske javne infrastrukture, upoštevajoč stopnje izkoriščenosti javne infrastrukture in dobe uporabe	39
Tabela 5: Potrjene cene za vodarino, oblikovane na podlagi Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb v letu 2013	44
Tabela 6: Potrjene cene za omrežnino, oblikovane na podlagi Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb v letu 2013	44
Tabela 7: Potrjena števnina in vzdrževalnina vodovodnih priključkov stavb na sekundarni vodovod v letu 2013	45
Tabela 8: Poračun med potrjeno in obračunsko ceno izvajanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo za preteklo obračunsko obdobje, leto 2013	45
Tabela 9: Primerjava potrjenih cen za omrežnino z obračunskimi cenami za omrežnino za preteklo obračunsko obdobje, leto 2013	46
Tabela 10: Kalkulacija predračunske cene storitve oskrbe s pitno vodo za prihodnje obračunsko obdobje, leto 2015	48
Tabela 11: Izračun končne cene storitve oskrbe s pitno vodo za prihodnje obračunsko obdobje, leto 2015	49
Tabela 12: Predračunski stroški javne infrastrukture gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo za prihodnje obračunsko obdobje, leto 2015	50
Tabela 13: Kalkulacija predračunske cene javne infrastrukture oskrbe s pitno vodo za prihodnje obračunsko obdobje, leto 2015	50
Tabela 14: Primerjava stroška oskrbe s pitno vodo za referenčno gospodinjstvo po potrjeni ceni leta 2013 in predračunski ceni za leto 2015	51
Tabela 15: Primerjava stroška oskrbe s pitno vodo za gospodarsko družbo po potrjeni ceni leta 2013 in predračunski ceni za leto 2015	52

UVOD

Na podlagi Zakona o gospodarskih javnih službah (Ur.l. RS, št. 32/1993, 30/1998-ZZLPPO, 127/2006-ZJZP, 38/2010-ZUKN, 57/2011-ORZGJS40, v nadaljevanju ZGJS) se z gospodarskimi javnimi službami zagotavljajo materialne javne dobrine kot so proizvodi in storitve, katere zagotavlja Republika Slovenija, občina ali druga lokalna skupnost z namenom zadovoljevanja javnih potreb, kadar jih ni mogoče zagotavljati na trgu.

Za gospodarske javne službe velja, da zanje tržne zakonitosti ne delujejo. Komunalne storitve sodijo v naravno monopolno panogo, posamezno komunalno podjetje pa nastopa kot izvajalec gospodarskih javnih služb varstva okolja na območju neke občine. Zaradi narave panoge se pojavi problem, kako določiti fiksni in variabilni del cene storitve gospodarske javne službe varstva okolja, da se ta čim bolj približa lastni ceni. Na višino lastne cene gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v neki občini vplivajo različne prostorske, naravne in poselitvene danosti, razvitost oziroma dotrajanost javne infrastrukture, kot tudi politične odločitve na občinski ravni. Zaradi navedenega se pojavi potreba po regulaciji cen teh storitev, zato je vlada v preteklosti uporabljala omejevalno cenovno politiko zaradi preprečevanja previsoke inflacije in preprečevanja zlorabe monopolnega položaja.

Posledice restriktivne cenovne politike so se odražale v prenizkih cenah storitev gospodarskih javnih služb varstva okolja, ki niso pokrivalo stroškov izvajanja dejavnosti, kar je posledično vodilo v zmanjšanje vlaganj v gospodarsko javno infrastrukturo, namenjeno izvajanju gospodarske javne službe varstva okolja.

Namen magistrskega dela je proučiti vpliv omejevalne cenovne politike na cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v Sloveniji. Na tej osnovi smo proučili tudi problematiko oblikovanja cene storitve oskrbe s pitno vodo po novi Uredbi o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur.l. RS, št. 87/2012, 109/2012, v nadaljevanju Uredba MEDO), ki velja s 1. januarjem 2013.

Izhajajoč iz ugotovitev, je namen magistrskega dela poglobiti znanje o kalkulaciji cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo ter končni cilj magistrskega dela na primeru izbranega komunalnega podjetja oblikovati cene teh storitev. Pri tem zasledujemo pomožne cilje:

- proučiti razpoložljivo literaturo na izbranem področju;
- predstaviti dosedanje cenovno politiko na področju storitve oskrbe s pitno vodo ter njen vpliv na ceno storitve;
- predstaviti Uredbo MEDO in opredeliti problematiko oblikovanja cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo in
- izdelati kalkulacijo cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo na primeru izbranega komunalnega podjetja.

Magistrsko delo je razdeljeno na teoretični in raziskovalni del. Pri teoretičnem delu uporabljamo deskriptivno metodo znanstveno raziskovalnega dela. Osnovo predstavljajo sekundarni viri podatkov, aktualna domača in tuja strokovna literatura s področja gospodarskih javnih služb in oblikovanja cen v komunalnih podjetjih (predvsem zakonodajni predpisi, knjige, članki in prispevki). Teoretična izhodišča v zadnjem delu magistrskega dela povezujemo z ugotovitvami iz empiričnega dela s pomočjo analize in sinteze ter oblikujemo kalkulacijo cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v komunalnem podjetju. Pri tem izhajamo iz primarnih podatkov, ki so za izbrano podjetje izmišljeni.

Vsebinsko magistrsko delo obsega štiri poglavja. Uvodu sledi poglavje, kjer opredeljujemo gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo ter njihovo zakonodajno ureditev v evropskih in slovenskih predpisih. Sledi poglavje o oblikovanju cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v preteklosti v Sloveniji. Podrobneje pojasnujemo novosti ureditve tega področja na osnovi Uredbe MEDO, ki jo primerjamo s preteklo zakonodajno ureditvijo, Pravilnikom o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur.l. RS, št. 63/2009, 87/2012). V tretjem poglavju se osredotočimo na problematiko oblikovanja cene vodooskrbe, kjer izpostavimo predvsem infrastrukturna sredstva v povezavi z oblikovanjem fiksnega dela lastne cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo. V zadnjem poglavju predstavimo izbrano podjetje, ureditev stroškovnega računovodstva ter na osnovi teoretičnega dela magistrskega dela oblikujemo predračunske cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo za prihodnje obračunsko obdobje. Prikažemo tudi primerjavo med oblikovanimi cenami po prejšnjih predpisih in cenami, oblikovanimi na podlagi Uredbe MEDO ter njihov vpliv na uporabnike storitev gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo. Sledi še sklep s povzetkom bistvenih ugotovitev, navedba literature in virov ter priloge k magistrskemu delu.

1 OPREDELITEV GOSPODARSKE JAVNE SLUŽBE OSKRBE S PITNO VODO

Država preko javnih služb zagotavlja javne dobrine svojim državljanom. Pečarič in Bugarič (2011, str. 5–6) navajata, da pod pojem javne službe štejemo družbene in gospodarske dejavnosti, s katerimi se vsem pod enakimi pogoji in v javnem interesu zagotavljajo nujno potrebne dobrine in storitve. Za javne službe veljajo štirje stebri, in sicer splošen dostop, enakost, učinkovitost in odgovornost izvajanja.

Pečarič in Bugarič (2011, str. 33–34) navajata, da materialni pojem javne službe zajema:

- dolžnost zagotavljanja izvajanja javne službe s strani države ali občine;
- zagotavljanje izvajanja v javnem interesu;
- javne dobrine (blago in storitve) so inkluzivne oziroma dostopne vsem pod enakimi pogoji;
- cena javne dobrine je regulirana;

- primarni namen ni dobiček in
- običajno gre za monopol, kar pomeni, da se izvaja po posebnem javnopravnem režimu in je zato treba vzpostaviti ravnotežje med javnim interesom ter prostim nastopanjem na trgu.

Država na področju javnih služb nastopa v dveh vlogah, in sicer kot (Pečarič & Bugarič, 2011, str. 46):

- **regulator dejavnosti javnih služb:** regulacijo lahko prenese tudi na ožje teritorialne enote, občine, in
- **izvrševalec javnih služb:** kar zajema tako skrb za opravljanje javnih služb s strani drugih kot tudi lastno izvajanje v režiji (odločanje o izvajalcih teh služb).

1.1 Opredelitev gospodarskih javnih služb

Leta 1993 je bil sprejet ZGJS, v katerem je zapisano, da je »pri zagotavljanju javnih dobrin pridobivanje dobička podrejeno zadovoljevanju javnih potreb«. Na podlagi ZGJS se z gospodarskimi javnimi službami zagotavljajo materialne javne dobrine, ki so v javnem interesu in jih zagotavlja Republika Slovenija, občina ali druga lokalna skupnost in katerih namen je zadovoljevanje javnih potreb, kadar in kolikor jih ni mogoče zagotavljati na trgu.

Za gospodarske javne službe velja, da zanje tržne zakonitosti ne delujejo, ker (Pečarič & Bugarič, 2011, str. 51):

- ni mogoče zagotoviti zasebnih vlaganj, saj to področje ne prinaša hitrih donosov oziroma so ti majhni (npr. infrastruktura – energetika);
- ni mogoče zagotoviti oblikovanja normalne tržne cene, predvsem pri dejavnostih, ki so deloma monopolne (npr. plinska napeljava);
- imajo nekatere dobrine kolektivno rabo (npr. javne ceste) in
- imajo prisilno naravo zaradi varnosti, higiene in varstva okolja (npr. obvezna uporaba kanalizacije).

Gospodarske javne službe so v Sloveniji sistemsko urejene v ZGJS, ki med drugim določa tudi način in oblike izvajanja gospodarskih javnih služb. ZGJS navaja, da se posamezne dejavnosti gospodarskih javnih služb določijo v posameznih zakonih s področja energetike, prometa in zvez, komunalnega in vodnega gospodarstva in gospodarjenja z drugimi vrstami naravnega bogastva, varstva okolja ter z zakoni, ki urejajo druga področja gospodarske infrastrukture. Če dejavnost ni opredeljena v zakonu kot gospodarska javna služba, je obravnavana kot tržna dejavnost (Jagodič, 2010, str. 95).

1.1.1 Lokalne gospodarske javne službe

Gospodarske javne službe se delijo na državne in lokalne ter obvezne in izbirne gospodarske javne službe. Ker se tematika magistrskega dela navezuje na lokalno gospodarsko javno

službo, na tem mestu opisujemo le vrste lokalnih gospodarskih javnih služb na področju varstva okolja.

Kot obvezne lokalne gospodarske javne službe s področja varstva okolja so skladno s 149. členom Zakona o varstvu okolja (Ur.l. RS, št. 39/2006-UPB, 49/2006-ZMetD, 66/2006 Odl. US: U-I-51/06-10, 33/2007-ZPNačrt, 57/2008-ZFO-1A, 70/2008, 108/2009-ZPNačrt-A, 48/2012, 57/2012, 92/2013, v nadaljevanju ZVO-1) določene sledeče gospodarske javne službe (Računsko sodišče Republike Slovenije, 2007, str. 12):

- oskrba s pitno vodo;
- odvajanje in čiščenje komunalnih in padavinskih odpadnih voda;
- zbiranje in prevoz komunalnih odpadkov;
- odlaganje ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov in
- urejanje in čiščenje javnih površin.

Obvezna lokalna gospodarska javna služba je tudi vzdrževanje in obnavljanje občinskih cest po Zakonu o javnih cestah (Ur.l. RS, št. 33/2006-UPB, 45/2008, 57/2008-ZLDUVCP, 69/2008-ZCestV, 42/2009, 109/2009, 109/2010-ZCes-1). Lokalna skupnost pa lahko poleg obveznih gospodarskih javnih služb nekatere dejavnosti z odlokom opredeli kot izbirne gospodarske javne službe. Z njimi občina določi zlasti (Računsko sodišče Republike Slovenije, 2007, str. 12–13):

- način opravljanja gospodarske javne službe;
- organizacijske oblike opravljanja gospodarske javne službe;
- opravljanje strokovno-tehničnih in razvojnih nalog;
- sistem varstva uporabnikov javnih dobrin in
- vire financiranja teh služb.

Občine lahko zagotavljajo tudi druge proizvode in storitve, pri čemer morajo izpolnjevati pogoje iz 4. člena ZGJS, ki pravi, da so takšne dejavnosti pogoj za izvrševanje nalog iz njene pristojnosti in da so takšne dejavnosti pogoj za izvrševanje gospodarskih, socialnih in ekoloških funkcij lokalne skupnosti, pri katerih lokalna skupnost prevzame subsidiarno sanacijsko odgovornost. Uporaba javnih dobrin, zagotovljenih z obveznimi gospodarskimi javnimi službami, je namreč obvezna, medtem ko uporaba javnih dobrin, ki jih zagotavljajo z izbirnimi gospodarskimi javnimi službami, ni obvezna, če zakon ali odlok občine za posamezne primere ne določa drugače (Pečarič & Bugarič, 2011, str. 94).

Najpogostejše izbirne lokalne gospodarske javne službe, ki se pojavljajo v Sloveniji, so urejanje in vzdrževanje pokopališč, vzdrževanje javne razsvetljave, urejanje in vzdrževanje ulic, trgov, pločnikov in občinskih cest ter zimska služba.

1.1.2 Oblike izvajanja gospodarskih javnih služb

Javne službe se po ZGJS zagotavljajo in izvajajo v naslednjih oblikah (Računsko sodišče Republike Slovenije, 2007, str. 13–14):

- **Režijski obrat:** gospodarska javna služba v tej organizacijski obliki je vključena v občinsko upravo. Ustrezna je, kadar gre za izvajanje majhnega obsega gospodarske javne službe, zaradi česar bi bila ustanovitev javnega podjetja neracionalna.
- **Javno podjetje:** je primerno, kadar gre za izvajanje več gospodarskih javnih služb večjega obsega ali kadar gre za naravo monopolne dejavnosti, ki je določena kot gospodarska javna služba in jo je mogoče opravljati profitno. Gospodarske javne službe se izvajajo v eni izmed pravno organizacijskih oblik gospodarskih družb, ki je v 100-odstotni lasti lokalne skupnosti, kjer ta deluje kot regulator dejavnosti gospodarskih javnih služb.
- **Javni gospodarski zavod:** gospodarskih javnih služb v tej obliki zaradi njihove narave ni mogoče opravljati kot profitne. Soustanovitelji zavoda so (poleg občine) lahko tudi osebe zasebnega prava.
- **Koncesija:** organ oblasti podeli koncesijo izvajalcu gospodarske javne službe. Pri tem sprejmejo koncesijski akt, s katerim določijo predmet in pogoje opravljanja gospodarske javne službe, izvedejo javni razpis, izdajo odločbo o izbiri koncesionarja in sklenejo koncesijsko pogodbo.

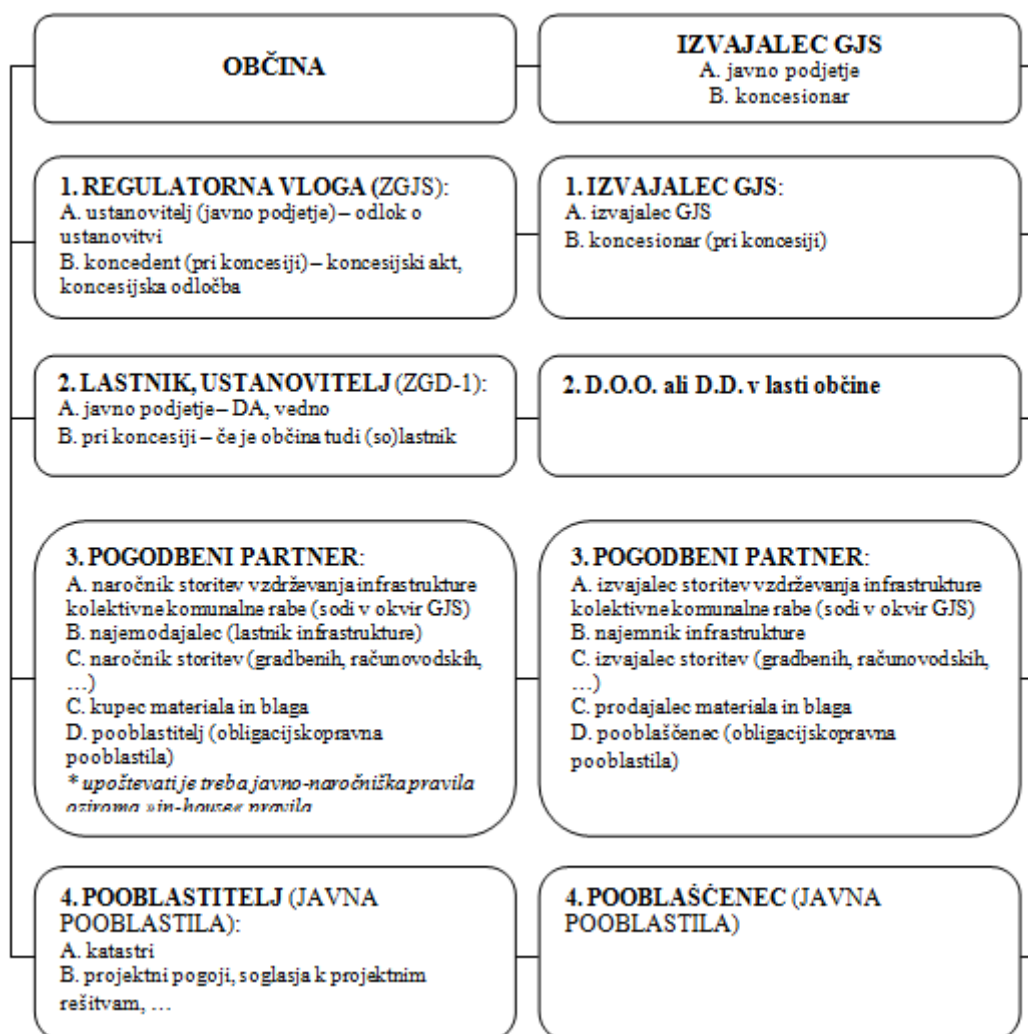
Običajne oblike izvajanja gospodarske javne službe v Sloveniji so javno podjetje, režijski obrat in koncesija. Najpogostejša oblika med njimi je javno podjetje, kamor spadajo komunalna podjetja (Hrovatin et al., 2002, str. 81). V nekaterih občinah gospodarske javne službe izvajajo še krajevne skupnosti in vodovodni odbori (Pečarič & Bugarič, 2011, str. 102). Javno podjetje kot ena od oblik izvajanja gospodarske javne službe je delno urejena v 3. poglavju ZGJS, po drugi strani pa za javno podjetje velja ureditev, določena v Zakonu o gospodarskih družbah (Ur.l. RS, št. 65/2009-UPB, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 44/2013 Odl. US: U-I-311/11-16, 82/2013), saj gre za pravno osebo, ki nastopa na trgu kot družba z omejeno odgovornostjo ali kot delniška družba.

Občina in javno podjetje delujeta na nasprotnih bregovih z različnimi interesi (Jagodič, 2010, str. 103):

- občina je organ oblasti, medtem ko je javno podjetje stranka v postopku;
- med njima je povezava na obligacijski ravni, saj občina nastopa kot najemodajalec, naročnik storitev, kupec materiala in pooblastitelj, izvajalec gospodarske javne službe pa kot najemnik, izvajalec storitev, prodajalec materiala, pooblaščenec;
- občina je tudi lastnik kapitala v javnem podjetju.

Razmerja med občino in izvajalcem gospodarske javne službe prikazujemo na Sliki 1.

Slika 1: Shema odnosov med občino in izvajalcem gospodarske javne službe

Vir: B. Jagodič, *Pravni in davčni vidiki preglednosti finančnih odnosov med izvajalci gospodarskih javnih služb in občinami*, 2010, str. 102.

1.1.3 Financiranje gospodarskih javnih služb

Financiranje gospodarskih javnih služb pomembno vpliva na likvidnostno situacijo izvajalcev teh služb kot investicijska dejavnost, torej vlaganje v gospodarsko javno infrastrukturo, namenjeno opravljanju gospodarske javne službe. Po ZGJS (8. člen) se gospodarske javne službe financirajo preko cene teh javnih dobrin, iz proračunskih sredstev in iz drugih virov, ki so določeni z zakonom ali odlokom občine.

Ekonomsko logika glede financiranja obnov osnovnih sredstev je sledeča (Jereb, 2013b, str. 6):

- Gospodarska družba s prejetimi denarnimi sredstvi kupi osnovna sredstva.

- Osnovna sredstva se uporabljajo pri izvajanju dejavnosti, s čimer družba ustvarja prihodke. Z uporabo sredstev se ta obrabljajo in prek obračuna amortizacije povzročajo stroške oziroma odhodke.
- Ko so terjatve plačane, družba prejme denarna sredstva od kupcev svojih poslovnih učinkov in del teh sredstev nameni za kritje stroškov amortizacije.
- Podjetje, ki opravlja dejavnost, bo moralo sčasoma nadomestiti izrabljena osnovna sredstva z novimi.

Kljub razlikam v poslovanju med občinami in gospodarskimi družbami razlik pri investicijah v gospodarsko javno infrastrukturo ni. Občina kot lastnik gospodarske javne infrastrukture obračuna amortizacijo za osnovna sredstva gospodarske javne infrastrukture. Ta infrastruktura je dana v najem izvajalcu gospodarskih javnih služb, za kar občina zaračuna najemnino v višini obračunane amortizacije teh sredstev. Amortizacija pa je vključena v kalkulacijo cene storitve gospodarske javne službe, ki jo plača uporabnik storitev gospodarskih javnih služb varstva okolja (Jereb, 2013b, str. 8).

Drugih trajnih virov za financiranje obnov gospodarske javne infrastrukture ni. Stroške izvajanja je treba poravnati s ceno teh storitev, tako da je mogoče zbrati sredstva za obnovo infrastrukture. Sicer obstaja še zadolževanje, kar pa ne more biti trajni vir financiranja. Občine so v preteklosti potrjevale cene storitev, ki niso zagotavljale kritja stroškov amortizacije gospodarske javne infrastrukture, pri tem pa v proračunu niso zagotavljale virov za kritje subvencije. Zaradi navedenega se ni zbralo zadosti sredstev amortizacije za obnovo infrastrukture – niti prek cene storitev gospodarske javne službe niti iz proračuna (Jereb, 2013b, str. 7–10).

Kot navaja Jereb (2013b, str. 11–19), so možne oblike financiranja razvoja infrastrukture (torej vlaganja v nove investicije) za izvajanje dejavnosti gospodarske javne službe sledeče:

- proračunsko financiranje: sredstva so zagotovljena v proračunu občine, pri čemer je vir bodisi proračun Evropske skupnosti, Republike Slovenije bodisi občinski proračun (tudi s komunalnim prispevkom kot namensko dajatvijo za financiranje izgradnje infrastrukture);
- zadolževanje: pri finančnih institucijah skladno s 63. členom ZGJS;
- okoljske dajatve: vodna povračila, okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda in okoljska dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odlaganja odpadkov na odlagališčih;
- javno-zasebno partnerstvo: kot razmerje zasebnega vlaganja v javne projekte in/ali javnega sofinanciranja zasebnih projektov v javnem interesu, ki je sklenjeno med javnim in zasebnim partnerjem v zvezi z gradnjo, vzdrževanjem in upravljanjem javne infrastrukture in s tem povezanim izvajanjem gospodarskih javnih služb;
- pogodba o opremljanju: njen namen je, da se občina zaradi pomanjkanja proračunskih sredstev ali časovne neusklajenosti pri opremljanju stavbnih zemljišč z investitorjem v gradbene objekte dogovori, da si sam izgradi manjkajoče infrastrukturno omrežje.

Okoljske dajatve, med katere spada tudi vodno povračilo, ki je sestavni del cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo, so prihodki občinskih proračunov. Namen zaračunavanja okoljskih dajatev je zmanjšati onesnaževanje okolja oziroma prispevati k manjši rabi naravnih dobrin. Zato bi se zbrana namenska sredstva morala uporabiti za ukrepe zmanjševanja onesnaževanja okolja oziroma prispevati k smotrnejši rabi naravnih dobrin. Ker je višina vodnega povračila odvisna od količine opravljene storitve (porabe pitne vode), so z dajatvijo bolj obremenjeni tisti uporabniki gospodarskih javnih služb, ki bolj onesnažujejo okolje (Loncner, 2014b, str. 79). Namenskost porabe zbranih vodnih povračil je določena v Zakonu o vodah (Ur.l. RS, št. 67/2002, 2/2004-ZZdrI-A, 41/2004-ZVO-1, 57/2008, 57/2012, 100/2013, 40/2014, v nadaljevanju ZV-1), kjer 162. člen navaja, da se vplačana sredstva vodnih povračil zbirajo v Skladu za vode, pri čemer se zbrana sredstva porabijo za:

- gradnjo vodne infrastrukture (vključno z nakupom zemljišč, potrebnih za njeno gradnjo);
- gradnjo državne in lokalne infrastrukture, ki je potrebna zaradi gradnje vodne infrastrukture;
- izvajanje javnih gospodarskih služb;
- gradnjo in posodobitve vodnih zadrževalnikov, namenjenih za namakanje kmetijskih zemljišč (ki so državna vodna infrastruktura);
- nakup vodnih in priobalnih zemljišč in sofinanciranje nakupa priobalnih zemljišč s strani lokalnih skupnosti;
- strokovne in razvojne naloge za izvajanje ZV-1, ki jih opravljajo pravne osebe javnega prava, ki jih je ustanovila Republika Slovenija v ta namen;
- medobčinske ali regionalne projekte gradnje objektov za črpanje, filtriranje in zajem vode ter prenosne vodovode za zagotovitev javne oskrbe s pitno vodo v skladu z operativnimi programi varstva okolja in
- pripravo drugih posameznih strokovnih in razvojnih nalog za izvajanje ZV-1.

Iz navedenega predpisa je razvidno, da bi Sklad za vode zbrana sredstva lahko namenil tudi za izvedbo medobčinskih in regijskih investicij v javno infrastrukturo za izvajanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo. Iz poročila Računskega sodišča Republike Slovenije (2011a, str. 4) pa izhaja, da so sredstva vodnega sklada porabili predvsem za financiranje izvajanja gospodarske javne službe urejanje spodnje Save.

Kot smo že omenili, občine od izvajalcev gospodarskih javnih služb prejema najemnino za infrastrukturo v višini obračunane amortizacije osnovnih sredstev, s čimer se v proračunu zagotavlja sredstva za obnovitvene investicije infrastrukture. V občinah, ki so v finančnih težavah, pa je zagotavljanje smotrnosti porabe sredstev problematično. Problem smotrne porabe sredstev za investicije se po mnenju Loncnerja (2014b, str. 81) odraža pri izvajalcih v cenah storitev gospodarskih javnih služb varstva okolja. Ker so amortizacijske stopnje, ki se upoštevajo pri izračunu amortizacije predpisane, sta strošek amortizacije in posledično najemnina za uporabo infrastrukture odvisna od vrednosti gospodarske javne infrastrukture,

ki jo komunalno podjetje uporablja za izvajanje dejavnosti gospodarskih javnih služb. Večja kot je vrednost investicij v gospodarsko javno infrastrukturo, večja je najemnina in posledično višja omrežnina, ki jo morajo plačati uporabniki storitev gospodarskih javnih služb. Zato je pomembno, da se občine zavedajo, da tako obseg kot vrsta investicij v javno infrastrukturo neposredno vplivata na ceno storitev gospodarskih javnih služb, ter to upoštevajo pri odločanju o investiranju. Zgolj smotrne odločitve investiranja v gospodarsko javno infrastrukturo bi omogočile stroškovno učinkovito izvajanje posamezne gospodarske javne službe na njenem območju. Ker občine v Sloveniji praviloma nimajo opredeljenih dolgoročnih ciljev in strategij na področju investiranja v gospodarsko javno infrastrukturo, se posledice odražajo v tem, da komunalna podjetja nimajo ustrezne infrastrukture, ki bi jim omogočila učinkovito izvajanje gospodarske javne službe. Nekatere investicije v Sloveniji se kažejo tudi v predimenzioniranosti infrastrukture, kar pomeni, da se posamezne investicije izvajajo v večjem obsegu, kot bi bilo potrebno za učinkovito izvajanje gospodarskih javnih služb (Loncner, 2014b, str. 80–81).

1.2 Zakonodajna ureditev gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo

1.2.1 Evropski predpisi ureditve oskrbe s pitno vodo

Na evropski ravni področje rabe vode ureja Direktiva Evropskega parlamenta in sveta 2000/60/ES o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (Ur.l. EU, št. 327/2000, v nadaljevanju Vodna direktiva). Vodna direktiva določa upravljanje s celinskimi površinskimi vodami, podzemnimi vodami, somornicami in obalnimi vodami. Cilji Vodne direktive so preprečiti in zmanjšati onesnaževanja, vzpodbujati trajnostno rabo vode, zagotoviti varstvo vodnega okolja, izboljšati stanja vodnih ekosistemov in ublažiti učinke poplav in suš. Vodna direktiva v 9. členu določa, da naj države članice zagotovijo:

- da cenovna politika porabnike ustrezno vzpodbuja, da gospodarno uporabljajo vodne vire in tako prispevajo k okoljskim ciljem na stroškovno učinkovit način in
- ustrezen prispevek različnih rab vode, razdeljenih vsaj na industrijo, gospodinjstva in kmetijstvo, k povračilu stroškov storitev za rabo vode, ki temelji na ekonomski analizi rabe vode, upoštevajoč načelo »povzročitelj obremenitve plača«.

Vodna direktiva uvaja ekonomska načela in metode za upravljanje evropskih voda. Gre za prvi primer evropske zakonodaje o vodah, ki v svoje ukrepe vključuje ekonomska načela in instrumente za doseganje zastavljenih okoljskih ciljev. Načelo »povzročitelj obremenitve plača« bi moralo biti v predpise držav članic implementirano tako, da bo zagotavljalo racionalno rabo vode. Gre za načelo, da uporabniki plačajo proporcionalno glede na povzročene stroške različne rabe vode (razdeljeni na industrijo, gospodinjstva in kmetijstvo).

Ekonomska analiza v Vodni direktivi določa, da se pripravi oceno stroškov in korist oziroma ustrežni izračuni, potrebni za upoštevanje navedenega načela. Oblikovanje cenovne politike mora temeljiti na analizi povpraševanja, ob upoštevanju dolgoročnih napovedi ponudbe vode

na vodnem območju. Če je treba, se izdelajo tudi ocene količine, cen in stroškov, povezanih s storitvami za rabo voda, in ocene ustreznih naložb, vključno z napovedmi takih naložb. Cena, ki jo uporabniki plačajo za vodo, mora vključevati tako obratovalne in vzdrževalne stroške oskrbe in ravnanja z vodo kot tudi stroške vlaganja v infrastrukturo.

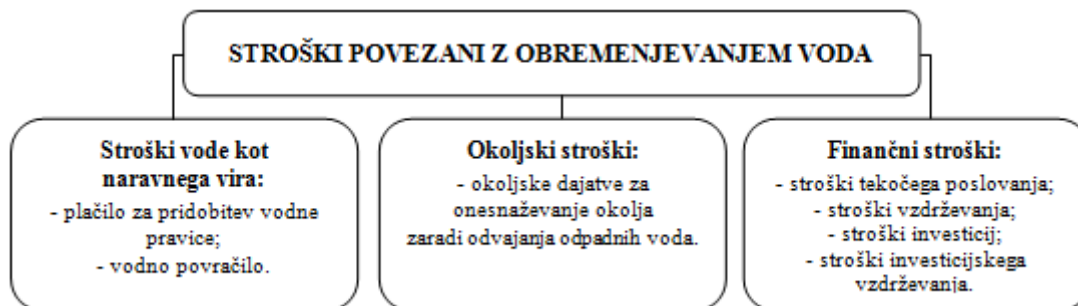
Na podlagi Vodne direktive je bil leta 2000 sprejet dokument Komisije Evropske unije, s področja oblikovanja cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo za povečanje trajnosti vodnih virov. Dokument navaja, da je treba oblikovati takšno ceno vode, ki bo krila vse stroške vodnih storitev in vzpodbujala učinkovito rabo vodnih virov ter omejevala onesnaževanje okolja s strani različnih sektorjev. Cena vode mora biti določena na ravni, da je zagotovljeno povračilo stroškov (vključno z okoljskimi stroški in stroški vodnih virov) za vsak posamezen sektor (kmetijstvo, gospodinjstva in industrija). Na splošno je pomembno zagotoviti, da najmanj učinkoviti sektorji, ki povzročajo največje onesnaževanje, za svoje onesnaževanje in porabo tudi plačajo (Ministrstvo za okolje in prostor, 2006, str. 17).

1.2.2 Predpisi ureditve oskrbe s pitno vodo v Sloveniji

V slovenski pravni red sta Vodno direktivo vnesla ZVO-1 in ZV-1. ZVO-1 izvajanje dejavnosti oskrbe s pitno vodo opredeljuje kot obvezno lokalno gospodarsko javno službo. Zagotavljanje lokalne gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo je med najpomembnejšimi nalogami občine. Izvajalci gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo morajo po določilih Pravilnika o pitni vodi (Ur.l. RS, št. 19/2004, 35/2004, 26/2006, 92/2006, 25/2009) zagotavljati skladnost in zdravstveno ustreznost pitne vode.

Stroške, povezane z obremenjevanjem voda, lahko razdelimo v skupine, prikazane na Sliki 2. Da bi realizirali načeli »povzročitelj obremenitve plača« in »uporabnik plača za rabo vode kot naravne dobrine«, vlada letno določi višino vodnega povračila, ki se zbira v Vodnem skladu za financiranje vseh že omenjenih potreb oziroma investicij države za zagotavljanje trajnostne rabe vode (Računsko sodišče Republike Slovenije, 2013, str. 16). Izvajalci gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo pa finančne stroške zaračunavajo uporabnikom storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v obliki vodarine in omrežnine.

Slika 2: Prikaz delitve stroškov, povezanih z obremenjevanjem voda

Vir: Računsko sodišče Republike Slovenije, Revizijsko poročilo: Izvajanje zakona o vodah, 2013, str. 17.

Vrste nalog, obveznosti občin in izvajalcev ter obseg izvajanja storitev obvezne občinske gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo opredeljuje Uredba o oskrbi s pitno vodo (Ur.l. RS, št. 88/2012). Občina pa lahko z občinskim predpisom podrobneje opredeli način izvajanja posamezne gospodarske javne službe. V primeru oskrbe s pitno vodo sprejme odlok o oskrbi s pitno vodo, s katerim določi najmanj zakonske zahteve, določene v 7. členu ZGJS:

- organizacijsko in prostorsko zasnovo opravljanja gospodarske javne službe po vrstah in številu izvajalcev (v režijskem obratu, javnem gospodarskem zavodu, javnem podjetju, na podlagi koncesije ali javnih kapitalskih vložkov);
- »vrsto in obseg javnih dobrin ter njihovo prostorsko razporeditev«;
- »pogoje za zagotavljanje in uporabo javnih dobrin«;
- »pravice in obveznosti uporabnikov«;
- »vire financiranja gospodarskih javnih služb in način njihovega oblikovanja« ter
- »vrsto in obseg objektov in naprav, potrebnih za izvajanje gospodarske javne službe«.

3. člen Uredbe o oskrbi s pitno vodo določa, da se znotraj gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo »izvaja oskrba stavb in gradbenih inženirskih objektov s pitno vodo iz javnega vodovoda, če se v njih zadržujejo ljudje ali se pitna voda uporablja za oskrbo živali«. Za gospodarsko javno službo pa se »ne šteje oskrba nestanovanjskih stavb in gradbenih inženirskih objektov ter nestanovanjskih prostorov v stanovanjskih stavbah s pitno vodo ne glede na to, ali se zagotavlja iz javnega vodovoda, če se voda rabi za namen, ki ni oskrba s pitno vodo«.

Uredba o oskrbi s pitno vodo določa, da kadar se oskrba s pitno vodo zagotavlja iz javnega vodovoda, se za gospodarsko javno službo šteje tudi:

- oskrba stavb ali gradbeno-inženirskih objektov s pitno vodo v tistem delu, kjer se v njih izvajajo državne ali občinske javne službe;
- oskrba s pitno vodo bodisi za pranje bodisi namakanje javnih površin;
- »oskrba zunanjega hidrantnega omrežja za gašenje požarov s pitno vodo« in
- »oskrba s pitno vodo, ki je na javnih površinah namenjena splošni rabi«.

Uporabniki gospodarske javne službe so lastniki stavbe/dela stavbe, ki je priključen na javni vodovod. V primeru večstanovanjskih stavb, kjer ni zagotovljen ločene odjem pitne vode po posameznih stanovanjskih enotah, pa obveznosti uporabnikov izvršuje upravnik stavbe. Upravnik zagotavlja porazdelitev stroškov med lastniki delov stavbe v skladu s predpisom, ki ureja upravljanje večstanovanjskih stavb. Pravilnik o upravljanju večstanovanjskih stavb (Ur.l. RS, št. 60/2009, 87/2011, 85/2013) predpisuje, da se delitev stroškov vodarine, če posamezne stanovanjske enote nimajo vgrajene merilne naprave za merjenje porabe vode, izvede po številu uporabnikov posameznih enot. Po Uredbi o oskrbi s pitno vodo so uporabniki gospodarske javne službe tudi izvajalci občinskih ali državnih gospodarskih

javnih služb ter občine (oskrba zunanjih hidrantnih omrežij za gašenja požarov ter oskrba s pitno vodo, ki je namenjena splošni rabi).

Uredba o oskrbi s pitno vodo v 22. členu določa tudi obvezne storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo, ki jih mora zagotavljati izvajalec te gospodarske javne službe. To so:

- zagotavljanje »oskrbe s pitno vodo vsem uporabnikom javne službe v skladu s predpisi, standardi in normativi, ki urejajo pitno vodo in oskrbo s pitno vodo«;
- »obveščanje uporabnikov javne službe o izvajanju javne službe, o njihovih obveznostih in izvajanju javne službe«;
- redno vzdrževanje javnega vodovoda ter pripadajočih zunanjih hidrantnih omrežij za gašenje požarov;
- redno ter interventno vzdrževanje priključkov na javni vodovod (vzdrževanje priključkov na način, da ni negativnih vplivov na zdravstveno ustreznost pitne vode in javni vodovod ter da je priključek vodotesen in zagotavljanje delovanja obračunskega vodomera);
- vodenje evidenc opravljanja storitev javne službe;
- poročanje o izvajanju javne službe;
- izdelava programa oskrbe s pitno vodo;
- »izvajanje notranjega nadzora in drugih nalog, določenih v skladu s predpisi, ki urejajo pitno vodo«;
- »monitoring kemijskega in mikrobiološkega stanja vode iz zajetja za pitno vodo«;
- »izdelava programa ukrepov v primeru izrednih dogodkov na javnem vodovodu v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami«;
- »izdelava programa ukrepov v primerih izrednih dogodkov zaradi onesnaženja«;
- redno preverjanje podatkov o stavbah priključenih na javni vodovod, v katastru stavb z dejanskim stanjem stavb na območju javnega vodovoda;
- »priključevanje novih uporabnikov javne službe« in
- drugo.

V zvezi z opredelitvijo storitev, ki se bodisi štejejo bodisi ne štejejo kot gospodarska javna služba, prihaja v praksi do težav, ki nastajajo pri vzpostavitvi ločenega merjenja količin in s tem povezanih stroškov prodane pitne vode za javne ali nejavne namene pri posameznih uporabnikih. Kot primer navajamo ločeno merjenje vode za kuhinje ipd. ter za tehnološke namene, ki pa jih ne štejemo med storitve javne službe. Nejasnost in nesmotrnost lahko namreč vodita v neenotno in netransparentno oblikovanje cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo (Cerkvenik, 2010, str. 168).

2 ZAKONODAJNA UREDITEV OBLIKOVANJA CEN VODOOSKRBE V SLOVENIJI

27. decembra 2005 so bili objavljeni prenovljeni Slovenski računovodski standardi (Ur.l. RS, št. 118/2005, 10/2006 popr., 58/2006, 112/2006 popr., 3/2007, 12/2008, 119/2008, 1/2010, 90/2010 popr., 80/2011, 2/2012, 64/2012, 94/2014, 2/2015 popr., v nadaljevanju SRS), ki se uporabljajo od 1. januarja 2006 dalje. Prenovljen je bil tudi SRS 35, ki obravnava računovodsko spremljanje gospodarskih javnih služb. Stari SRS 35 je določal sredstva v upravljanju. To so bila sredstva, ki jih je občina dala v uporabo in upravljanje izvajalcu gospodarske javne službe, nanj pa ni prenesla lastninske pravice (Mayer, 2006, str. 20). Prenovljeni SRS 35 sredstev v upravljanju ne obravnava več. Podjetja, ki v skladu s predpisi opravljajo gospodarske javne službe in imajo sredstva v upravljanju v svojih knjigah med opredmetenimi osnovnimi sredstvi, so jih kot take lahko izkazovale do 31. decembra 2009. S 1. januarjem 2010 so infrastrukturna sredstva prešla v poslovne knjige občin, kar pomeni, da infrastrukturna sredstva amortizira občina (prej so jih javna podjetja) ter jih z najemnino v višini amortizacije zaračunava javnim podjetjem.

Ker se gospodarska javna služba opravlja v javnem interesu in narava te dejavnosti ne omogoča proste dejavnosti na trgu, lahko govorimo o naravnem monopolu posameznega komunalnega podjetja na območju neke občine. Naravni monopoli pa morajo biti zaradi omejene možnosti tržnega delovanja pod nadzorom države preko nadzora nad prodajnimi cenami. Cenovna politika bi morala omogočati, da komunalna podjetja oblikujejo takšne prodajne cene, ki pokrivajo lastne stroške storitve in hkrati dopuščajo ustvarjanje normalnih stopenj donosa. Na višino lastne cene gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v neki občini pa lahko vplivajo različne prostorske, naravne in poselitvene danosti, razvitost oziroma dotrajanost javne infrastrukture in politične odločitve na občinski ravni.

Zato mora država pri regulaciji cen storitev gospodarske javne službe upoštevati Zakon o kontroli cen (Ur.l. RS, št. 51/2006-UPB), po katerem udeleženci na trgu svobodno oblikujejo cene na podlagi ponudbe in povpraševanja in drugih konkurenčnih dejavnikov. Lahko pa določi ukrep kontrole cen, če je dosedanja cena blaga enega ali več podjetij previsoka. Za cene sme država uporabljati le z zakonom določene ukrepe in iz razlogov, kot sta preprečevanje previsoke inflacije (pri čemer lahko ukrep traja največ leto dni) in preprečevanje zlorabe monopolnega položaja (Pečarič & Bugarič, 2011, str. 148).

Po ZGJS o cenah storitev gospodarskih javnih služb varstva okolja odloča ustanovitelj javnega podjetja, torej občine. Cene pa se oblikujejo na način in po postopku, ki ga določa zakon ali odlok občine v skladu z zakonom.

2.1 Pregled oblikovanja cene vodooskrbe v preteklosti

2.1.1 Ureditev oblikovanja cen do leta 2008

Konec leta 1991 je država prvič posegla v kontrolo cen. Razlog naj bi bila previsoka rast cen komunalnih storitev. Naslednja leta so sledila obdobja oblikovanja cen komunalnih storitev na podlagi sprejetih uredb vlade. Uredbe so dovoljevale bodisi usklajevanje cen komunalnih storitev z rastjo cen življenjskih potrebščin bodisi se niso smele povečevati, če rast cen življenjskih potrebščin ni presegla določenega odstotka. V letu 1993 je osnova za usklajevanje cen komunalnih storitev postala rast cen industrijskih izdelkov pri proizvajalcih. Kasneje (leta 1995) je vlada določala najvišje odstotke za usklajevanje rasti cen po posameznih komunalnih dejavnostih. Leta 1997 je bilo prvo dovoljenje za povišanje cen na raven inflacije 3,6 odstotka (Hrovatin et al., 2002, str. 31–33).

Leta 1998 so gospodarske družbe morale na takratno Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj vlagati zahteve za odobritev povišanja cen komunalnih storitev. Tega leta je bila sprejeta tudi pomembna odločitev, da se oblikovanje teh cen postopno prenese na občine. Leta 1999 je bil sprejet nov Zakon o kontroli cen kot temelj za določitev cen komunalnih storitev in je bil eden temeljnih zakonov za določitev cen komunalnih dobrin in storitev (Hrovatin et al., 2002, str. 33–34).

Na podlagi Zakona o kontroli cen je država nadzorovala cene s tem, da je izdajala uredbe z ukrepi kontrole cen, kadar (Hrovatin et al., 2002, str. 50):

- je to nujno zaradi doseganja ciljev in ukrepov gospodarske politike (določenih z akti državnega zbora);
- gre za dejavnost, v kateri ima podjetje monopolni položaj, te dejavnosti pa so nujne za zadovoljevanje potreb ljudi in organizacij;
- nastanejo in se pričakujejo motnje na trgu gibanja cen (pri čemer ne gre za sezonska nihanja) in
- bi prišlo na trgu do cen, ki bi ogrozile redno preskrbo.

Sledilo je obdobje sprejema novih podzakonskih aktov, ko je vlada leta 2000 sprejela Navodilo za oblikovanje cen komunalnih storitev in Odredbo o obveznih sestavinah sporočila o predhodni prijavi cen komunalnih proizvodov in storitev, po kateri je bilo treba cene posredovati v odobritev na Ministrstvo za ekonomske odnose in razvoj (Hrovatin et al., 2002, str. 34). V letih 2000–2004 je bilo na podlagi zakona o kontroli cen sprejetih še nekaj uredb o predhodni prijavi cen komunalnih storitev. Sistem določanja cen komunalnih storitev je bil v letu 2001 prenesen na lokalno skupnost.

Ker so bile cene komunalnih storitev prenizke in niso pokrivalo vseh stroškov, so lokalne skupnosti začele zaračunavati posebne prispevke, takse in druge dajatve k cenam, zaradi česar je prihajalo do neprimerljivih cen komunalnih dejavnosti. Cene osnovnih komunalnih

storitev so se zelo razlikovale med občinami in niso bile primerljive. Leta 1997 je bil razpon med najvišjo in najnižjo ceno za proizvodnjo in distribucijo vode 1 : 6 (Hrovatin et al., 2002, str. 49).

Sledila je sprememba, ko je bil v letu 2004 na podlagi ZVO-1 sprejet Pravilnik o oblikovanju cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Ur.l. RS, št. 128/2004, 56/2005, 38/2007, 41/2008, 79/2008), ki se je spreminjal nadaljnja tri leta. Vendar pa se zakon zaradi Zakona o kontroli cen praktično ni uporabljal.

2.1.2 Ureditev oblikovanja cen po letu 2008

Avgusta 2008 se je način oblikovanja cen bistveno spremenil. Sprejet je bil Pravilnik o oblikovanju cen storitev obvezne gospodarske javne službe varstva okolja (Ur.l. RS, št. 79/2008, 63/2009). Z njim sta bila prvič predvidena:

- nov način oblikovanja in prikaza cene storitve ločeno za:
  - kritje stroškov amortizacije javne infrastrukture – **omrežnina**, ki so namenjeni izvajanju dejavnosti ter
  - stroške izvajanja storitve – **cena izvajanja**, ki so odvisni od obsega prodaje ter
- vključevanje vodnega povračila in okoljske dajatve v ceno storitve.

V tistem času so veljale interventne uredbe oziroma omejitve cen, kot je bila Uredba o oblikovanju cen komunalnih storitev (iz leta 2008), po kateri je bilo mogoče cene komunalnih storitev spremeniti le po pridobitvi predhodnega soglasja vlade. Zaradi teh določb pa je bilo težko uveljaviti kakršno koli spremembo cene (Lozej, 2012a, str. 1).

Leto kasneje (avgusta 2009) je bil oblikovan Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, ki je še izpopolnil pravila za oblikovanje omrežnine (ki pokriva letne stroške pripadajoče javne infrastrukture) in cene za izvajanje (vodarine). Za oblikovanje cen so bili odgovorni izvajalci gospodarskih javnih služb, določanje oziroma sprejemanje cen komunalnih storitev pa je bilo preneseno na občine. Vendar je bilo treba pred uveljavitvijo nove cene pridobiti tudi pozitivno strokovno mnenje Ministrstva za okolje in prostor. Oblikovanje cen po tem Pravilniku se je izvajalo zgolj eno leto (do konca avgusta 2010), ko je vlada ponovno sprejela Uredbo o določitvi najvišjih cen komunalnih storitev, s čimer so bile cene komunalnih storitev, veljavne na 28. avgust 2010, zamrznjene za šest mesecev. Ukrep je vlada kasneje ponovila in zadnja Uredba o določitvi najvišjih cen komunalnih storitev je cene zamrznila do 31. decembra 2012 (Lozej, 2012a, str. 2).

Konec leta 2012 je bila sprejeta Uredba MEDO, ki je v veljavi od 1. januarja 2013 dalje. Uredbo podrobneje predstavljamo v Poglavju 2.3, saj nam predstavlja izhodišče za

oblikovanje cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v zadnjem poglavju magistrskega dela.

2.2 Posledice dosedanje zakonodajne politike na področju vodooskrbe

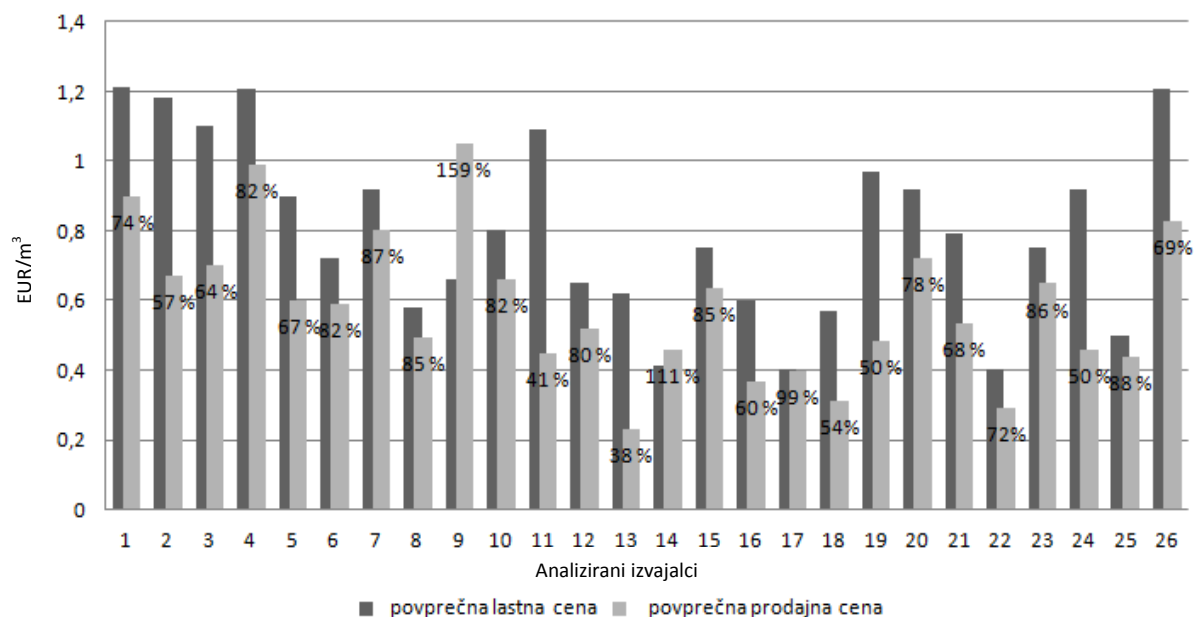
Ko je bil leta 1993 sprejet ZVO-1, je ta določal, da je treba opredeliti oskrbovalne standarde in normative ter metodologijo za oblikovanje cen občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja. Država vsa ta leta ni vzpostavila ustreznega modela regulacije cen, ampak je zgolj posegala po ukrepih kontrole cen (npr. z zamrznitvijo cen). Sprostitev cen brez ustreznega modela oblikovanja cen bi takrat seveda pomenila povišanje cen komunalnih storitev in s tem nevarnost, da bi se na ravni občin vzpostavile razmere, ki bi omogočale ekonomsko neučinkovito zagotavljanje komunalnih storitev. Navedeno pa bi lahko imelo negativne posledice z vidika uporabnikov teh storitev (Cerkvenik, 2011).

2.2.1 Cene komunalnih storitev ne pokrivajo lastnih stroškov

Podjetja so imela zelo različne začetne osnove za zaračunavanje cen komunalnih storitev, kar je pomenilo neenak položaj, celo neprimerljivost in neenake pogoje opravljanja dejavnosti. Nesistemska politika cen in občasna sprostitev cen, ko so podjetja imela možnost uveljavitve novih cen ob sprejemu Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja v letu 2009, ni omogočila uveljavitve vsem izvajalcem. Kot navaja Cerkvenik (2011), pri tem velja poudariti, da navedeni Pravilnik opredeljuje le oblikovanje cen, ne pa tudi mehanizma določanja cen oblikovanja lastne oziroma stroškovne cene in njihovega nadzora. To bi zagotovilo sistemsko podlago lokalnim skupnostim za presojo upravičenih cen komunalnih storitev. Cerkvenik (2011) tudi pojasnjuje, da imajo prostorske, naravne in poselitvene danosti slovenskega prostora in raznovrstni načini izvajanja dejavnosti pomemben vpliv na višino lastne cene posamezne storitve gospodarske javne službe. Zato je tudi pomembno, da razumemo strukturo in višino stroškov v lokalnem kontekstu (na ravni posamezne občine), kajti administrativno določeni standardi ne morejo zagotoviti ustrezne podlage za določanje cen storitev gospodarske javne službe.

Cenovna nesorazmerja na področju oskrbe s pitno vodo so prikazana na Sliki 3, iz katere je razvidno, da so se leta 2007 stopnje pokritja lastne cene pri analiziranih 26 izvajalcih gibale med 38 in 159 odstotkov. Prodajne cene v večini primerov niso pokrivalo lastne, stroškovne cene. Zgolj dva izvajalca gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo sta imela prodajno ceno dovolj visoko, da je zagotavljala pokritje lastne cene in ustvarjanje donosa (podjetji pod številko 9 in 14).

Slika 3: Prikaz stopnje pokritja lastne cene na področju oskrbe s pitno vodo na vzorcu 26 izvajalcev gospodarskih javnih služb leta 2007

Vir: S. Cerkvenik, *Oblikovanje in določanje cen komunalnih storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb po novih pravilih*, 2009, str. 105.

Lozej (2012a, str. 1–2) je razlike v cenah gospodarskih javnih služb pri javnih podjetjih ugotavljal v analizi cen storitev oskrbe s pitno vodo v Sloveniji s stanjem konec leta 2011, ko je naredil primerjavo cen storitev oskrbe s pitno vodo ter odvajanje in čiščenje odpadne ter padavinske vode med več kot 50 komunalnimi podjetji. Iz zbranih podatkov je ugotovil, da je v letu 2011 po novih predpisih (Pravilniku o oblikovanju cen storitev obvezne gospodarske javne službe varstva okolja iz leta 2008), torej ločeno za kritje stroškov javne infrastrukture (omrežnine) in posebej za izvajanje oskrbe s pitno vodo (vodarine), zaračunavalo oskrbo s pitno vodo nekaj manj kot polovica anketirancev (45 odstotkov). Z vidika občin je manj kot polovica vseh občin uveljavila novo metodologijo zaračunavanja oskrbe s pitno vodo. Ena največjih pomanjkljivosti omenjenega Pravilnika je gotovo ta, da ob uveljavitvi novega sistema ni določal sprejema novih cen za vse izvajalce gospodarskih javnih služb, ampak samo za tiste, ki so želeli svoje stare in prenizke cene povišati (Lozej, 2012a, str. 2).

Lozej (2012a, str. 18) je ugotovil precejšnje razlike med najnižjimi in najvišjimi cenami storitve oskrbe s pitno vodo leta 2011, ki so prikazane v Tabeli 1. V analizi je ugotovil, da je pri vodarini najvišja cena v eni izmed občin 3-krat večja od najnižje cene. Vzrok takšnih razlik so naravni pogoji za izvajanje oskrbe z vodo med posameznimi občinami, saj je nek vodni vir v eni občini obilen in zadostuje za vso porabo v občini, drugje pa se mora občina oskrbovati iz več manjših virov. Razlike se lahko pojavljajo tudi zaradi večje gostote naselitve, večje porabe vode velikih porabnikov, kvalitetnejših materialov, vgrajenih v omrežje, idr. Tudi pri omrežnini (za vodomer dimenzije DN 13 mm) je najvišja cena 6-krat višja od najnižje. Razlogi za razlike med omrežninami so tako na strani amortizacije

vodovodnega omrežja oziroma zaračunane najemnine izvajalcu in pri številu ter strukturi vodomerov. V slovenskih občinah infrastrukturno omrežje sestavljajo stara omrežja (knjigovodsko odpisana), ki v preteklosti niso bila pravilno revalorizirana, druge pa novejša, katerih knjigovodske vrednosti so načeloma pravilnejše (Lozej, 2012a, str. 16–18).

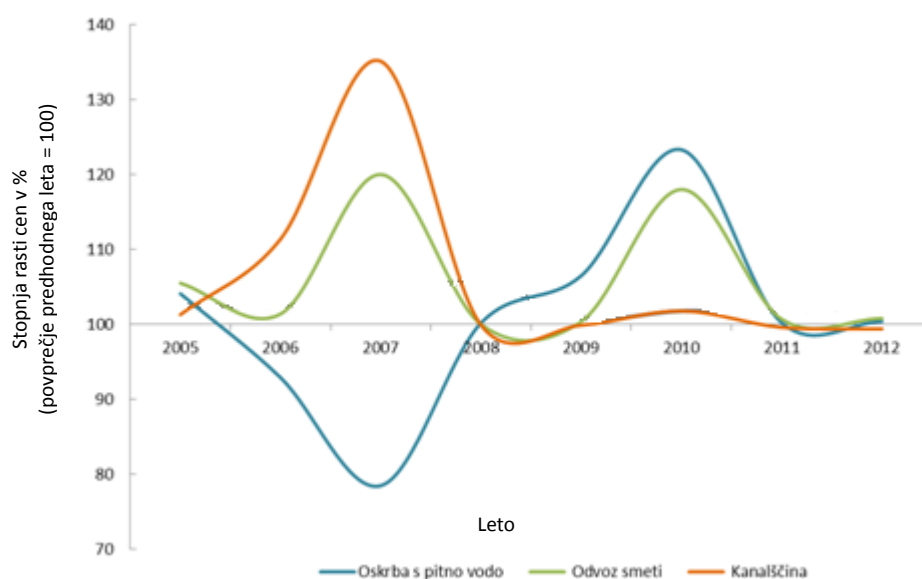
Tabela 1: Prikaz razlik med najnižjimi in najvišjimi cenami storitve oskrbe s pitno vodo med več kot 50 komunalnimi podjetji (stanje konec leta 2011)

Opis	Vodarina gospodinjstva (v EUR/m ³)	Omrežnina DN 13 gospodinjstva (v EUR/mesec)	Enotna cena gospodinjstva (v EUR/m ³)	Enotna cena ostali uporabniki (v EUR/m ³)
Povprečna cena	0,53	1,84	0,45	0,65
Najvišja cena	0,91	3,79	0,81	1,25
Najnižja cena	0,27	0,64	0,17	0,26
Mnogokratnik razlike	3	6	5	5

Vir: M. Lozej, Pregled ter analiza cen storitev oskrbe s pitno vodo in cen odvajanja ter čiščenja komunalnih odpadnih in padavinskih voda v Sloveniji, 2012a, str. 18.

Na Sliki 4 prikazujemo gibanje stopnje rasti cen komunalnih storitev v Sloveniji v obdobju 2005–2012. V zadnjih letih (2008–2010) so na rast cen komunalnih storitev vplivali predvsem nov sistem obračunavanja cen, nove okoljske dajatve ter v zadnjem obdobju zapiranje deponij in s tem povezani večji stroški odvoza smeti ter nove zahteve glede ločevanja odpadkov. Posledično je gibanje stopenj rasti cen komunalnih storitev v zadnjih petih letih visoko v primerjavi z rastjo cen življenjskih potrebščin (Cerkvenik, 2011).

Slika 4: Povprečna letna rast cen komunalnih storitev v Sloveniji v obdobju 2005–2012

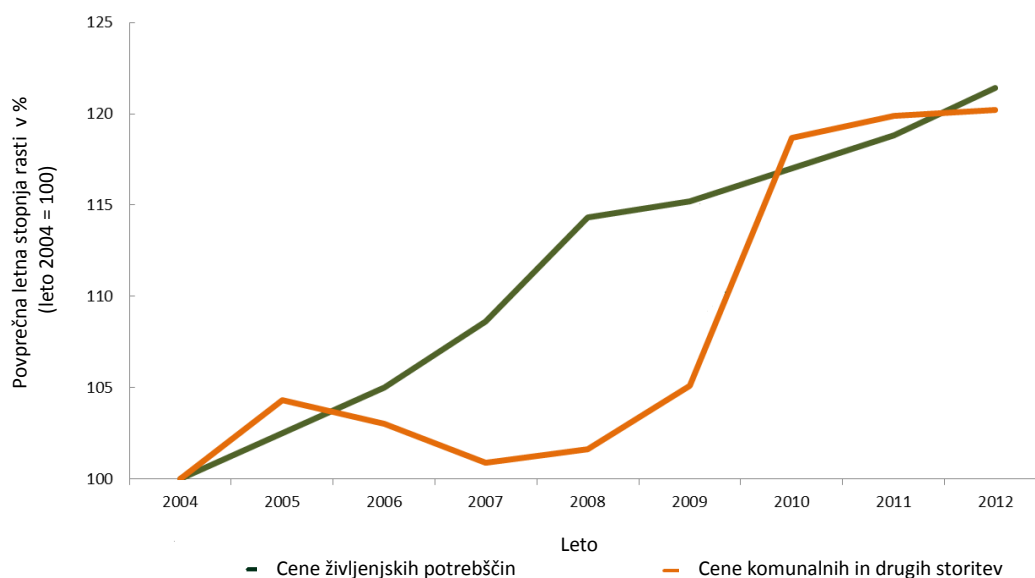
Vir: S. Cerkvenik, Poslovanje izvajalcev gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode v obdobju 2009–2012 z analizo vpliva zakonodajnih sprememb in cenovne politike, 2013.

Ker gospodarske javne službe delujejo v pogojih naravnega monopola, so zato prisotni mehanizmi oblikovanja in kontrole cen, ki naj bi spodbujali zmanjševanje stroškov in učinkovitost izvajanja javnih storitev. Politika cen na komunalnem področju pa je bila predvsem podrejena makroekonomskemu cilju inflacijskega sidra (Cerkvenik, 2009, str. 105).

Če primerjamo stopnjo rasti cen v primerjavi z inflacijo, Slika 5 prikazuje, kako so cene komunalnih storitev zaostajale za stopnjami rasti življenjskih potrebščin. Če primerjamo rasti cen komunalnih storitev in cen življenjskih potrebščin glede na leto 2004, vidimo, da so v navedenem obdobju cene komunalnih storitev v povprečju zaostajale za rastjo cen življenjskih potrebščin, še posebno v letih 2006–2008, ko je bil razkorak zaostajanja največji in so se že nakopičena cenovna neskladja še poglobila (Cerkvenik, 2011). Iz Slike 5 je razvidno, da so cene komunalnih storitev (oskrba s pitno vodo, odvoz smeti in kanalščina) v primerjavi z rastjo cen življenjskih potrebščin v preteklem obdobju (2007–2010) rastle predvsem v letu 2009 kot posledica novega sistema obračunavanja cen storitev gospodarskih javnih služb. S sprostitvijo cen komunalnih storitev (avgusta 2009) je prenehala veljati Uredba o oblikovanju cen komunalnih storitev, pristojnosti določanja cen osnovnih komunalnih storitev pa so bile prenesene iz državne na lokalno raven. Prenehanje ukrepa kontrole cen je bilo kratkotrajno, saj so v roku enega leta ponovno zamrznili cene na področju komunalnih storitev, kar na Sliki 5 vidimo kot stagniranje rasti cen komunalnih storitev od leta 2010 dalje.

Slika 5: Stopnja rasti cen življenjskih potrebščin in komunalnih storitev v Sloveniji v obdobju 2005–2012

Vir: S. Cerkvenik, Poslovanje izvajalcev gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode v obdobju 2009–2012 z analizo vpliva zakonodajnih sprememb in cenovne politike, 2013.

2.2.2 Dezinvestiranje v infrastrukturo za izvajanje gospodarskih javnih služb

Rakar (2012) v prispevku o dezinvestiranju na področju komunalne infrastrukture meni, da govorimo o razvojnem problemu države na tem področju. V Tabeli 2 je razvidno stanje komunalne infrastrukture v Sloveniji januarja 2011. Ker cene storitev gospodarskih javnih služb niso pokrivalo stroškov izvajanja dejavnosti, se v preteklosti ni zbralo zadosti sredstev, potrebnih za zamenjavo infrastrukture. Omrežje je postalo zastarelo, naraščale so vodne izgube na omrežju, povečevalo pa se je tako število kot trajanje prekinitev v obratovanju sistema.

Tabela 2: Stanje komunalne infrastrukture v Sloveniji (januar 2011)

Omrežje		
Dolžina	19.338 km (100 %)	
Starost	več kot 35 let	9.982 km (52 %)
	več kot 50 let	1.110 km (6 %)
Izgube	47 mio m ³ /leto (34,2 %)	
Prekinitve	3 na dan/sistem (74 % zaradi starosti)	

Vir: A. Rakar, *Dezinvestiranje na področju komunalne infrastrukture kot državni razvojni problem*, 2012.

Ker izvajalci nimajo zagotovljenih dejansko potrebnih finančnih sredstev za trajno, kvalitetno in varno oskrbo prebivalstva z vodo, to na daljši rok pomeni zmanjšanje njihove likvidnosti, izgube iz delovanja posameznih služb in s tem zmanjšanje investicijskih vlaganj v obnovo, vzdrževanje in novih vlaganj v infrastrukturni sistem. S tem je ogrožena tudi zanesljiva in kakovostna oskrba prebivalstva.

Problematiko financiranja obnov gospodarske javne infrastrukture je obravnaval tudi Lozej (2013, str. 45) s prikazom ter analizo podatkov o zneskih obračunane amortizacije in zneskih zaračunanih najemnin za gospodarsko javno infrastrukturo v obdobju 2008–2012 (pridobljenih iz letnih poročil 20 javnih podjetij). Po knjigovodskem prenosu osnovnih sredstev gospodarske javne infrastrukture iz knjig javnih podjetij v knjige občin, občine obračunavajo amortizacijo po stopnjah, določenih v Pravilniku o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev (Ur.l. RS, št. 45/2005, 138/2006, 120/2007, 48/2009, 112/2009, 58/2010, 108/2013).

Sredstva za obnovo gospodarske javne infrastrukture se zbirajo pri javnih podjetjih preko zaračunavanja omrežnine uporabnikom. Prenos zbranih sredstev na občino pa se izvaja tako, da občine zaračunavajo javnim podjetjem najemnino za infrastrukturo, javna podjetja pa s plačilom najemnine sredstva prenesejo na občino (Lozej, 2013, str. 49). Če javna podjetja preko cen storitev gospodarske javne službe ne zberejo dovolj sredstev za plačilo najemnine, mora razliko do polne najemnine kriti oziroma subvencionirati občina iz proračuna.

Najemnina, prejeta s strani javnega podjetja, je namenjena financiranju obnovitvenih investicij. Zato je pomembno, da se oblikuje polna lastna cena storitev gospodarskih javnih služb, v katero je vključena celotna amortizacija. V nasprotnem primeru občina ne more zbrati zadostnih sredstev za obnovitvene investicije iz naslova amortizacije (Fajfar, 2013, str. 20).

Problem nastane, ker namenskost porabe zbranih sredstev iz naslova amortizacije ni zakonsko urejena. 80. člen Zakona o javnih financah (Ur.l. RS, št. 11/2011-UPB, 14/2013 popr., 101/2013) določa, da je najemnina od oddajanja stvarnega premoženja v najem prihodek občine in se uporabi samo za gradnjo, nakup in vzdrževanje stvarnega premoženja občine. Hkrati določa, da se prihodki od nadomestila za uporabo infrastrukture za izvajanje gospodarske javne službe porabijo za financiranje investicij v katero koli stvarno premoženje občine. Po mnenju Računskega sodišča (2011b, str. 45) bi morala biti namenskost porabe zbranih sredstev opredeljena v javnofinančnih predpisih, s čimer bi zagotovili dolgoročnejšo določitev namenskosti teh sredstev na sistemski ravni.

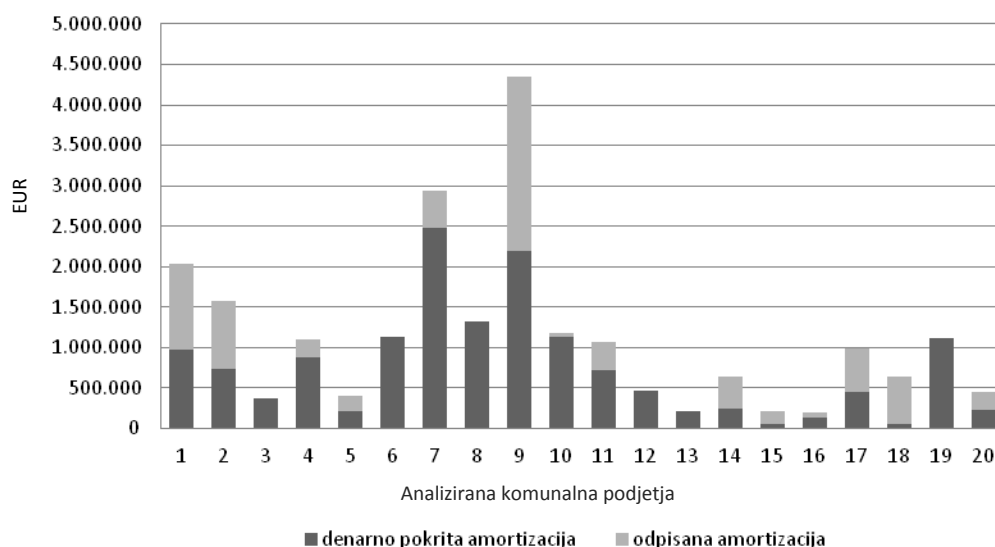
Občine so zaradi oslABLJENE finančne moči izvajalcev gospodarskih javnih služb rešitev iskale v različnem zaračunavanju najemnine za infrastrukturo. Rakar (2012) vidi težavo pri obračunavanju in uporabi sredstev amortizacije komunalne infrastrukture, ker občine:

- amortizacije sploh ne obračunavajo, pri čemer so razlog pomanjkljive evidence;
- amortizacijo sicer obračunavajo, vendar na podlagi nabavnih in ne na podlagi revaloriziranih nabavnih vrednosti zgrajenih omrežij, objektov in naprav;
- amortizacijo zavestno obračunavajo po nižji amortizacijski stopnji iz političnih razlogov ali
- zbrana sredstva amortizacije uporabljajo za kritje tekočih stroškov.

Lozej (2013, str. 45) je v analizi podatkov o zneskih obračunane amortizacije in zneskih zaračunanih najemnin za gospodarsko javno infrastrukturo v obdobju 2008–2012 ugotavljal, ali so zaradi prenosa gospodarske javne infrastrukture v poslovne knjige občin nastale kakšne večje spremembe v obsegu sredstev, s katerimi se zagotavlja obnova infrastrukture. Analiziral je leti 2008 in 2009 (Priloga 1), kjer je za 20 komunalnih podjetij primerjal obračunano amortizacijo za infrastrukturna sredstva, prejeta v upravljanje z denarno pokrito amortizacijo, torej tistim delom amortizacije, ki je bil pokrit iz cene storitev gospodarske javne službe (torej s prihodki).

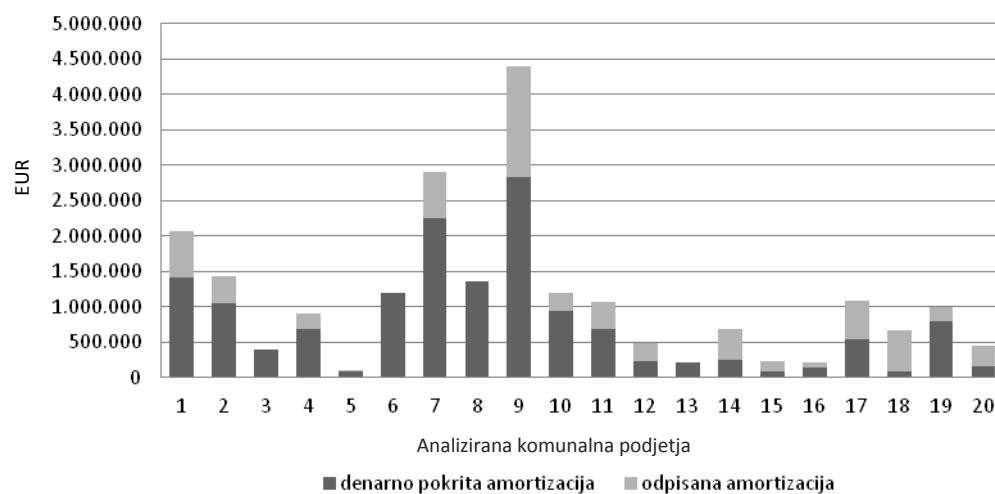
Odstotek denarno pokrite amortizacije je leta 2008 znašal 67 odstotkov ter leta 2009 70 odstotkov, kar pomeni, da so imela javna podjetja za kritje stroškov amortizacije osnovnih sredstev oblikovane prenizke cene storitev gospodarske javne službe. Iz Slike 6 je na posameznem primeru razvidno, da je leta 2008 imelo od preučevanih 20 zgolj 5 podjetij pokrite vse stroške amortizacije osnovnih sredstev v upravljanju, leta 2009 pa eno podjetje manj (Slika 7).

Slika 6: Prikaz denarno pokrite in odpisane amortizacije na primeru 20 komunalnih podjetij leta 2008

Vir: M. Lozej, *Gibanje stroškov amortizacije, najemnin in subvencij za gospodarsko javno infrastrukturo v Sloveniji v obdobju 2008 do 2012, 2013, str. 53 – Priloga 1.*

Slika 7: Prikaz denarno pokrite in odpisane amortizacije na primeru 20 komunalnih podjetij leta 2009

Vir: M. Lozej, *Gibanje stroškov amortizacije, najemnin in subvencij za gospodarsko javno infrastrukturo v Sloveniji v obdobju 2008 do 2012, 2013, str. 53 – Priloga 1.*

V tem primeru, ko doseženi prihodki gospodarskih javnih služb niso zadoščali za pokritje vseh nastalih stroškov amortizacije osnovnih sredstev v upravljanju ali te ni bilo mogoče vračunati v cene storitev, občina pa ni zagotovila subvencije iz proračuna za pokrivanje teh stroškov, so se stroški amortizacije nadomestili v breme izrednih prihodkov zaradi ustreznega zmanjšanja dolgoročne obveznosti do občine. Tako imenovana odpisana amortizacija torej ni bila pokrita s prihodki v javnih podjetjih (s ceno storitve gospodarske javne službe), temveč

se je znesek odpisane amortizacije v poslovnih knjigah odpisal v breme obveznosti do občin za infrastrukturo.

Primerjava je zanimiva tudi med podatkom skupne najemnine za leto 2010 (25.825.961 EUR) in denarno pokrite najemnine za leto 2009 (15.516.068 EUR), iz katerega izhaja, da zaračunana najemnina za leto 2010 kar za 66 odstotkov presega znesek pokrite amortizacije za leto 2009 (Priloga 2). Zaradi ukinitve možnosti odpisovanja amortizacije v breme obveznosti do občin (premoženja občin) so leta 2010 v obračunskem sistemu nastale večje spremembe. Pokritost amortizacije v konkretnem primeru leta 2010 pomeni, da je bilo s sredstvi, zbranimi iz cene storitev gospodarske javne službe in iz subvencij občin, zagotovljeno občutno več sredstev, namenjenih za obnovo infrastrukture kot v prejšnjih letih (preko prejete najemnine pri občinah). Pa vendar, ali v zadnjih letih beležimo več investicij v javno infrastrukturo in ali občine najemnino porabljajo namensko, torej za financiranje obnov oziroma nadomestnih investicij? Občine sredstva najemnine vlagajo tako v obnove kot investicije (novogradnje) v gospodarsko javno infrastrukturo. Če bi želeli vedeti, koliko sredstev iz najemnine za gospodarsko javno infrastrukturo je res bilo namenjenih za obnove oziroma nadomestitvene investicije, bi morale občine voditi ločene evidence prejetih najemnin in evidenco porabe teh najemnin za nadomestitvene investicije (Lozej, 2013, str. 51–63).

2.3 Predstavitev uredbe MEDO

Na podlagi 149. člena ZVO-1 je vlada novembra 2012 sprejela Uredbo MEDO. 1. januarja 2013 so s tem bile odpravljene administrativne omejitve glede oblikovanja cen obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja iz uredb o določitvi najvišjih cen komunalnih storitev.

2.3.1 Predstavitev novosti oblikovanja cen

2.3.1.1 *Novi termini cene storitve javne službe*

V primerjavi s Pravilnikom o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja iz leta 2009, ki ga je nadomestila Uredba MEDO, se pojavijo nekateri novi termini. Med prvimi omenjamo opredelitev lastne cene javne službe. Uredba MEDO (Ur.l. RS, št. 87/2012, 109/2012) namreč loči med:

- **predračunsko lastno ceno:** cena storitve javne službe, ki se izračuna v skladu s SRS in to Uredbo – »na podlagi načrtovane količine opravljenih storitev in načrtovanih stroškov ter prihodkov izvajalca v prihodnjem obračunskem obdobju in ne vključuje omrežnine ali cene javne infrastrukture« in
- **obračunsko lastno ceno:** cena, ki se izračuna enako kot predračunska, le da »se za preračun stroškov na enoto storitev uporabijo dejanske količine opravljenih storitev in realizirani stroški izvajalca v preteklem obračunskem obdobju«.

Nadalje Uredba MEDO določa termin **potrjene cene** storitve javne službe. Cena je v tem primeru sestavljena iz:

- omrežnine oziroma cene javne infrastrukture (*fiksni del*) ter
- cene, ki se nanaša na opravljanje storitev javne službe (*variabilni del*).

Potrjeno ceno potrdi pristojni občinski organ. Uredba MEDO ne vsebuje več določb o pridobitvi pozitivnega strokovnega mnenja Ministrstva za okolje o izpolnjevanju oskrbovalnih standardov, tehničnih, vzdrževalnih, organizacijskih in drugih ukrepov in normativov za opravljanje javnih služb, kot je to določal Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja iz leta 2009. Storitve vodooskrbe je uporabniku na računu prikazana v skladu s priložo 2 Uredbe MEDO, ločeno na fiksni in variabilni del cene.

Ceno, ki jo plača uporabnik storitev gospodarske javne službe, Uredba MEDO imenuje **zaračunana cena**. Gre za potrjeno ceno, zmanjšano za morebitno subvencijo. Subvencija kot razlika med potrjeno in zaračunano ceno pa bremeni občinski proračun.

2.3.1.2 Subvencioniranje cene storitve gospodarske javne službe

Omejitve subvencije iz Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja iz leta 2009, da lahko občina subvencionira ceno storitve posamezne javne službe v tistem delu, ki se nanaša na ceno uporabe javne infrastrukture (omrežnine), ne more pa subvencionirati cene storitve, s katero se pokrivajo stroški izvajalca in javnih dajatev, ni več. Pri tem naj omenimo, da je bilo subvencioniranje edina možnost zagotavljanja zadostnih prihodkov za izvajanje gospodarske javne službe varstva okolja v obdobju veljavnosti ukrepov kontrole cen na podlagi Zakona o kontroli cen (Jereb, 2013a, str. 5).

Z Uredbo MEDO je subvencija razširjena na oba elementa cene storitve, tako ceno storitve javne službe kot ceno javne infrastrukture. Občina lahko prizna subvencijo v izračun cen storitev javnih služb le za uporabnike, ki so gospodinjstva ali izvajalci nepridobitne dejavnosti. V skladu z Uredbo MEDO se cena za uporabnika oblikuje v višini, ki pokriva vse dejansko nastale stroške gospodarske javne službe, pri čemer velja načelo »povzročitelj obremenitve plača«. Za gospodarstvo subvencija ni dovoljena, saj bi to pomenilo nedovoljeno državno pomoč, kar z vidika zagotavljanja konkurenčnosti trga ni dovoljeno (Jereb, 2013a, str. 5).

2.3.1.3 Amortizacija in najemnina gospodarske javne infrastrukture

Uredba MEDO je podala odgovor na dileme glede zaračunavanja najemnine za gospodarsko javno infrastrukturo. V 3. členu Uredba MEDO določa, da občina za opravljanje gospodarske javne službe izvajalcem zaračunava najemnino za vso gospodarsko javno infrastrukturo, ki jo

ima v lasti in je potrebna za izvajanje gospodarske javne službe, in sicer najmanj v višini obračunane amortizacije te infrastrukture. Če občina potrdi cene storitev gospodarske javne službe, ki ne pokrivajo celotne najemnine, mora razliko cene do polne cene subvencionirati.

Stroški amortizacije se v Uredbi MEDO »izračunavajo po metodi časovnega amortiziranja glede na stopnjo izkoriščenosti zmogljivosti infrastrukture javne službe in ob upoštevanju življenjske dobe, navedene v prilogi 1 te Uredbe«. Več o izkoriščenosti zmogljivosti infrastrukture ter obračunu amortizacije obravnavamo v Poglavjih 3.1.2 in 3.1.3.

2.3.1.4 Spremljanje stroškov po posameznih javnih službah

Novost v Uredbi MEDO so tudi nova sodila razdelitve splošnih stroškov. Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja je določal merilo za razporejanje splošnih stroškov javnih služb oskrbe s pitno vodo kot delež proizvodnih stroškov javnih služb v celotnih proizvodnih stroških vseh dejavnosti, ki jih izvaja izvajalec.

Čeprav je osnovni namen ustanovitve javnega podjetja z infrastrukturnimi sredstvi izvajati gospodarske javne službe, ki so mu naložene z odloki, naj bi po mnenju Jagodiča (2010, str. 96) javna podjetja proste kapacitete ponujale tudi na trgu, in s tem zagotovila zasedenost teh kapacitet ter posledično gospodarnost poslovanja javnega podjetja. Pri tem pa je treba pri izvajanju tržnih dejavnosti po mnenju Jagodiča (2010, str. 96–97) upoštevati predvsem sledeče:

- uporaba infrastrukture za izvajanje tržnih dejavnosti, ki je v prvi meri namenjena izvajanju gospodarske javne službe, ne sme onemogočati rabe za potrebe izvajanja gospodarske javne službe;
- za izvajanje posebnih storitev mora izvajalec gospodarskih javnih služb pridobiti soglasje občine;
- cena za izvajanje tržne dejavnosti mora vključevati vse stroške (neposredne in posredne) ter dobiček;
- stroški izvajanja tržne dejavnosti ne smejo bremeniti poslovnega izida gospodarskih javnih služb in
- uporaba osnovnih sredstev za tržne dejavnosti naj ne bi skrajševala dobe uporabnosti sredstev ob zagotavljanju normalnega vzdrževanja oziroma bi vsako vzdrževanje, ki bi nastalo zaradi izvajanja tržnih dejavnosti, moralo biti financirano iz prihodkov tržne dejavnosti.

Med tržne dejavnosti v javnih podjetjih sodijo predvsem gradbena dejavnost, če ima javno podjetje svojo gradbeno operativo, vodenje in nadzor gradbenih projektov, vodenje poslovnih knjig za lastnika (občine), trgovska dejavnost ter administriranje in pobiranje okoljskih dajatev za odpadno vodo v imenu občine (Jagodič, 2010, str. 98). Glede na navedeno morajo

javna podjetja skladno s SRS 35 (Ur.l. RS, št. 118/2005, 10/2006 popr., 58/2006, 112/2006 popr., 3/2007, 12/2008, 119/2008, 1/2010, 90/2010 popr., 80/2011, 2/2012, 64/2012, 94/2014, 2/2015 popr.), kadar opravljajo več dejavnosti, izkazovati stroške in odhodke po posameznih gospodarskih javnih službah in drugih dejavnostih. SRS 35 zahteva tudi ločen prikaz poslovnih izidov po posameznih občinah.

Hkrati Uredba MEDO določa, da mora izvajalec, ki poleg gospodarske javne službe opravlja tudi posebne storitve in druge tržne dejavnosti, zagotoviti ločeno računovodsko spremljanje stroškov javnega in tržnega dela. Pri tem mora delitev splošnih stroškov izvajati na podlagi sodil, ki jih sprejme pristojni organ, ki potrjuje poslovni načrt izvajalca, torej občinski svet. Natančnejše spremljanje stroškov po posameznih javnih gospodarskih javnih službah se je s sprejemom Uredbe MEDO poostriilo predvsem zaradi poročuna previsokih oziroma prenizkih cen posameznih gospodarskih javnih služb (Loncner, 2013a, str. 100).

2.3.1.5 Izhodišča za oblikovanje cen javnih služb

Pri oblikovanju cen storitev gospodarskih javnih služb je po novem treba določiti tudi (Lenarčič, 2012):

- **vrednost in obseg javne infrastrukture**, ki se uporablja za opravljanje gospodarskih javnih služb (ki jo določi občina) in
- največji **donos na vložena poslovno potrebna osnovna sredstva izvajalca** za izvajanje gospodarskih javnih služb.

V izhodiščih za oblikovanje cen javnih služb je v Uredbi MEDO posebej določeno, da »globe, reprezentanca, sponzorstva in donacije, ki jih plača izvajalec, niso upravičeni kalkulativen element cene storitve« gospodarske javne službe. Donos izvajalca pa »ne sme presegati 5 odstotkov od vrednosti poslovno potrebnih osnovnih sredstev za neposredno opravljanje posamezne javne službe«. Uredba MEDO sicer ne določa, kdo in kako naj določi donos, vendar je, kot izhaja iz predpisa (v 8. členu), mogoče razumeti, da to določi občina s predpisom oziroma odlokom za posamezno gospodarsko javno službo (Jereb, 2013a, str. 4).

2.3.1.6 Diferenciacija cen storitev gospodarske javne službe med uporabniki

Razlikovanje cen storitev gospodarskih javnih služb med uporabniki ali skupinami uporabnikov, kadar imajo uporabniki storitve javne službe v posamezni občini istega izvajalca, ni dovoljeno. V praksi pa se srečujemo z diferenciacijo cen med skupinami uporabnikov, med gospodinjtstvom in gospodarstvom.

Naj na tem mestu omenimo neuskklajenost zakonskih predpisov. ZGJS v 59. členu navaja, da se cene lahko določijo diferencirano po kategoriji uporabnikov. Po hierarhiji pravnih aktov je zakon višji pravni akt kot izvršilni predpis, kamor uvrščamo Uredbo MEDO. Glede na

navedeno je takšna prepoved razlikovanja v Uredbi MEDO v nasprotju z zakonom, saj prepoveduje načine diferenciacije, medtem ko jih zakon dopušča.

2.3.1.7 Priprava elaborata cen storitev gospodarskih javnih služb

Cene storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja sprejema občinski organ. Ceno storitve pa oblikuje izvajalec gospodarske javne službe, skladno z Uredbo MEDO, s pripravo elaborata.

Po določilih Uredbe MEDO (9. člen) izvajalec enkrat letno pripravi elaborat za posamezno gospodarsko javno službo, ki mora vsebovati:

- »predračunsko in obračunsko količino opravljenih storitev javne službe za preteklo obračunsko obdobje«;
- »predračunske in obračunske stroške izvajanja storitev posamezne javne službe za preteklo obračunsko obdobje«;
- »pojasnila odmikov obračunske cene od predračunske in od potrjene cene storitev posamezne javne službe za preteklo obračunsko obdobje«;
- primerjavo obračunskih in potrjenih cen javne službe z obračunskimi in potrjenimi cenami na primerljivih območjih;
- primerjavo izvajalca javne službe s povprečjem panoge za posamezno javno službo s pomočjo kazalnikov (pospešena pokritost kratkoročnih obveznosti, gospodarnost poslovanja in povprečna mesečna plača na zaposlenca);
- »predračunsko količino opravljenih storitev javne službe za prihodnje obračunsko obdobje«;
- »predračunske stroške izvajanja storitev posamezne javne službe za prihodnje obračunsko obdobje«;
- »obseg poslovno potrebnih osnovnih sredstev za izvajanje storitev javne službe za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje«;
- prikaz razdelitve splošnih stroškov za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje;
- prihodke, ustvarjene z opravljanjem posebnih storitev za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje;
- »donos na vložena poslovno potrebna osnovna sredstva za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje«;
- »število zaposlenih za izvajanje storitev posamezne javne službe za preteklo in prihodnje obračunsko obdobje«;
- »podatek o višini najemnine za javno infrastrukturo in podatek o njenem deležu, ki se prenese na uporabnike javne infrastrukture«;
- »stopnjo izkoriščenosti javne infrastrukture, ki je namenjena izvajanju javne službe, in stopnjo izkoriščenosti javne infrastrukture, ki je namenjena za izvajanje posebnih storitev«;

- »izračun predračunske cene storitev posamezne javne službe za prihodnje obračunsko obdobje in izračun predračunske cene javne infrastrukture ali omrežnine za prihodnje obračunsko obdobje«;
- »prikaz sodil za razporejanje vseh stroškov in prihodkov po dejavnostih ter po občinah« in
- druga razkritja (na podlagi SRS 35).

2.3.1.8 Poročanje Ministrstvu za kmetijstvo in okolje

Izvajalec gospodarskih javnih služb mora Ministrstvu za kmetijstvo in okolju najpozneje do 31. marca tekočega leta (za preteklo leto) v elektronski obliki posredovati poročilo. Na podlagi poročila pristojno ministrstvo oblikuje primerljiva območja na podlagi geografske, poselitvene in oskrbovalne značilnosti območja. Za posamezna primerljiva območja pristojno ministrstvo izračuna povprečne potrjene, zaračunane in obračunske cene storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja. Zato mora izvajalec gospodarske javne službe ministrstvu poročati o:

- obračunski, potrjeni in zaračunani ceni storitve javne službe ločeno za omrežnino in ločeno za ceno izvajanja javne službe – vodarino;
- količini opravljene storitve javne službe;
- višini subvencije (za fiksni in variabilni del);
- elaboratu in
- drugih podatkih, ki so nujni za določitev primerljivih območij.

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje je sredi aprila 2014 (z dopolnitvijo v oktobru 2014) objavilo preglednice primerljivih območij in povprečne potrjene, zaračunane in obračunske cene storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja za posamezna primerljiva območja. Ministrstvo je uporabilo neustrezno metodologijo in med sabo primerjalo podatke, ki nimajo enake osnove.

Za gospodarsko javno službo oskrba s pitno vodo so občine razvrščali v skupine na podlagi treh spremenljivk, in sicer števila prebivalcev občine, gostote prebivalcev v aglomeraciji in gostote prebivalcev (poseljenost na m²). Občine so najprej razdelili v tri skupine glede na število prebivalcev v občini. Sledila je delitev razredov na podrazrede glede na povprečno gostoto prebivalcev v občini (en podrazred je predstavljal 5 prebivalcev v hektaru). Občine so razdelili v razrede glede na aritmetično povprečno gostoto (Ministrstvo za okolje in prostor, 2014a).

Ministrstvo je primerljiva območja izračunalo na podlagi posredovanih podatkov o cenah storitev gospodarskih javnih služb leta 2012, ko cene komunalnih storitev v večini občin še niso bile oblikovane skladno z Uredbo MEDO (ločeno oblikovanje cene za javno infrastrukturo in cene za izvajanje storitev). Skladno z 29. členom Uredbe MEDO so takrat veljavne cene za potrebe obveznega poročanja na Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

preračunali na nov način oblikovanja cen, ki izhaja iz doseženih prihodkov. Vlada je področje varstva okolja sistemsko uredila šele s sprejetjem Uredbe MEDO, pred tem pa so bile cene komunalnih storitev zaradi vladnih ukrepov daljše obdobje zamrznjene in prihodki iz naslova cene niso pokrivali stroškov izvajanja komunalnih storitev. Zato so bile izračunane povprečne cene za leto 2012 nerealne in niso izkazovale dejanskih stroškov izvajanja storitev. Primerjava preračunanih cen z zdaj veljavnimi cenami pa je zato zavajajoča. Večina občin je nove cene po Uredbi MEDO uveljavila šele v letu 2013 oziroma v prvih mesecih leta 2014.

2.3.1.9 Obračunsko obdobje in poračun cen storitev gospodarskih javnih služb

Uredba MEDO v 6. členu določa, da izvajalec za preteklo obračunsko obdobje ugotovi razliko med potrjeno in obračunsko ceno opravljenih storitev. Ta razlika med potrjeno ceno in obračunsko ceno (glede na dejansko količino opravljenih storitev v preteklem obračunskem obdobju) se namreč v elaboratu upošteva pri izračunu predračunske cene za naslednje obdobje, kot poračun.

Uredba MEDO sicer ne določa, do kdaj v letu je treba pripraviti elaborate za posamezne storitve gospodarske javne službe. Treba pa je upoštevati dejstvo, da mora ministrstvu najpozneje do 31. marca tekočega leta poročati. Ker mora elaborat vsebovati podatke o preteklem obračunskem obdobju (ob predpostavki koledarskega leta kot obračunskega obdobja), je iz navedenega mogoče sklepati, da mora izvajalec izdelati elaborat najkasneje do 31. marca tekočega leta (Jereb, 2013a, str. 7).

Vendar v Uredbi MEDO ni jasno definirano, da je obračunsko obdobje eno leto, niti ne ureja načina trajanja in določitve obračunskega obdobja. S tem se pojavi vprašanje, ali je obračunsko obdobje koledarsko leto ali drugo 12-mesečno obdobje ali celo daljše časovno obdobje. V prvem odstavku 6. člena Uredbe MEDO je sicer določeno, da mora izvajalec gospodarske javne službe za preteklo obračunsko obdobje ugotoviti razliko med potrjeno in obračunsko ceno opravljenih storitev. Nadalje je v drugem odstavku istega člena zapisano, da je treba ugotovljeno razliko med potrjeno in obračunsko ceno (glede na dejanske količine opravljenih storitev) v preteklem obračunskem obdobju upoštevati pri izračunu predračunske cene za naslednje obdobje. Ker je navedena pravna praznina bistvena pomanjkljivost, je po mnenju Jagodiča (2014, str. 3) treba trajanje in spreminjanje obračunskega obdobja določiti z občinskimi odloki za posamezno gospodarsko javno službo.

Zadnji odstavek 6. člena Uredbe MEDO določa, da je treba postopek potrditev cen s strani občin začeti le, kadar razlika med potrjeno in obračunsko ceno v obračunskem obdobju presega 10 odstotkov, ne določa pa, do kdaj je treba elaborate oddati občini. Ugotovljeno razliko je treba poračunati v prihodnjem obračunskem obdobju, vendar zaradi nejasnih pravil odločanja o elaboratu ni jasno, v kolikšnem času naj bi se ta razlika poračunala (teoretično gre lahko za več let). Jereb (2013a, str. 8) opozarja, da je takšna ureditev v nasprotju s pravili

na področju državnih pomoči. Drugi odstavek 6. člena Sklepa Evropske komisije o uporabi člena 106(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, določa, da mora država članica najmanj vsaka tri leta v obdobju izvajanja storitve splošnega gospodarskega pomena (kamor sodijo tudi gospodarske javne službe) izvesti preverjanja prejetanja nadomestil in zagotoviti, da v skladu s 15. členom Sklepa Komisije prejme izvajalec gospodarske javne službe (od uporabnikov in občin v primeru subvencij) le toliko prihodkov, ki bodo zagotovili pokritje neto stroškov in zmerne dobička (donos določa tudi Uredba MEDO) (Jagodič, 2014, str. 4). Torej kadar razlika med potrjeno in obračunsko ceno presega 10 odstotkov, mora izvajalec gospodarske javne službe izvesti poračun, saj pomeni, da je pridobil preveč prihodkov, ki jih mora vrniti uporabnikom prek poračunov oziroma občinam, če so zagotovile subvencije, sicer gre lahko za nedovoljeno državno pomoč.

Uredba MEDO pa ne določa, kako mora izvajalec gospodarske javne službe ravnati v primeru razlike med potrjeno in obračunsko ceno, če ta ne presega 10 odstotkov. Jereb (2013a, str. 8) pravi, da Sklep Komisije jasno določa, da se zgolj v primeru razlike, manjše od 10 odstotkov, lahko poračun odloži, vendar je treba poračun izvesti vsaj enkrat na tri leta (čeprav bi bile razlike med potrjenimi in obračunskimi cenami v celotnem obdobju nižje od 10 odstotkov).

Obračunsko obdobje je zato lahko tudi triletno, kljub temu pa je treba na letni ravni vsako leto zaradi izdelati elaborat, v katerem primerjamo potrjeno ceno iz triletnega elaborata z obračunsko ceno preteklega leta. Če bi ta razlika znašala več kot 10 odstotkov, bi morali pristojni občinski organi začeti postopek potrjevanja cen. Ugotovljena razlika pa bi se nato poračunala v novem triletnem obdobju. Če je ugotovljena razlika med potrjeno in obračunsko ceno na letni ravni nižja od 10 odstotkov, pa bi po mnenju Jagodiča (2014, str. 5) poračune izvajali po poteku triletnega obračunskega obdobja (v naslednjem triletnem obdobju). S tem bi zadostili predpisom na področju državnih pomoči.

2.3.1.10 Uskladitev občinskih aktov z Uredbo MEDO

Občine morajo uskladiti svoje predpise in sprejeti nove cene skladno z Uredbo MEDO najpozneje v petnajstih mesecih po njeni uveljavitvi, kar pomeni najpozneje do 31. marca 2014. Po mnenju Jagodiča (2013, str. 79) bi občine morale v odlokih za posamezno gospodarsko javno službo vsaj:

- določiti časovnico v zvezi z elaborati;
- določiti pristojne organe za pregled in potrjevanje elaboratov;
- določiti postopke objave cen;
- opredeliti način določanja poslovno potrebnih sredstev in predvidenega donosa na vložena sredstva podjetja;

- uskladiti poglavje o financiranju in subvencioniranju;
- ukiniti zaračunavanje storitev, ki jih Uredba MEDO uvršča že v samo ceno storitev (npr. vzdrževalnina, števnina) in
- urediti zaračunavanje storitev (izvajanje popisov, način zaračunavanja, ločitev storitev po vrstah, določenih z Uredbo MEDO).

2.3.2 Oblikovanje cene storitve vodooskrbe z elaboratom

Uredba MEDO v 2. poglavju določa metodologijo za oblikovanje cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo. Predračunska cena storitve oskrbe s pitno vodo je sestavljena iz vodarine in omrežnine. Omrežnina je del cene, ki vključuje stroške javne infrastrukture gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo in je določena na letni ravni. Stroški omrežnine predstavljajo fiksni del cene storitve oskrbe s pitno vodo, medtem ko vodarina variabilni del cene storitve te javne službe. Na računu se vodarina in omrežnina prikažeta ločeno.

2.3.2.1 Izračun vodarine

Vodarina vključuje stroške opravljanja storitev javne službe oskrbe s pitno vodo. V vodarino se po Uredbi MEDO (16. člen) zato lahko vključijo le stroški, ki jih je mogoče povezati z opravljanjem storitev javne službe oskrbe s pitno vodo in vključujejo:

- neposredne stroške materiala, storitev in dela ter druge neposredne stroške;
- splošne ali posredne proizvodne stroške (materiala, amortizacije poslovno potrebnih osnovnih sredstev, storitev in dela);
- splošne nabavno-prodajne stroške (materiala, amortizacije poslovno potrebnih osnovnih sredstev, storitev in dela);
- splošne upravne stroške (materiala, amortizacije poslovno potrebnih osnovnih sredstev, storitev in dela);
- »obresti zaradi financiranja opravljanja storitev javne službe«;
- »neposredne stroške prodaje«;
- »stroške vodnega povračila za prodano pitno vodo in za vodne izgube do dopustne ravni vodnih izgub«;
- »druge poslovne odhodke« in
- donos na vložena poslovno potrebna osnovna sredstva.

Stroški vodnih povračil so se po Pravilniku o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja prikazovali kot ločena postavka ob vodarini. Uredba MEDO pa določa, da se stroške vodnih povračil vključi v vodarino.

Vodarina se obračunava glede na dejansko količino dobavljene pitne vode v m³ v posameznem mesecu. Izvajalci običajno mesečno zaračunavajo akontacijo vodarine, najmanj enkrat letno s popisom stanja vodomera pa ugotavljajo dejansko porabo in opravijo poračun

za preteklo obračunsko obdobje. Kot je razvidno iz enačbe (1), vodarino izračunamo tako, da stroške opravljanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo delimo s količino opravljenih storitev.

$$vodarina = \frac{\sum \text{stroški (EUR)}}{\sum \text{storitve (m}^3\text{)}} \quad (1)$$

Uredba MEDO loči med normirano in prekomerno porabo pitne vode glede na dimenzijo vodomera v obračunskem obdobju. Normirana poraba vode se »določi na podlagi premera vodomera ob upoštevanju normirane porabe pitne vode, ki znaša 1,2 m³ pitne vode na dan za vodomere s faktorjem omrežnine 1«. Za ostale vodomere normirano porabo določimo sorazmerno, upoštevajoč faktorje iz Tabele 3. Če stavba nima obračunskega vodomera, se vodarina obračuna glede na zmogljivost priključka. Kadar je poraba pitne vode v obračunskem obdobju (ugotovljena ob popisu dejanskega stanja vodomernega števca) večja od normirane, govorimo o prekomerni porabi pitne vode. Prekomerna poraba pitne vode se obračuna po 50 odstotkov višji tarifi od normirane porabe. Tako dosežen prihodek pa zniža obračunsko ceno za to javno službo. V večstanovanjskih stavbah, če te nimajo obračunskih vodomero, se normirana poraba določi za vodomere DN 20 mm. Prekomerne uporabe vode se ne ugotavlja za nestanovanjske stavbe, stanovanjske stavbe za posebne namene, gradbene inženirske objekte in kadar je s strani izvajalca gospodarske javne službe zapisniško ugotovljena okvara na interni vodovodni napeljavi.

2.3.2.2 Izračun omrežnine

Po Uredbi MEDO (16. člen) omrežnina vključuje:

- stroške amortizacije oziroma najema osnovnih sredstev in naprav (javna infrastruktura);
- stroške zavarovanja te infrastrukture;
- stroške odškodnin (za služnost, povzročeno škodo, povezano z gradnjo, obnovo in vzdrževanjem infrastrukture);
- stroške obnove in vzdrževanja priključkov na javni vodovod (ki spadajo pod gospodarsko javno službo oskrbe s pitno vodo);
- stroške nadomestil za zmanjšanje dohodka iz kmetijske dejavnosti zaradi prilagoditve ukrepom vodovarstvenega režima;
- »plačilo za vodno pravico« in
- finančne odhodke (obresti in druge stroške), povezane z dolžniškim financiranjem gradnje ali obnove infrastrukture gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo.

Omrežnina, ki pokriva letne stroške gospodarske javne infrastrukture, namenjene oskrbi s pitno vodo, se uporabnikom zaračunava v dvanajstih. Skladno s 17. členom Uredbe MEDO se jo obračunava glede na zmogljivost vodovodnih priključkov na vodovodno omrežje, določenih s premerom vodomero. V primerjavi s Pravilnikom o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja so se v Uredbi

MEDO spremenila razmerja med faktorji omrežnine glede na zmogljivost vodovodnega priključka (Tabela 3).

Tabela 3: Faktorji omrežnine po različnih zmogljivostih priključkov

Premer vodomera (v mm)	Pretok (v m ³ /uro)	Faktor omrežnine po Pravilniku	Faktor omrežnine po Uredbi MEDO
DN 13, 15	3	1,00	1
DN 20	5	1,67	1
DN 25	7	2,50	3
DN 32	12	4,00	3
DN 40	20	6,67	10
DN 50	30	10,00	15
DN 65	50	16,67	30
DN 80	100	33,33	50
DN 100	150	50,00	100
DN 150	300	100,00	200

Vir: Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, Ur.l. RS št. 63/2009, 87/2012; Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, Ur.l. RS št. 87/2012, 109/2012.

Omrežnino za posamezni vodomer izračunamo tako, da vsoto vseh stroškov omrežnine delimo z vsoto faktorjev na obračunskih vodomerih. Dobljeni količnik nato pomnožimo s faktorjem omrežnine (prikazanem v Tabeli 3) glede na premer posameznega vodomera, kot prikazujemo v enačbi 2.

$$\text{omrežnina (vodomer)} = \frac{\sum \text{stroški (EUR)}}{\sum \text{faktorji (vodomerov)}} * \text{faktor (vodomer)} \quad (2)$$

Uredba MEDO določa tudi obravnavo kombiniranih vodomerov v stavbah, stavbah brez obračunskega vodomera in večstanovanjskih stavbah. Pri kombiniranih vodomerih se upošteva faktor, določen z vodomerom z višjim pretokom. Če stavba nima obračunskega vodomera, se omrežnina obračuna glede na zmogljivost priključka, ki je določena s premerom vodomera (priključka oziroma cevovoda), kot prikazuje Tabela 3. Kadar pa imamo večstanovanjske stavbe, katerih stanovanjske enote nimajo obračunskih vodomerov, se za vsako enoto obračuna omrežnina za priključek s faktorjem 1 (DN 20 mm).

3 PROBLEMATIKA OBLIKOVANJA CENE VODOOSKRBE

3.1 Infrastrukturalna sredstva

Oblikovanje cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo se v delu, ki se nanaša na izvajanja te javne službe, v Uredbi MEDO, glede na Pravilnik o metodologiji za

oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja iz leta 2009, ni bistveno spremenilo. Večja sprememba je pri oblikovanju cene gospodarske javne infrastrukture, zato v tem poglavju obravnavamo problematiko oblikovanja omrežnine pri izvajanju storitve oskrbe s pitno vodo.

3.1.1 Obseg gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo in hišni priključki

V Pravilniku o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (13. člen) so stroški omrežnine vključevali:

- stroške amortizacije ali stroške najema infrastrukture javne službe oskrbe s pitno vodo;
- »stroške storitev, povezane z zavarovanjem infrastrukture javne službe oskrbe s pitno vodo«;
- »stroške, povezane z odškodninami« za to infrastrukturo in
- »finančne odhodke (obresti) povezane s financiranjem izgradnje« navedene javne infrastrukture.

Novost Uredbe MEDO je, da stroški omrežnine poleg že navedenih stroškov, določenih v omenjenem Pravilniku, med drugim vsebujejo tudi stroške obnov in vzdrževanja priključkov na javni vodovod. S tem se je financiranje vzdrževanja hišnih priključkov poenotilo, pri čemer pa še vedno obstajajo odprta vprašanja glede opredelitve obsega izvajanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo (Loncner, 2013b, str. 67).

V preteklosti so nekateri izvajalci gospodarskih javnih služb uporabniku zaračunavali vzdrževalnino in števnino. Tarifa je bila z občinskim odlokom opredeljena kot namenski prispevek za kritje stroškov vzdrževanja oziroma obnov vodovodnih priključkov ter kritje stroškov vzdrževanja obračunskega vodomera, ki je sestavni del vodovodnega priključka. Ceni obeh storitev sta se zaračunavali mesečno glede na velikost priključka vgrajenega vodomera (premer vodomera) in nista bili odvisni od količine porabljene vode. Nekateri občine so se odločile za samo en prispevek, ki pa je kril vse navedene stroške, medtem ko druge teh prispevkov niso zaračunavale.

Pravilnik o oskrbi s pitno vodo (Ur.l. RS, št. 35/2006, 41/2008, 28/2011, 88/2012) je v preteklosti določal, da je vzdrževanje priključkov do dolžine 50 m sestavni del gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo. Hkrati je navajal, da mora upravljavec javnega vodovoda vzdrževati priključek stavbe na sekundarni vodovod, lastnik ali najemnik stavbe pa mora storitve vzdrževanja priključkov plačati v skladu s tarifo. Pri tem pa noben zakonski predpis ni določal načina oblikovanja te tarife (Loncner, 2013b, str. 66). Ker so občine v odlokih to različno interpretirale, sta bili števnini in vzdrževalnini med posameznimi občinami različni.

V analizi cen storitev oskrbe s pitno vodo v Sloveniji v letu 2011 je Lozej (2012a, str. 19–20) ugotovil, da pri zaračunavanju števnine in vzdrževalnine (pri vodomere DN 20 mm)

obstajajo velike razlike med cenami teh storitev med posameznimi javnimi podjetji. Najvišja števnina, kot tudi vzdrževalnina, je bila leta 2011 med več kot 55 javnimi podjetji šestkrat višja od najnižje cene teh storitev. Najvišja števnina je znašala 4,16 EUR, vzdrževalnina pa 5,45 EUR. Ker stroški obnov in vzdrževanja priključkov na javni vodovod predstavljajo pomemben del cene storitve oskrbe s pitno vodo, smo se v tem delu magistrskega dela posvetili opredelitvi obsega izvajanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo, saj – kot bomo videli – na tem področju obstaja sistemsko neurejen način financiranja vzdrževanja hišnih priključkov.

Izvajalci gospodarske javne službe morajo po Uredbi o oskrbi s pitno vodo opravljati tudi vzdrževanje priključkov na vodovod z menjavami obračunskih vodomero (Loncner, 2013b, str. 66–67). Uredba o oskrbi s pitno vodo v 22. členu določa, da vzdrževanje hišnih priključkov obsega:

- »preverjanje in redno vzdrževanje priključka na javni vodovod tako, da ni negativnih vplivov na zdravstveno ustreznost pitne vode in javni vodovod ter da je priključek vodotesen«;
- »zagotavljanje delovanja obračunskega vodomera v skladu s predpisi, ki urejajo meroslovje« in
- »interventno vzdrževanje v primeru nepredvidljivih dogodkov« (kot so lomi in puščanje pitne vode na priključku, okvare obračunskega vodomera in podobno).

S tega vidika je pomembna opredelitev pojma priključka na javni vodovod. Uredba o oskrbi s pitno vodo definira priključek kot cevovod od javnega vodovoda do odjemnega mesta in njegovo opremo, pri čemer je priključek na javni vodovod v lasti lastnika stavbe in zato ne sodi med objekte in opremo javne infrastrukture. Sestavna dela priključka sta med drugim tudi odjemno mesto in obračunski vodomero. Odjemno mesto je po navedenem predpisu mesto spoja interne vodovodne napeljave z obračunskim vodomero. Obračunski vodomero je opredeljen kot naprava za merjenje porabe pitne vode iz javnega vodovoda, ki je nameščen pred odjemnim mestom in je osnova za obračun izvedenih storitev javne službe (Loncner, 2013b, str. 67).

Glede na veljavne predpise, storitve opravljene za obračunskim vodomero, ne sodijo med gospodarske javne službe in zato ne bi smele biti vključene v kalkulacijo cene storitve gospodarske javne službe. V praksi se srečujemo z enostanovanjskimi in večstanovanjskimi stavbami. Pri enostanovanjskih stavbah je meja, do kje sega gospodarska javna služba, v povezavi z obračunskim vodomero nesporna. Ker imajo večstanovanjske stavbe glavni (kontrolni) vodomero, lahko pa tudi vodomere pred posameznimi enotami, stanovanji, se na tem mestu pojavi vprašanje, kako opredeliti obračunske vodomere. Če se kot obračunske vodomere opredeli vodomere pred posameznimi stanovanji, so izvajalci gospodarske javne službe iz omrežnine dolžni vzdrževati tudi celotno interno napeljavo do obračunskih vodomero pred stanovanji. Če pa se za obračunski vodomero opredeli glavni vodomero na

večstanovanjski stavbi, tako stroške vzdrževanja interne napeljave kot tudi menjave vodomerov pred enotami krijejo lastniki stanovanj. V tem primeru vodomeri pred enotami služijo kot delilni vodomeri za delitev porabljene vode, ki je odčitana na glavnem, obračunskem vodomeru (Loncner, 2013b, str. 67–68).

Nekatera komunalna podjetja so uporabnikom zaračunavala števnino, iz katere so krili stroške menjav vodomerov. Iz teh prihodkov pa so komunalna podjetja krila tudi vzdrževanja oziroma menjave vodomerov pred posameznimi stanovanji. Za obračunske vodomere so bili zato opredeljeni vodomeri pred posameznimi obračunskimi enotami in ne zgolj glavni vodomeri pred stanovanjskimi zgradbami. Ker natančne opredelitve obračunskih vodomerov v zakonodaji ni, je takšna opredelitev obračunskih vodomerov mogoča. To pa za izvajalca gospodarske javne službe pomeni tveganje, saj bi v primeru puščanja v stavbi izvajalec iz omrežnine moral kriti tudi stroške vzdrževanja dela interne napeljave v večstanovanjski stavbi (Loncner, 2013b, str. 67).

Tudi iz Uredbe MEDO izhaja, da se za posamezno stanovanjsko enoto upošteva faktor omrežnine 1, tudi če posamezne stanovanjske enote nimajo obračunskih vodomerov. Iz navedenih razlogov je smiselno enotno opredeliti obračunske vodomere v odloku o oskrbi s pitno vodo v posamezni občini (Loncner, 2013b, str. 68).

Zaradi nesistemske urejenega področja so v nekaterih občinah iz proračunskih sredstev financirali stroške celotne obnove priključkov, ponekod pa so hkrati z obnovitvenimi investicijami vodovnega omrežja zamenjali tudi del priključka na javni površini; del, ki se je nahajal na zasebnem zemljišču, pa je plačal lastnik nepremičnine. Da pri oblikovanju ustrezne cene oskrbe s pitno vodo ne bi prihajalo do nejasnosti, je v odlokih smiselno navesti, ali se k pojmu vzdrževanja priključkov vključi tudi obnove priključkov, ki jih izvajajo občine hkrati z obnovitvenimi investicijami vodovodnega omrežja. Če bi hkrati z obnovitvenimi investicijami izvajali tudi obnove hišnih priključkov, bi te lahko krili iz cene storitve oskrbe s pitno vodo oziroma iz omrežnine (Loncner, 2013b, str. 68–69).

3.1.2 Obračun amortizacije in določanje najemnine infrastrukture

Omrežnina kot kalkulativen element cene storitve oskrbe s pitno vodo med ostalimi stroški vsebuje tudi stroške amortizacije ali najema infrastrukturnih sredstev. Občina za opravljanje gospodarske javne službe izvajalcem zaračunava najemnino za vso javno infrastrukturo, ki je potrebna za opravljanje posamezne gospodarske javne službe in jo ima občina v lasti ali finančnem najemu. Najemnina se skladno z Uredbo MEDO določi najmanj v višini obračunane amortizacije vse zgrajene infrastrukture, ki je na voljo za uporabo. Šele tako določena najemnina je primerna kot podlaga za določanje omrežnine. Če se ob potrjevanju cen storitev gospodarskih javnih služb občinski organ odloči, da potrjena cena ne pokriva celotne najemnine, se občina lahko odloči za dodelitev subvencije.

Od prenosa gospodarske javne infrastrukture iz poslovnih knjig izvajalcev v poslovne knjige občin leta 2010 se dogaja, da se vrednosti gospodarske javne infrastrukture ne povečujejo več za vrednost investicij, ki jih komunalna podjetja že uporabljajo pri izvajanju javnih služb. Loncner (2013b, str. 72) vidi težavo predvsem pri zaključenih investicijah, financiranih z evropskimi sredstvi, ki jih občine v svojih poslovnih knjigah še vedno izkazujejo med investicijami v teku. Zato prihaja do odstopanj med obstoječimi vrednostmi gospodarske javne infrastrukture, izkazanimi v knjigah in dejanskimi vrednostmi, ki se že uporabljajo za izvajanje gospodarskih javnih služb. Posledično je tudi zaračunana najemnina s strani občin izvajalcem gospodarske javne službe nižja od najemnine, ki bi jo komunalna podjetja dejansko morala plačati.

Že Ministrstvo za finance (2009) je zaradi prenosa infrastrukturnih sredstev v knjige občin, občinam poslalo priporočilo glede ureditve razmerij med lastniki gospodarske javne infrastrukture in izvajalci gospodarske javne službe. Na tem mestu bi omenili, da je ministrstvo podalo priporočilo, da se v pogodbi o poslovnem najemu gospodarske javne infrastrukture opredeli pogoje za prenos novih investicij v najem in vpliv novih investicij na najemnino, spremembo cen storitev gospodarskih javnih služb ali subvencij k cenam storitev gospodarskih javnih služb.

Vpliv na ureditev razmerij med lastnikom gospodarske javne infrastrukture in izvajalcem gospodarske javne službe ima tudi Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Ur.l. RS, št. 33/2011, v nadaljevanju ZPFOLERD-1), po katerem bo preglednost izkazana, če bodo vsi stroški gospodarske javne službe pokriti. Da je zagotovljena preglednost finančnih odnosov po ZPFOLERD-1, mora biti višina najemnine izračunana vsaj v višini amortizacije in v celoti vključena v lastno ceno storitev gospodarskih javnih služb; amortizacija pa mora biti obračunana skladno s predpisi, torej Uredbo MEDO in Pravilnikom o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev. Pri tem je treba upoštevati popolne evidence, realno vrednotenje in ustrezne amortizacijske stopnje. Le tako je lahko zagotovljen ustrezen vir za financiranje obnovitvenih investicij v gospodarsko javno infrastrukturo.

Popolne evidence gospodarske javne infrastrukture so mogoče le na podlagi izvedenega popisa osnovnih sredstev. Prenos infrastrukturnih sredstev v poslovne knjige občin se je izvedel po nabavnih vrednostih in popravkih vrednosti infrastrukturnih sredstev. Na podlagi 13. člena Pravilnika o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava (Ur.l. RS, št. 134/2003, 34/2004, 13/2005, 114/2006-ZUE, 138/2006, 120/2007, 112/2009, 58/2010, 97/2012) je bilo mogoče izvesti tudi prevrednotenje vrednosti infrastrukture na podlagi cenitve osnovnih sredstev. Cenitve so posredno predpisane tudi v 8. členu Uredbe MEDO, ki določa, da morajo občine določiti vrednost in obseg javne infrastrukture, ki se uporablja za opravljanje javnih služb. Hkrati pa Uredba o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti (Ur.l. RS, št. 34/2011, 42/2012, 24/2013, 10/2014) v 18. členu določa obvezno izvedbo cenitve višine nadomestila oziroma

najemnine, kadar se stvarno premoženje občin oddaja v najem in je višina najemnine izkustveno višja od 10.000 EUR. Cenitev najemnine pa je mogoče izvesti le preko cenoitve gospodarske javne infrastrukture (Jereb, 2012).

Z občinami je treba zato formalno urediti postopke aktiviranja novih investicij v infrastrukturo in tudi prevzemanje sredstev v najem izvajalcu. Na ta način je mogoče zagotoviti realno vrednost infrastrukturnih objektov in popolnost evidenc ter posledično pravilno določen znesek najemnine v višini obračunane amortizacije, ki je podlaga za kalkulacijo omrežnine kot sestavnega dela cene storitve oskrbe s pitno vodo.

Stroški amortizacije se po Uredbi MEDO »izračunavajo po metodi časovnega amortiziranja glede na stopnjo izkoriščenosti zmogljivosti infrastrukture javne službe in ob upoštevanju življenjske dobe, navedene v prilogi 1 te Uredbe«. V nadaljevanju pojasnjujemo možnosti pri obračunu amortizacije v povezavi z upoštevanjem izkoriščenosti zmogljivosti infrastrukture.

3.1.3 Vrednost in stopnja izkoriščenosti zmogljivosti infrastrukture

V praksi se zaradi finančno-ekonomske krize in zaradi propadanj večjega števila podjetij pogosto srečujemo z neizkoriščenostjo določenih kapacitet gospodarske javne infrastrukture (Jereb, 2013a, str. 5). Ravno tako se srečujemo z vprašanjem, ali so obstoječe vrednosti infrastrukture primerne oziroma ali so v celoti izkoriščene, predvsem v primerih neaktiviranih osnovnih sredstev, ki so že na voljo za uporabo, vendar v poslovnih knjigah občine še vedno izkazana na kontih investicij v teku. Predvsem gre za infrastrukturo, financirano z evropskimi sredstvi (Loncner, 2013b, str. 73).

Uredba MEDO v 13. členu določa, da stopnjo izkoriščenosti zmogljivosti gospodarske javne infrastrukture najmanj enkrat letno ugotavlja pristojni soglasodajalec v skladu z zakonom, ki ureja graditev objektov. Kaj pa neizkoriščene zmogljivosti so in na kakšen način jih moramo upoštevati, pa v Uredbi MEDO ni dovolj jasno opredeljeno. Če bi stopnje izkoriščenosti ugotavljali letno na podlagi ocen, bi se ocene med strokovnjaki razlikovale. Hkrati pa bi letno ugotavljanje izkoriščenosti lahko privedlo do neustreznega obračuna amortizacije (Loncner, 2013b, str. 73).

Uredba MEDO v 16. členu določa, da se za obračun amortizacije uporabi metode časovnega amortiziranja, vendar ne določa, da je ta metoda metoda enakomernega časovnega amortiziranja. Po drugi strani pa so v prilogi Uredbe MEDO določene amortizacijske stopnje, zaradi česar se pojavi dvom, ali je sploh mogoče uporabiti drugačne metode (enakomerno, padajoče, rastoče časovno amortiziranje), saj v teh primerih amortizacijske stopnje, določene v prilogi, ne bi bile upoštevane (Loncner, 2013b, str. 72–73).

Uredba MEDO predvideva, da se na letni ravni določi stopnje oziroma deleže infrastrukture javne službe (Jereb, 2013a, str. 6):

- delež izkoriščenosti za potrebe izvajanja gospodarske javne službe;
- delež izkoriščenosti za potrebe posebnih storitev in
- delež neizkoriščenih kapacitet.

Razlikujemo lahko med začasno in trajno neizkoriščenostjo zmogljivosti gospodarske javne infrastrukture. O začasni neizkoriščenosti bi lahko govorili, ko se na infrastrukturo priključujejo uporabniki postopoma. Pri tem bi lahko uporabili metodo rastočega časovnega amortiziranja, kar pomeni, da bi se stopnja izkoriščenosti zmogljivosti gospodarske javne infrastrukture obdobjno spreminjala. Vpliv teh sprememb na višino amortizacije bi pomenil zmanjšanje zneska obračunane amortizacije v začetnih obdobjih amortiziranja, ki pa bi se povrnili v celoti v kasnejših obdobjih (Loncner, 2013b, str. 74).

V Tabeli 4 je prikazana uporaba metode rastočega časovnega amortiziranja ob predpostavki, da znaša nabavna vrednost infrastrukture 100.000 EUR in doba uporabe 10 let. Kot je razvidno, so stroški amortizacije pri metodi rastočega časovnega amortiziranja ob koncu dobe koristnosti osnovnega sredstva višji kot v primeru uporabe metode enakomernega časovnega amortiziranja. Pri tem pa Loncner (2014a, str. 17) opozarja, da 30 odstotkov neizkoriščene zmogljivosti infrastrukture ne pomeni, da se znesek obračunane amortizacije po metodi enakomernega časovnega amortiziranja zmanjša za 30 odstotkov. Treba je predvideti dinamiko stopnje izkoriščenosti do konca dobe koristnosti osnovnega sredstva. Uporaba katerekoli metode amortiziranja namreč pomeni, da se osnovno sredstvo v predvideni življenjski dobi v celoti amortizira.

Tabela 4: Prikaz uporabe metode rastočega časovnega amortiziranja gospodarske javne infrastrukture, upoštevajoč stopnje izkoriščenosti javne infrastrukture in dobe uporabe

Leto	Stopnja izkoriščenosti (v %)	Faktor uporabe	Stopnja amortizacije	Strošek amortizacije (v EUR)	Strošek amortizacije (10-odstotna amortizacijska stopnja) (v EUR)	Razlika (v EUR)
1	10	0,10	0,01	1.429	10.000	-8.571
2	20	0,20	0,03	2.857	10.000	-7.143
3	40	0,30	0,04	4.286	10.000	-5.714
4	60	0,60	0,09	8.571	10.000	-1.429
5	80	0,80	0,11	11.429	10.000	1.429
6	100	1,00	0,14	14.286	10.000	4.286
7	100	1,00	0,14	14.286	10.000	4.286
8	100	1,00	0,14	14.286	10.000	4.286
9	100	1,00	0,14	14.286	10.000	4.286
10	100	1,00	0,14	14.286	10.000	4.286
<i>Skupaj</i>	<i>100</i>	<i>7,00</i>		<i>100.000</i>	<i>100.000</i>	<i>0</i>

Vir: M. Loncner, Izkazovanje stroškov in prihodkov v obračunu za leto 2013, 2014a, str. 15.

Obračunavanje amortizacije osnovnih sredstev v občinah je urejeno v Pravilniku o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev. Po navedenem Pravilniku morajo občine uporabljati metodo enakomernega časovnega amortiziranja osnovnih sredstev, v primeru opredmetenih osnovnih sredstev s področja gospodarskih javnih služb pa lahko uporabljajo tako letne stopnje odpisa kot tudi metode amortiziranja, določene v področnih predpisih, kar pomeni skladno z določili Uredbe MEDO. V tem primeru se lahko občina odloči, da uporablja bodisi metodo enakomernega časovnega amortiziranja bodisi druge časovne metode, kot je metoda rastočega časovnega amortiziranja (Jereb, 2013a, str. 6). Ni pa mogoče deleža neizkoriščenih zmogljivosti gospodarske javne infrastrukture upoštevati pri morebitnem znižanju najemnine, saj Uredba MEDO določa, da se najemnina obračuna v višini obračunane amortizacije za vso javno infrastrukturo, potrebno za izvajanje določene gospodarske javne službe.

Drug primer je trajna neizkoriščenost zmogljivosti gospodarske javne infrastrukture. V tem primeru upoštevanje stopenj neizkoriščenosti po Uredbi MEDO pri kalkulaciji cen storitev gospodarske javne službe ali določanju višine najemnine ni mogoče. V primeru neizkoriščenosti zmogljivosti gospodarske javne infrastrukture so izpolnjeni pogoji za oslabitev (prevrednotenje zaradi slabitve) vrednosti gospodarske javne infrastrukture (Loncner, 2013b, str. 76). Kot smo že omenili, Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava v 13. členu določa obveznost prevrednotenja vrednosti infrastrukture na podlagi cenitve osnovnih sredstev, ki jo opravi pooblaščen cenilec vrednosti tako, da določi pošteno vrednost te infrastrukture. Prevrednotenje infrastrukture preko obračuna amortizacije teh sredstev vpliva na višino najemnine, zato je treba pri izvedbi cenitve gospodarske javne infrastrukture najprej določiti nadomestitveno vrednost infrastrukture ustrezne zmogljivosti, nato pa dobljeno oceno vrednosti zmanjšati za vrednost zaradi izrabe ter funkcionalne in ekonomske zastarelosti, pri čemer nadomestitvena vrednost predstavlja stroške za pridobitev drugega možnega sredstva enake koristnosti (Loncner, 2013b, str. 75–77).

3.2 Upoštevanje posebnih storitev v kalkulaciji cene vodooskrbe

Na podlagi 2. člena Uredbe o oskrbi s pitno vodo je posebna storitev opredeljena kot »oskrba z vodo iz javnega vodovoda, ki se ne šteje za javno službo po tej Uredbi«. Kaj se šteje kot javna oskrba s pitno vodo, navajamo v Poglavju 1.2. Na tem mestu je treba omeniti, da se posebne storitve izvajajo z uporabo gospodarske javne infrastrukture.

Tudi Uredba MEDO v 11. členu določa, da lahko izvajalec gospodarske javne službe v soglasju z lastnikom infrastrukture opravlja posebne storitve za osebe, ki niso uporabniki storitev gospodarske javne službe, ali opravlja posebne storitve z uporabo javne infrastrukture, ki niso obvezne storitve gospodarske javne službe. Pri kalkulaciji cene storitve gospodarske javne službe pa se prihodki od opravljanja posebnih storitev upoštevajo tako, da

se znižajo stroški opravljanja gospodarske javne službe in s tem zmanjša lastna cena posamezne gospodarske javne službe.

Ker posebne storitve niso enake tržnim dejavnostim, jih je od teh treba ločiti in prikazati znotraj gospodarske javne službe. Potrebno je zagotoviti, da se cena izvajanja teh storitev oblikuje na način, da ne ustvarja negativne razlike med prihodki in odhodki, ki izvirajo s tega naslova; obenem pa ni previsoka, ker lahko zajema le primeren donos, saj je izkoriščanje monopolnega položaja izvajalca gospodarskih javnih služb v posamezni občini prepovedano (Jereb, 2013a, str. 10). Glede določanja cen posebnih storitev bi bilo po mnenju Jereba (2013a, str. 10) smiselno določiti tudi pravila za omejitev cene navzgor, saj iz prakse izhaja morebitno tveganje izkoriščanja monopolnega položaja.

4 OBLIKOVANJE CENE VODOOSKRBE NA PODLAGI UREDBE MEDO V IZBRANEM PODJETJU

V nadaljevanju magistrskega dela na primeru izbranega komunalnega podjetja¹ oblikujemo ceno storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo. Izračun cene storitve oskrbe s pitno vodo je narejen na podlagi določb Uredbe MEDO.

4.1 Predstavitev izbranega podjetja

Podjetje je bilo ustanovljeno na podlagi sklepa štirih občin ustanoviteljic. Osnovna razmerja med lastniki in komunalnim podjetjem so opredeljena z aktom o ustanovitvi. Komunalno podjetje je torej v 100-odstotni lasti občin. Gospodarska javna infrastruktura za opravljanje dejavnosti oskrbe s pitno vodo in odvajanja ter čiščenja komunalnih odpadnih in padavinskih voda so v lasti posamezne občine, glede na lego infrastrukture.

Javno podjetje je ustanovljeno za izvajanje primarne dejavnosti obvezne lokalne gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo ter odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih in padavinskih voda na območju občin ustanoviteljic. Dejavnosti izvajanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v izbranem komunalnem podjetju obsegajo upravljanje z vodovodnim omrežjem, objekti in napravami za oskrbo s pitno vodo ter njihovo vzdrževanje (novogradnje, rekonstrukcije), priključevanje novih uporabnikov javne službe, zagotavljanje zdravstvene ustreznosti pitne vode vsem uporabnikom in varnost vodooskrbe v skladu z veljavnimi predpisi, izvajanje meritev in monitoringa kvalitete pitne vode ter vodenje katastra vodovodnega omrežja. Podjetje pa je registrirano tudi za opravljanje drugih dejavnosti, kot so

---

¹ Zaradi varovanja zaupnosti podatkov imena javnega podjetja v magistrskem delu ne navajamo. Ravno tako so podatki o podjetju v magistrskem delu prilagojeni in izmišljeni.

gradbena dela, vodovodne in ostale instalacije, drugo projektiranje in tehnično svetovanje, ravnanje z odplakami in čiščenje ter vzdrževanje okolja (dejavnost javne higiene).

Na javno vodovodno omrežje je priključenih 89 odstotkov vseh naselij v občinah, kar pomeni 15.820 obračunskih vodomerov, ki so opremljeni z elementi za daljinsko odčitavanje porabe pitne vode na terenu. Podjetje tako upravlja s preko 800 kilometri vodovodnega omrežja, ki je zgrajeno iz različnih materialov (lito železo, polietilen, azbestni cement, jeklo, PVC in drugi materiali različnih starosti).

Javno podjetje prodaja pitno vodo podjetju, ki jo uporablja za industrijske namene, za izdelavo pijač. Takšna dobava vode podjetju po veljavnih predpisih ne spada v gospodarsko javno službo, zato jo v kalkulaciji cene storitve oskrbe s pitno vodo upoštevamo kot posebno storitev.

Z občinami ima javno podjetje sklenjeno pogodbo o poslovnem najemu infrastrukture. Na tej osnovi komunalno podjetje plačuje najemnino za uporabo infrastrukture za opravljanje obveznih občinskih gospodarskih javnih služb, ki jo financira iz pobrane omrežnine preko cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo.

4.2 Razporejanje stroškov in razdelitev splošnih stroškov po stroškovnih mestih

Izračuna cen po novi metodologiji ni mogoče ustrezno pripraviti brez verodostojnih podatkov, ki jih lahko zagotovi le dovolj natančen in pregleden sistem stroškovnega računovodstva. Oblikovana organiziranost stroškovnega računovodstva mora ustrezno razporejati stroške na posamezne dejavnosti, ki jih javno podjetje izvaja, in na posamezne občine, če podjetje oskrbuje več občin. Način razporejanja stroškov s splošnih na temeljna stroškovna mesta ima tako pomemben vpliv na ustreznost kalkulacije cene storitve oskrbe s pitno vodo.

Ker javno podjetje poleg gospodarskih javnih služb opravlja tudi tržne dejavnosti ter posebne storitve, te stroške (in prihodke) spremlja ločeno (skladno s SRS 35). Navedeni stroški se namreč ne obravnavajo kot izvajanje gospodarskih javnih služb, zato ima izbrano komunalno podjetje sprejet interni akt o razporejanju stroškov.

Večino stroškov komunalno podjetje evidentira v poslovne knjige neposredno na podlagi knjigovodske listine, saj jih lahko že v trenutku njihovega nastanka razporedi na ustrezno stroškovno mesto. V tem primeru se stroški evidentirajo v poslovne knjige neposredno na tisto dejavnost, na katero se taki stroški nanašajo, torej na stroškovno mesto:

- oskrbe s pitno vodo;
- odvajanja odpadnih in padavinskih voda;

- čiščenja odpadnih in padavinskih voda;
- izvajanja posebnih storitev in
- izvajanja tržnih dejavnosti.

Ostali stroški, ki se jih ne more neposredno razporediti na temeljna stroškovna mesta, pa imenujemo posredni ali splošni stroški. Ti stroški se evidentirajo na splošnih stroškovnih mestih uprave, nabave in prodaje ter se nato razporejajo na temeljna stroškovna mesta s pomočjo ključev, ki so jih potrdili občinski sveti z letnim načrtom javnega podjetja. Osnova za razporejanje posrednih stroškov iz splošnih stroškovnih mest je delež proizvodjalnih stroškov posamezne dejavnosti v celotnih proizvodjalnih stroških vseh dejavnosti, ki jih javno podjetje izvaja.

4.3 Oblikovanje predračunskih cen storitev oskrbe s pitno vodo

V nadaljevanju prikazujemo potrjene oziroma veljavne cene v preteklem obračunskem obdobju, obračunske cene v preteklem obračunskem obdobju in izračune predračunske cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo za prihodnje obračunsko obdobje (kalkulacijo vodarine in omrežnine). Pri tem upoštevamo 9. člen Uredbe MEDO, ki določa vsebino elaborata, ki ga mora javno podjetje predložiti pristojnemu občinskemu organu v potrditev.

Pri izdelavi kalkulacije cene storitve oskrbe s pitno vodo predpostavimo, da je izhodiščno obračunsko obdobje leto 2014. Navedeno pomeni, da preteklo obračunsko obdobje predstavlja leto 2013 ter prihodnje obračunsko obdobje leto 2015, za katerega v magistrskem delu naredimo kalkulacijo cene storitve oskrbe s pitno vodo.

4.3.1 Predstavitev potrjenih cen storitev oskrbe s pitno vodo

Javno podjetje je imelo pred uveljavitvijo Uredbe MEDO sprejete cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo, ki so bile oblikovane na podlagi Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja. Leta 2010 so pridobili pozitivno strokovno mnenje k novo oblikovanim cenam oskrbe s pitno vodo, kot je to določal navedeni Pravilnik. Zaradi primerljivosti podatkov med cenami storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo na podlagi omenjenega Pravilnika ter Uredbe MEDO, v Tabelah 5 in 6 navajamo potrjene cene v letu 2013.

Cena storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo je bila na podlagi Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja sestavljena iz treh komponent: omrežnine; cene storitve ali vodarine in prispevka za kritje stroškov vodnih povračil, ki so se na računu prikazovali ločeno.

Tabela 5: Potrjene cene za vodarino, oblikovane na podlagi Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb v letu 2013

Opis	Potrjena cena (v EUR/m³)
Vodarina	0,8444
Stroški vodnih povračil	0,0638
<i>Skupaj</i>	<i>0,9082</i>

Po Sklepu o določitvi cene za osnove vodnih povračil za rabo vode, naplavin in vodnih zemljišč za leto 2013 (Ur.l. RS, št. 102/2012) je bila določena cena za rabo vode za oskrbo s pitno vodo v višini 0,0638 EUR/m³. Iz Tabele 5 je razvidno, da je vodarina za 1 m³ v letu 2013 znašala 0,8444 EUR, skupna potrjena cena pa 0,9082 EUR.

Omrežnina oziroma cena uporabe javne infrastrukture, ki pokriva letne stroške javne infrastrukture, je namenjena oskrbi s pitno vodo na območju občine ter se uporabnikom obračunava mesečno glede na zmogljivost priključkov, določenih z močjo vodomera in pretokom v m³ na uro, kot je to določal Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja.

Tabela 6: Potrjene cene za omrežnino, oblikovane na podlagi Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb v letu 2013

Dimenzija vodomera (v mm)	Faktor omrežnine po Pravilniku	Potrjena cena (v EUR/mesec)
DN 13, 15	1,00	1,7511
DN 20	1,67	2,9243
DN 25	2,50	4,3778
DN 32	4,00	7,0044
DN 50	10,00	17,5110
DN 80	33,33	58,3642
DN 100	50,00	87,5550
DN 150	100,00	175,1100

Za vodomer dimenzije DN 13 mm se je uporabnikom storitve oskrbe s pitno vodo v letu 2013 zaračunal mesečni znesek omrežnine, ki je znašal 1,7511 EUR. Če je imela stavba vodomer dimenzije, ki ni naveden v Tabeli 6, se je za tak vodomer izračunal sorazmeren faktor omrežnine z upoštevanjem dejanskega pretoka tega vodomera.

Javno podjetje je uporabnikom v vseh občinah, kjer izvaja gospodarsko javno službo oskrbe s pitno vodo, v letu 2013 zaračunavalo tudi vzdrževalnino priključka in števnino. V števnini je bila zajeta redna menjava in pregled vodomero (ki so v lasti posameznika) na vsakih 5 let. Ker pa je upravljavec javnega vodovoda dolžan vzdrževati tudi vodovodni priključek stavbe (v lasti posameznika) na sekundarni vodovod, je javno podjetje uporabnikom zaračunavalo še vzdrževalnino priključkov.

Števnino in vzdrževalnino v odvisnosti od dimenzije vgrajenega vodomera prikazuje Tabela 7. Stroški pregledov in menjav vodomero in vzdrževanja hišnih priključkov so uporabnikom storitev gospodarske javne službe na računu zaračunavali ločeno. Za vodomere dimenzije DN 13 mm so uporabniki skupaj mesečno plačevali 2,4970 EUR.

Tabela 7: Potrjena števnina in vzdrževalnina vodovodnih priključkov stavb na sekundarni vodovod v letu 2013

Dimenzija vodomera (v mm)	Faktor omrežnine po Pravilniku	Potrjena števnina (v EUR/mesec)	Potrjena vzdrževalnina (v EUR/mesec)
DN 13, 15	1,00	1,1650	1,3320
DN 20	1,67	1,9456	2,2244
DN 25	2,50	2,9125	3,3300
DN 32	4,00	4,6600	5,3280
DN 50	10,00	11,6500	13,3200
DN 80	33,33	38,8295	44,3956
DN 100	50,00	58,2500	66,6000
DN 150	100,00	116,5000	133,2000

4.3.2 Poračun cen storitev oskrbe s pitno vodo za preteklo obračunsko obdobje

Skladno s 6. členom Uredbe MEDO mora izvajalec gospodarske javne službe za preteklo obračunsko obdobje ugotoviti razliko med potrjeno ceno in obračunsko ceno opravljenih storitev. Če ugotovljena razlika med cenama glede na dejansko količino opravljenih storitev v preteklem obračunskem obdobju presega 10 odstotkov, se razlika kot poračun cen upošteva pri izračunu predračunske cene za naslednje obračunsko obdobje.

Zaradi prikaza vpliva poračuna cene storitve oskrbe s pitno vodo na predračunsko ceno storitve za leto 2015 predpostavimo, da je izbrano komunalno podjetje za leto 2013 izračunalo obračunske lastne cene za vodarino, prikazane v Tabeli 8. Pri tem so bile pri preračunu stroškov na enoto storitev skladno z Uredbo MEDO uporabljene dejanske količine opravljenih storitev in realizirani stroški v preteklem obračunskem obdobju (letu 2013).

Tabela 8: Poračun med potrjeno in obračunsko ceno izvajanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo za preteklo obračunsko obdobje, leto 2013

Opis	Potrjena cena (v EUR/m ³)	Obračunska lastna cena (v EUR/m ³)	Razlika med cenama (v EUR/m ³)	Ponder¹	Poračun (v EUR/m ³)
Vodarina	0,8444	0,7499	-0,0945	1,0798	-0,1020
Stroški vodnih povračil	0,0638	0,0638	0	1,0798	0
<i>Skupaj</i>	<i>0,9082</i>	<i>0,8137</i>	<i>-0,0945</i>	<i>1,0798</i>	<i>-0,1020</i>

Opomba 1: Ponder je izračunan kot količnik med prodano količino vode v preteklem obračunskem obdobju, letu 2013 (3.450.100 m³) ter planirano količino prodane vode za prihodnje obračunsko obdobje, leto 2015 (3.195.200 m³).

V Tabeli 8 je prikazan način izvedbe poračuna oziroma izračun razlike med potrjeno ceno in obračunsko ceno za vodarino v letu 2013, saj razlika med cenama presega 10 odstotkov. Ugotovljena razlika med potrjeno in obračunsko ceno se v kalkulaciji cene izvajanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo upošteva za prihodnje obračunsko obdobje – glede na planirane količine prodane vode v letu 2015. Poračun pa je treba izvesti za dejansko količino prodane pitne vode v letu 2013. Zaradi nedorečenih pravil odločanja o elaboratu ni jasno, v kolikšnem času naj bi se ta razlika poračunala, zato pri izračunu poračuna v Tabeli 8 upoštevamo ponder. Z uporabo ponderja zagotovimo, da se poračun izvaja za realizirane količine prodane vode v letu 2013, kajti če občine novih cen ne bi potrdile že v začetku poslovnega leta (v konkretnem primeru 1. januarja 2016), bi izvajalec gospodarskih javnih služb vodarino zaračunaval po prenizkih cenah, dokler ne bi potrdil novih cen.

Na podlagi dejanskih stroškov v letu 2013 predpostavimo, da je javno podjetje izračunalo obračunske cene uporabe javne infrastrukture ali omrežnino, prikazano v Tabeli 9. V letu 2013 sta se poleg omrežnine uporabnikom zaračunavali tudi vzdrževalnina in števnina. Z Uredbo MEDO so ti stroški vključeni v omrežnino, zato zaradi primerjave obračunskih in potrjenih cen v Tabeli 9 prikazujemo potrjeno omrežnino, povečano za vzdrževalnino in števnino.

Tabela 9: Primerjava potrjenih cen za omrežnino z obračunskimi cenami za omrežnino za preteklo obračunsko obdobje, leto 2013

Dimenzija vodomera (v mm)	Faktor omrežnine po Pravilniku	Potrjena cena¹ (v EUR/mesec)	Obračunska cena (v EUR/mesec)	Razlika med cenama (v EUR/mesec)
DN 13, 15	1,00	4,2481	3,6502	-0,5979
DN 20	1,67	7,0943	6,0958	-0,9985
DN 25	2,50	10,6203	9,1255	-1,4948
DN 32	4,00	16,9924	14,6008	-2,3916
DN 50	10,00	42,4810	36,5020	-5,9790
DN 80	33,33	141,5892	121,6612	-19,9280
DN 100	50,00	212,4050	182,5100	-29,8950
DN 150	100,00	424,8100	365,0200	-59,7900

Opomba 1: Potrjena cena je izračunana kot seštevek potrjene omrežnine, potrjene števnine in potrjene vzdrževalnine (predstavljenih v Poglavju 4.3.1).

Iz Tabele 9 so razvidne izračunane razlike med potrjeno in obračunsko omrežnino v letu 2013. Zaradi spremembe faktorjev omrežnine v Uredbi MEDO v primerjavi s Pravilnikom o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja poračun omrežnine v letu 2015 ni smiseln. V kalkulaciji omrežnine za prihodnje obračunsko obdobje bo zaradi spremembe faktorjev večji delež fiksnih stroškov storitev gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo bremenil večje uporabnike. Kot primer navajamo dimenzijo vodomera DN 100 mm, kjer je omenjeni Pravilnik določal faktor omrežnine 50, Uredba MEDO pa določa še enkrat večji faktor, to je faktor 100. Zaradi

vsebinsko neprimerljive potrjene cene (omrežnine, števnine in vzdrževalnine) z obračunsko ceno (omrežnino) poračun v letu 2015 še ni mogoč.

4.3.3 Kalkulacija predračunske cene za vodarino za prihodnje obračunsko obdobje

V nadaljevanju magistrskega dela prikazujemo kalkulacijo predračunske cene za vodarino za leto 2015, zato v Tabeli 10 navajamo predračunske stroške izvajanja storitve oskrbe s pitno vodo za prihodnje obračunsko obdobje.

Predračunski stroški vključujejo strošek vodnih povračil, ki se je v letu 2013 v skladu s takrat veljavnim Pravilnikom o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja izkazoval v knjigah komunalnega podjetja med kratkoročnimi obveznostmi in zato ni bil sestavni del cene dejavnosti oskrbe s pitno vodo. Z Uredbo MEDO pa so stroški vodnih povračil sestavni del cene gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo. Na podlagi Sklepa o določitvi cene za osnove vodnih povračil za rabo vode, naplavin in vodnih zemljišč za leto 2015 (Ur.l. RS, št. 64/2014) znaša višina vodnega povračila za rabo vode za oskrbo s pitno vodo 0,0638 EUR na m³ odvzete vode, kar upoštevamo v kalkulaciji cene.

Med stroški v Tabeli 10 je zajet tudi strošek amortizacije poslovno potrebnih osnovnih sredstev. Gre za amortizacijo osnovnih sredstev, ki so v lasti izvajalca gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo in se uporabljajo pri opravljanju storitve oskrbe s pitno vodo. Tega stroška ne gre menjati s stroškom amortizacije infrastrukturnih sredstev, za katere izvajalec javne službe lastniku plačuje najemnino za njihovo uporabo. Ta strošek se skladno z določili Uredbe MEDO izkazuje med stroški javne infrastrukture gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo kot sestavni del omrežnine.

Splošni stroški, izkazani v kalkulaciji vodarine, so na temeljna stroškovna mesta razporejeni na podlagi ključev oziroma sodil, potrjenih s strani občinskih svetov. Skupna vrednost predračunskih posrednih stroškov za leto 2015 znaša 1.371.010 EUR.

V povezavi s poslovno potrebnimi osnovnimi sredstvi v kalkulaciji vodarine upoštevamo donos na poslovno potrebna osnovna sredstva. Na podlagi določil Uredbe MEDO lahko ta znaša največ 5 odstotkov od vrednosti poslovno potrebnih osnovnih sredstev za neposredno opravljanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo. V Tabeli 10 donos znaša 121.469 EUR, kar je 5 odstotkov sedanje vrednosti poslovno potrebnih osnovnih sredstev (2.429.370 EUR), ki jih komunalno podjetje uporablja pri izvajanju te javne službe.

Komunalno podjetje z gospodarsko javno infrastrukturo izvaja tudi posebne storitve, to je prodaja pitne vode podjetju za izdelavo pijač. Javno podjetje zaračunava prodano količino vode glede na odčitek vodovodnega števca, in sicer 0,29 EUR/m³ pitne vode. V kalkulaciji predvidevamo, da navedena prodajna cena pokriva lastne stroške ter zagotavlja primeren

donos brez izkoriščanja monopolnega položaja izvajalca. Planirana količina prodane pitne vode za ta namen znaša 1.050.000 m³.

Tabela 10: Kalkulacija predračunske cene storitve oskrbe s pitno vodo za prihodnje obračunsko obdobje, leto 2015

Naziv predračunskega stroška	Znesek (v EUR)
I. Neposredni stroški	1.578.830
<i>1. Stroški materiala</i>	<i>552.650</i>
a) Stroški porabljenega materiala	120.250
b) Stroški električne energije	408.050
c) Drugi materialni stroški	24.350
<i>2. Stroški storitev</i>	<i>231.630</i>
a) Stroški transportnih storitev	88.150
b) Stroški vzdrževanja	143.270
c) Stroški zavarovalnih premij	25.600
d) Stroški poštnih in telefonskih storitev	8.500
e) Stroški intelektualnih storitev	49.990
f) Stroški projektantskih storitev	8.500
g) Stroški drugih storitev	59.390
<i>3. Stroški dela</i>	<i>669.330</i>
<i>4. Drugi neposredni stroški</i>	<i>125.220</i>
II. Posredni stroški	1.371.010
<i>1. Posredni proizvajalni stroški</i>	<i>645.850</i>
a) Stroški amortizacije poslovno potrebnih osnovnih sredstev	110.270
b) Drugi posredni proizvajalni stroški	535.580
<i>2. Splošni (posredni) stroški</i>	<i>725.160</i>
a) Splošni nabavni stroški	11.350
b) Splošni upravni stroški	479.800
c) Splošni prodajni stroški	234.010
III. Stroški obresti od financiranja	123.300
IV. Drugi poslovni odhodki	6.000
V. Stroški vodnega povračila	203.854
VI. Donos na vložena poslovno potrebna osnovna sredstva izvajalca	121.469
<i>Skupaj stroški¹</i>	<i>3.404.462</i>
<i>Prihodki, ki zmanjšujejo stroške</i>	<i>304.500</i>
I. Prihodki od prodaje vode	304.500
<i>Količina opravljenih storitev (v m³)</i>	<i>3.195.200</i>
<i>Lastna cena za vodarino (v EUR/m³)</i>	<i>0,9702</i>

Opomba 1: Skladno s 5. alinejo 8. člena Uredbe MEDO »globe, reprezentanca, sponzorstva in donacije, ki jih plača izvajalec, niso upoštevani pri izračunu stroškov izvajanja storitve javne službe«.

Kot je razvidno iz Tabele 10, predračunsko lastno ceno storitve oskrbe s pitno vodo (vodarino) izračunamo na podlagi načrtovane količine opravljenih storitev in načrtovanih stroškov ter prihodkov (posebnih storitev) izvajalca v prihodnjem obračunskem obdobju. Na podlagi kalkulacije cene storitve za leto 2015 izračunamo lastno ceno za vodarino, ki znaša 0,9702 EUR/m³ odvzete pitne vode.

Izračunano vodarino korigiramo za poračun oziroma ugotovljeno razliko med potrjeno ceno leta 2013 in obračunsko ceno leta 2013, izračunano v Poglavju 4.3.2. Končna kalkulacija vodarine znaša 0,8682 EUR/m³ prodane vode in je prikazana v Tabeli 11.

Tabela 11: Izračun končne cene storitve oskrbe s pitno vodo za prihodnje obračunsko obdobje, leto 2015

Opis	Predračunska lastna cena (v EUR/m ³)	Poračun (v EUR/m ³)	Končna predračunska lastna cena (v EUR/m ³)
Vodarina	0,9702	-0,1020	0,8682

4.3.4 Kalkulacija predračunske cene za omrežnino za prihodnje obračunsko obdobje

Za izračun cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo za leto 2015 je potrebna še kalkulacija za omrežnino. Za izračun omrežnine je treba oceniti stroške za leto 2015 (določeni v Uredbi MEDO) ter jih s pomočjo faktorjev po Uredbi MEDO razdeliti na posamezne vodomere glede na zmogljivost priključka.

Potrjene cene za omrežnino v letu 2013 niso vključevale stroškov menjav vodomero in stroškov vzdrževanja hišnih priključkov, saj sta se navedeni storitvi uporabnikom storitve oskrbe s pitno vodo zaračunavali ločeno ob omrežnini. Uredba MEDO v 16. členu določa, da se stroške menjav vodomero in vzdrževanja hišnih priključkov vključi v del cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo, ki je namenjen plačilu stroškov uporabe gospodarske javne službe. Zato vključitev predračunskih stroškov obnov in vzdrževanj vodovodnih priključkov v omrežnino prikazujemo v Tabeli 12.

Strošek najema osnovnih sredstev v Tabeli 12 izkazujemo le v višini, ki se skladno s 4. odstavkom 3. člena Uredbe MEDO prenese na uporabnike storitve oskrbe s pitno vodo. Predstavlja tisti del najemnine, ki jo občine zaračunajo izvajalcem za uporabo gospodarske javne infrastrukture (in je sorazmeren z deležem zmogljivosti te infrastrukture), ki je namenjena uporabnikom storitev gospodarske javne infrastrukture. V kalkulaciji predpostavimo, da so stroški amortizacije izračunani po metodi enakomernega časovnega amortiziranja.

Ker komunalno podjetje kot posebno storitev izvaja prodajo vode podjetju, ki jo uporablja za industrijske namene, se del gospodarske javne infrastrukture za izvajanje javne službe oskrbe s pitno vodo uporablja tudi za izvajanje posebnih storitev, zaradi česar je infrastruktura 100-

odstotno izkoriščena. Prodajna cena za posebne storitve namreč pokriva tudi del najemnine oziroma omrežnine od izvajanja teh storitev.

Tabela 12: Predračunski stroški javne infrastrukture gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo za prihodnje obračunsko obdobje, leto 2015

Naziv predračunskega stroška	Znesek (v EUR)
Strošek amortizacije ali najema osnovnih sredstev, infrastrukture	1.530.400
Strošek zavarovanja infrastrukture	28.100
Stroški odškodnin (za služnost in povzročeno škodo v zvezi z gradnjo, obnovo in vzdrževanjem infrastrukture)	57.200
Stroški obnov in vzdrževanj vodovodnih priključkov	1.131.400
<i>Skupaj</i>	<i>2.747.100</i>

Uredba MEDO določa nove faktorje omrežnine glede na zmogljivost priključkov, določenih s premerom vodomera, ki jih upoštevamo pri izračunu omrežnine. Sprememba faktorjev glede na Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja pa vpliva na izračun omrežnine. Bistvena novost je tudi v načinu zaračunavanja omrežnine v večstanovanjskih objektih, saj Uredba MEDO v 17. členu določa, da se za vsako stanovanjsko enoto obračuna omrežnina za vodomer dimenzije manjši ali enak DN 20 mm. V kalkulaciji omrežnine upoštevamo skupno število vodomero, ki zajema podatke o številu vodomero v enostanovanjskih stavbah in številu enot v večstanovanjskih stavbah.

Tabela 13: Kalkulacija predračunske cene javne infrastrukture oskrbe s pitno vodo za prihodnje obračunsko obdobje, leto 2015

Dimenzija vodomera (v mm)	Faktor po Uredbi MEDO	Število vodomero	Ponder ¹	Letni prihodek iz omrežnine (v EUR)	Omrežnina na mesec (v EUR)
DN ≤ 20	1	10.950	10.950	670.771	5,1048
20 < DN < 40	3	3.850	11.550	707.526	15,3144
40 ≤ DN < 50	10	432	4.320	264.633	51,0481
50 ≤ DN < 65	15	235	3.525	215.933	76,5721
65 ≤ DN < 80	30	215	6.450	395.112	153,1442
80 ≤ DN < 100	50	125	6.250	382.860	255,2403
100 ≤ DN < 150	100	8	800	49.006	510,4805
150 ≤ DN	200	5	1.000	61.258	1.020,9611
<i>Skupaj</i>		<i>15.820</i>	<i>44.845</i>	<i>2.747.100</i>	

Opomba 1: Ponder je izračunan kot zmnožek faktorja omrežnine in števila vodomero za posamezno dimenzijo vodomero.

Pri izračunu omrežnine po velikostih vodomero v Tabeli 13 izhajamo iz letne izračunane omrežnine oziroma skupnega zneska predračunskih stroškov javne infrastrukture za leto

2015, prikazanega v Tabeli 12. Omrežnino za vodomer dimenzije DN 20 mm izračunamo tako, da letni znesek omrežnine delimo z vsoto ponderjev. Iz kalkulacije omrežnine v Tabeli 13 je razvidno, da letni znesek omrežnine za DN 20 mm znaša 61,26 EUR oziroma 5,10 EUR mesečno. Da dobimo mesečni znesek omrežnine za ostale dimenzije vodomeroev, omrežnino za vodomer DN 20 mm pomnožimo s faktorjem za posamezno dimenzijo vodomera.

4.4 Vpliv spremembe cene storitev oskrbe s pitno vodo pri uporabniku

V tem poglavju predstavljamo, kako se novo oblikovana cena storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo na podlagi Uredbe MEDO odraža v mesečnem strošku pri uporabniku teh storitev. Zato smo pripravili izračune mesečnih stroškov povprečnega gospodinjstva ter večjega uporabnika. Za primerjavo izhajamo iz potrjenih cen v letu 2013, ki so bile oblikovane na podlagi Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, in so predstavljene v Poglavju 4.3.1.

Izhajamo iz predpostavke, da povprečno gospodinjstvo porabi 12 m³ pitne vode in ima premer vodomera DN 15 mm. V Tabeli 14 je v prvem delu prikazana razdelitev stroška oskrbe s pitno vodo, kot je to določal Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, v drugem delu pa, kot določa Uredba MEDO. Za izračun mesečnega stroška uporabnika za leto 2015 upoštevamo predlagane predračunske cene, izračunane v predhodnih poglavjih (4.3.3 in 4.3.4).

Tabela 14: Primerjava stroška oskrbe s pitno vodo za referenčno gospodinjstvo po potrjeni ceni leta 2013 in predračunski ceni za leto 2015

Naziv storitve	Količina (v m ³)	Leto 2013		Leto 2015	
		Cena (v EUR)	Vrednost (v EUR)	Cena (v EUR)	Vrednost (v EUR)
Vodarina	12	0,8444	10,1328	0,8682	10,4179
Vodno povračilo	12	0,0638	0,7656	/	/
Števnina (DN 15)	1	1,1650	1,1650	/	/
Vzdrževalnina (DN 15)	1	1,3320	1,3320	/	/
Omrežnina (DN 15)	1	1,7511	1,7511	5,1048	5,1048
<i>Skupaj</i>			<i>15,1465</i>		<i>15,5227</i>

Na podlagi potrjene cene oskrbe s pitno vodo v letu 2013 je mesečni strošek povprečnega gospodinjstva znašal 15,15 EUR. Predračunska cena izvajanja gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo za leto 2015 bistveno ne odstopa od potrjene cene v letu 2013. Za referenčno gospodinjstvo je razlika v mesečnem strošku oskrbe s pitno vodo med letoma zanemarljiva, saj gre za zgolj 2-odstotno povišanje oziroma 0,38 EUR.

Če v Tabeli 14 primerjamo seštevke vodarine in vodnega povračila v letu 2013 (10,91 EUR), kot primerljivo ceno storitve s predračunsko ceno za vodarino za leto 2015 (10,42 EUR), ugotovimo, da gre za 4-odstotno zmanjšanje cene oziroma 0,49 EUR. Razlog leži v

upoštevanju negativnega poročuna (-0,1020 EUR/m³) pri kalkulaciji končne predračunske lastne cene za vodarino za leto 2015. Če poročuna ne bi bilo, bi uporabnik plačal 0,9702 EUR/m³ porabljene pitne vode oziroma za porabo 12 m³ pitne vode skupaj 11,64 EUR, kar bi pomenilo, da bi se mesečni izdatek za vodarino povečal za 7 odstotkov ali 0,73 EUR. Če pa bi javno podjetje ugotovilo, da je potrjena cena leta 2013 v primerjavi z obračunsko ceno istega leta prenizka, pri čemer razlika med cenama znaša več kot 10 odstotkov, bi bil poročun pri vodarini pozitiven. Posledično bi uporabnik za storitev oskrbe s pitno vodo plačal višjo ceno.

Zaradi spremembe faktorjev omrežnine v Uredbi MEDO, od katerih je odvisna omrežnina za posamezne dimenzije vodomerov, ter zaradi spremenjenega načina zaračunavanja storitev omrežnine v večstanovanjskih stavbah bodo z omrežnino bolj obremenjeni uporabniki v večstanovanjskih stavbah ter veliki uporabniki, kot so podjetja oziroma industrija. Mesečni izdatek referenčnega gospodinjstva za omrežnino (seštevek števnine, vzdrževalnine in omrežnine) je v letu 2013 znašal 4,25 EUR, na podlagi predračunske cene za omrežnino za prihodnje obračunsko obdobje pa 5,10 EUR, kar pomeni 20-odstotno povišanje (0,86 EUR).

Za primerjavo vzemimo še velikega uporabnika, gospodarsko družbo, ki mesečno porabi 45 m³ pitne vode in ima vodomer dimenzije DN 50 mm. V Tabeli 15 je prikazana primerjava mesečnega stroška za gospodarsko družbo, izračunanega na podlagi potrjenih cen leta 2013 in predračunskih cen za leto 2015.

Tabela 15: Primerjava stroška oskrbe s pitno vodo za gospodarsko družbo po potrjeni ceni leta 2013 in predračunski ceni za leto 2015

Naziv storitve	Količina (v m ³)	Leto 2013		Leto 2015	
		Cena (v EUR)	Vrednost (v EUR)	Cena (v EUR)	Vrednost (v EUR)
Vodarina	45	0,8444	37,9980	0,8682	39,0670
Vodno povračilo	45	0,0638	2,8710	/	/
Števnina (DN 50)	1	11,6500	11,6500	/	/
Vzdrževalnina (DN 50)	1	13,3200	13,3200	/	/
Omrežnina (DN 50)	1	17,7511	17,7511	76,5721	76,5721
<i>Skupaj</i>			83,3500		115,6390

Gospodarska družba je za storitev gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo leta 2013 plačala 83,35 EUR, medtem ko znaša mesečni strošek po predračunskih cenah za leto 2015 115,64 EUR, kar pomeni 39-odstotno povišanje. Od tega večji del cene predstavlja fiksni del cene ali omrežnina, to je kar 66 odstotkov, medtem ko je seštevek omrežnine, števnine in vzdrževalnine v letu 2013, primerljiv z omrežnino za leto 2015, predstavljal zgolj 43 odstotkov celotne cene storitve oskrbe s pitno vodo.

V Prilogah 3 in 4 prikazujemo tudi ostale izračune mesečnega stroška oskrbe s pitno vodo tako za referenčno gospodinjstvo kot gospodarsko družbo glede na različno porabo pitne

vode. Izračunan mesečni strošek na podlagi predračunskih cen za leto 2015 primerjamo z vrednostmi, izračunanimi na osnovi potrjenih cen iz leta 2013. Iz primerjav je razvidno, da je pri posameznemu uporabniku razlika med predračunsko in potrjeno ceno za oskrbo s pitno vodo višja pri manjši mesečni porabi pitne vode kot pri večji mesečni porabi pitne vode. Kot primer vzemimo gospodinjstvo, ki mesečno porabi 4 m³ pitne vode. Strošek takšnega porabnika je po predlaganih predračunskih cenah v primerjavi s potrjenimi cenami višji za 9 odstotkov (ali 0,70 EUR), medtem ko je mesečni strošek referenčnega gospodinjstva (ob mesečni porabi 12 m³ pitne vode) višji za 2 odstotka (ali 0,38 EUR). Tudi izračuni v Prilogi 4 na primeru gospodarske družbe potrjujejo, da je razlika pri manjši porabi pitne vode izrazitejša kot pri večji porabi.

Če povzamemo ugotovitve, lahko trdimo, da sprememba cene, oblikovana na podlagi Uredbe MEDO, bolj vpliva na uporabnike storitve oskrbe s pitno vodo, ki imajo večje premere vodomeroev – torej na večje porabnike, kot so podjetja oziroma industrija. Zaradi sprememb v faktorjih omrežnine ter vključitve vzdrževanja in obnov vodovodnih priključkov bodo uporabniki po novem plačevali večji fiksni del cene, ki je neodvisen od porabe pitne vode.

SKLEP

Slovenija je imela v preteklosti težave z vzpostavitvijo trajnega sistema oblikovanja cen storitev gospodarskih javnih služb na lokalni ravni. Neprimerljivost med cenami storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo med posameznimi občinami je posledica dolgoletne omejevalne cenovne politike. Cene teh storitev niso pokrivale lastne, stroškovne cene, zato ni bilo zagotovljenih dovolj sredstev za obnovitvene investicije v infrastrukturo, ki je precej dotrajana.

Ministrstvo za okolje in prostor je v preteklosti sprejelo kar nekaj zakonskih aktov za ureditev področja lokalnih gospodarskih javnih služb varstva okolja. Po letu 2008 so predpise spremenili v smeri oblikovanja cene storitve gospodarske javne službe – ločeno za stroške javne infrastrukture (fiksni del cene ali omrežnine) in stroške izvajanja storitve (variabilni del cene ali vodarine).

1. januarja 2013 je stopila v veljavo Uredba MEDO, na podlagi katere morajo občine najkasneje v 15 mesecih (do 31. marca 2014) sprejeti nove cene storitev gospodarskih javnih služb varstva okolja in uskladiti občinske predpise. Kalkulacijo cene pripravi izvajalec storitev gospodarskih javnih služb varstva okolja z elaboratom, ki ga predloži pristojnemu občinskemu organu. Poleg vpeljave novih terminov cene (predračunska, obračunska, potrjena, zaračunana) je bistvena novost nove ureditve pri določanju omrežnine, saj se v ceno javne infrastrukture (poleg nekaterih drugih stroškov) vključuje tudi stroške, povezane z obnovo in vzdrževanjem priključkov na javni vodovod v obsegu nalog izvajalca gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo.

Nedorečeno področje v Uredbi MEDO ostaja določitev obračunskega obdobja, saj Uredba MEDO izrecno ne določa, da je obračunsko obdobje eno leto, niti ne ureja načina trajanja in določitve obračunskega obdobja (Jagodič, 2014, str. 3). Loncner (2013b, str. 3) opozarja, da je pomembna tudi opredelitev obračunskega vodomerov, ki predstavlja osnovo za obračun izvedenih storitev gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo. Storitve, ki se opravijo za obračunskim vodomerom, ne sodijo med gospodarske javne službe in se jih zato v kalkulacijo omrežnine ne sme vključiti (Loncner, 2013b, str. 68–69).

Neustrezna kalkulacija cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo je lahko tudi zaradi napačne višine stroškov najemnine infrastrukture. V praksi se pojavljajo odstopanja med obstoječimi vrednostmi gospodarske javne infrastrukture, izkazanimi v poslovnih knjigah ter dejanskimi vrednostmi, saj nekatere občine v svojih poslovnih knjigah izkazujejo infrastrukturo med investicijami v teku, čeprav se ta že uporablja za izvajanje storitev oskrbe s pitno vodo. Posledično je tudi zaračunana najemnina izvajalcem gospodarske javne službe nižja od najemnine, ki bi jo komunalna podjetja morala plačevati za infrastrukturo, ki se dejansko uporablja za izvajanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo (Loncner, 2013b, str. 72). Ravno zato je pomembno, da se rešitve za vse dileme, ki jih Uredba MEDO in podzakonski akti ne urejajo, uredijo v občinskih odlokih o oskrbi s pitno vodo.

V kalkulaciji cene storitve gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo v Poglavjih 4.3.3 in 4.3.4 smo prikazali način oblikovanja predračunske cene za vodarino in omrežnino za prihodnje obračunsko obdobje, leto 2015. Uredba MEDO omogoča oblikovanje polne lastne cene, ki krije stroške izvajanja gospodarskih javnih služb ter stroške javne infrastrukture. Iz samih izračunov je razvidno, da v primerjavi s Pravilnikom o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja bistveno večjo težo v strukturi cene nosi omrežnina, s katero se zagotavljajo sredstva za obnovo infrastrukture. Cena, oblikovana na podlagi Uredbe MEDO, ima večji vpliv na uporabnike storitev oskrbe s pitno vodo z večjimi premeri vodomerov. Podjetje, ki ima vodomer dimenzije DN 80 mm, bo po novi ceni za omrežnino mesečno odštelo 255,24 EUR, medtem ko je bil strošek za podjetje pred spremembo cene 42,48 EUR. Bistvene podražitve pa ne bodo občutila gospodinjstva. Pri vodomeru dimenzije DN 15 mm bo omrežnina višja za zgolj 0,86 EUR. Skladno z evropskimi smernicami Uredba MEDO tako sledi načelu »povzročitelj obremenitve plača«, saj uporabniki plačajo proporcionalno glede na povzročene stroške rabe pitne vode.

Ker tako obseg kot vrsta investicij v gospodarsko javno infrastrukturo vplivata na višino amortizacije in najemnine, je pomembno, da občine sprejemajo smotrne odločitve pri investiranju v javno infrastrukturo. Omrežnina se preko najemnine zbira pri občini, ta pa bi se morala namensko porabiti za vlaganja v gospodarsko javno infrastrukturo. Če občine nimajo opredeljenih dolgoročnih ciljev na področju izvajanja gospodarskih javnih služb, lahko prihaja do neustreznih investicij, ki se bodisi kažejo v predimenzioniranosti infrastrukture za

izvajanje gospodarskih javnih služb varstva okolja bodisi v nesmotrnem vlaganju (ali nezadostnem vlaganju) v gospodarsko javno infrastrukturo. Investiranje v gospodarsko infrastrukturo poleg koristi prinaša tudi stroške, kot je amortizacija infrastrukturnih sredstev in z njo določanje najemnine in posledično omrežnine, cene storitve, ki jo plačujejo uporabniki storitev gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo (Loncner, 2014b, 80–81).

Uredba MEDO določa, da cene storitev gospodarskih javnih služb varstva okolja sprejemajo občinski sveti občine. Elaborate pa pripravi izvajalec teh služb na osnovi strokovnih podlag. Naj na tem mestu omenimo, da se postavlja vprašanje, ali imajo občinski organi dovolj strokovnega znanja za potrjevanje cen in kako zagotoviti, da potrjevanje cen ne bo podvrženo političnim interesom. Menimo, da bi se občine morale v prvi vrsti racionalno odločati o investiranju v gospodarsko javno infrastrukturo, kar bi omogočalo stroškovno učinkovito izvajanje gospodarske javne službe oskrbe s pitno vodo na njenem območju. V nadaljevanju pri sprejemanju cen storitev pa naj občinski sveti odločajo o zaračunani ceni, ki jo plačajo uporabniki in predstavlja potrjeno ceno, zmanjšano za subvencioniranje izvajanja gospodarske javne službe. Kot je mnenja Loncner (2014b, str. 85) naj bi torej občinski sveti v postopku potrjevanja cen določili le, katere uporabnike subvencionirati in v kolikšni višini.

LITERATURA IN VIRI

1. Cerkvnik, S. (2009). Oblikovanje in določanje cen komunalnih storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb po novih pravilih. *Zbornik XII. posvetovanja Računovodstvo v javnih podjetjih* (str. 103–125). Ljubljana: LM Veritas d.o.o.
2. Cerkvnik, S. (2010). Možnosti in pogoji uvedbe diferenciranih cen za storitve cen gospodarskih javnih služb varstva okolja. *Zbornik XII. posvetovanja Računovodstvo v javnih podjetjih* (str. 163–178). Ljubljana: LM Veritas d.o.o.
3. Cerkvnik, S. (2011, 25. oktober). Ni politične volje za uravnavanje cen. *EOL* 62–63. Najdeno 4. avgusta 2014 na spletnem naslovu <http://www.zelenaslovenija.si/revija-eol/aktualna-stevilka/okolje/1205-ni-politice-volje-za-uravnavanje-cen-eol-62-63>
4. Cerkvnik, S. (2013). *Poslovanje izvajalcev gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode v obdobju 2009–2011 z analizo vpliva zakonodajnih sprememb in cenovne politike*. Prosojnice gradiva za seminar »Aktualni problemi na področju izvajanja javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode«. Ljubljana: IREET.
5. Direktiva Evropskega parlamenta in sveta 2000/60/ES o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike. (2000). *Uradni list EU* št. 327/2000. Najdeno 22. decembra 2014 na spletnem naslovu <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?qid=1419243621450&uri=CELEX:32000L0060>
6. Fajfar, A. (2013). *Financiranje in oblikovanje cen gospodarskih javnih služb varstva okolja s poudarkom na odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode* (magistrsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
7. Hrovatin, A., & Bailey, J. S. (2001). Implementing the European Commission's water pricing communication: cross-country perspectives. *Utilities Policy*, 10(1), 13–24.
8. Hrovatin, A., Tekavčič, M., Šink, D., Marc, M., Schweiger, H., Dolenshek, J. & Švigelj, M. (2002). *Strategija razvoja lokalnih gospodarskih javnih služb v Sloveniji*. Ljubljana: Svetovalni center, d.o.o.
9. Jagodič, B. (2010). Pravni in davčni vidiki preglednosti finančnih odnosov med izvajalci gospodarskih javnih služb in občinami. *Zbornik XII. posvetovanja Računovodstvo v javnih podjetjih* (str. 93–116). Ljubljana: LM Veritas d.o.o.
10. Jagodič, B. (2013). Uskladitev občinskih aktov z Uredbo o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja. *Zbornik 3. problemske konference komunalnega gospodarstva* (str. 77–84). Podčetrtek: inštitut za javne službe.
11. Jagodič, B. (2014). *Določitev obračunskega obdobja na področju gospodarskih javnih služb varstva okolja*. Strokovno mnenje. Ljubljana: Inštitut za javne službe.
12. Jereb, S. (2010). Financiranje obnove in razvoja javne infrastrukture v Sloveniji. *Zbornik XII. posvetovanja Računovodstvo v javnih podjetjih* (str. 53–72). Ljubljana: LM Veritas d.o.o.

13. Jereb, S. (2012). *Posebnosti in dileme pri oblikovanju cen GJS*. Gradivo za seminar »Oblikovanje cen storitev obveznih občinskih javnih služb varstva okolja«. Ljubljana: Agencija za kadre.
14. Jereb, S. (2013a). Predstavitev novih sistemskih rešitev pri regulaciji cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja. *Oblikovanje cen občinskih javnih služb varstva okolja* (str. 1–11). Ljubljana: NEBRA d.o.o.
15. Jereb, S. (2013b). Viri financiranja obnove in izgradnje nove gospodarske javne infrastrukture. *Finančni, davčni in računovodski vidiki investiranja v gospodarsko javno infrastrukturo* (str. 5–28). Ljubljana: LM Veritas d.o.o.
16. Lenarčič, F. (2012). *Podrobnejša predstavitev Uredbe za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja*. Gradivo za seminar »Oblikovanje cen storitev obveznih občinskih javnih služb varstva okolja«. Ljubljana: Agencija za kadre.
17. Loncner, M. (2013a). Spremljanje stroškov posameznih dejavnosti – iz teorije v prakso. *Zbornik 3. problemske konference komunalnega gospodarstva* (str. 99–110). Podčetrtek: Inštitut za javne službe.
18. Loncner, M. (2013b). Dileme in možne rešitve v zvezi z oblikovanjem cene omrežnine pri izvajanju oskrbe s pitno vodo ter pri odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode. *Zbornik XVI. posvetovanja Organiziranje, financiranje in računovodenje gospodarskih javnih služb* (str. 65–78). Ljubljana: LM Veritas d.o.o.
19. Loncner, M. (2014a). *Izkazovanje stroškov in prihodkov komunalnih podjetij v obračunu za letu 2013*. Gradivo za seminar »Letni obračun 2013 v podjetjih, ki opravljajo gospodarske javne službe« (str. 15–33). Ljubljana: LM Veritas d.o.o.
20. Loncner, M. (2014b). Cene komunalnih storitev z vidika zagotavljanja trajnostnega razvoja. *Zbornik 4. problemske konference komunalnega gospodarstva* (str. 75–86). Rogaška Slatina: Gospodarska zbornica Slovenije.
21. Lozej, M. (2012a). *Gradivo za seminar »Pregled ter analiza cen storitev oskrbe s pitno vodo in cen odvajanja ter čiščenja komunalnih odpadnih in padavinskih voda v Sloveniji«*. Ljubljana: LM Veritas d.o.o.
22. Lozej, M. (2012b). Amortiziranje osnovnih sredstev gospodarske javne infrastrukture pri občinah in najemnine pri javnih podjetjih. *Zbornik XV. posvetovanja Organiziranje, financiranje in računovodenje gospodarskih javnih služb* (str. 21–35). Ljubljana: LM Veritas d.o.o.
23. Lozej, M. (2013). Gibanje stroškov amortizacije, najemnin in subvencij za gospodarsko javno infrastrukturo v obdobju 2008 do 2012. *Zbornik XVI. posvetovanja Organiziranje, financiranje in računovodenje gospodarskih javnih služb* (str. 45–64). Ljubljana: LM Veritas d.o.o.
24. Lozej, M. (2014a). *Oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (100 vprašanj in 100 odgovorov v zvezi z Uredbo MEDO)*. Ljubljana: LM Veritas d.o.o.

25. Lozej, M. (2014b). *Oblikovanje cen storitev GJS*. Gradivo za seminar »Letni obračun 2013 v podjetjih, ki opravljajo gospodarske javne službe« (str. 63–77). Ljubljana: Gradivo za seminar LM Veritas d.o.o.
26. Mayer, B. (2006, marec). Uporaba SRS 35 glede sredstev v upravljanju. Najdeno 18. septembra 2014 na spletnem naslovu <http://www.vsr.si/clanki/UPORABA%20SRS%2035%20GLEDE%20SREDSTEV%20V%20UPRAVLJANJU.pdf>.
27. Ministrstvo za finance. (2009). Priporočila za ureditev razmerij med lastnikom gospodarske javne infrastrukture – občino in izvajalcem gospodarske javne službe. Najdeno 14. decembra 2014 na spletnem naslovu http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/Lokalne_skupnosti/Navodila_ob%C4%8Dinam/Dopisi_zupanom_obcin_in_financnim_sluzbam_obcin/OBCINE_IN_JAVNA_PODJETJA-sredstvavupravljanju-gospodarskajavnainfrastruktura-SRS35.pdf
28. Ministrstvo za finance. (2013). Obračunavanje amortizacije za osnovna sredstva gospodarske javne službe. Najdeno 16. decembra 2014 na spletnem naslovu http://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCAQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.lm-veritas.si%2Fprva%2Findex.php%3Foption%3Dcom_docman%26task%3Ddoc_download%26gid%3D153%26Itemid%3D106&ei=PHWQVKHFC4TN7Qb59IDwDQ&usg=AFQjCNELZTLI-B2de5uNgOcPIJXD4dQcVg&sig2=RW2sMbdAAda7I3mOxRc3Qg&bvm=bv.81828268,d.ZGU.
29. Ministrstvo za okolje in prostor. (2006). Operativni program oskrbe s pitno vodo. Najdeno 12. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/zakonodaja/varstvo_okolja/operativni_programi/op_pitna_voda.pdf
30. Ministrstvo za okolje in prostor. (2014a, 4. avgust). Objava primerljivih območij in povprečnih potrjenih, zaračunanih in obračunskih cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja. Najdeno 4. avgusta 2014 na spletnem naslovu http://www.mko.gov.si/fileadmin/mko.gov.si/pageuploads/podrocja/odpadki/primerljiva_obmocja_gjsvo.pdf
31. Ministrstvo za okolje in prostor. (2014b, 24. oktober). Objava primerljivih območij in povprečnih potrjenih, zaračunanih in obračunskih cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja. Najdeno 3. marca 2015 na spletnem naslovu http://www.mop.gov.si/fileadmin/mop.gov.si/pageuploads/podrocja/odpadki/primerljiva_obmocja_gjsvo_2013.pdf
32. Pečarič, M., & Bugarič, B. (2011). *Javne službe*. Ljubljana: Fakulteta za upravo.
33. Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja. *Uradni list RS* št. 63/2009, 87/2012.
34. Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev. *Uradni list RS* št. 45/2005, 138/2006, 120/2007, 48/2009, 112/2009, 58/2010, 108/2013.

35. Pravilnik o oblikovanju cen storitev obvezne gospodarske javne službe varstva okolja. *Uradni list RS* št. 128/2004, 56/2005, 38/2007, 41/2008, 79/2008.
36. Pravilnik o oskrbi s pitno vodo. *Uradni list RS* št. 35/2006, 41/2008, 28/2011, 88/2012.
37. Pravilnik o pitni vodi. *Uradni list RS* št. 19/2004, 35/2004, 26/2006, 92/2006, 25/2009.
38. Pravilnik o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov pravnih oseb javnega prava. *Uradni list RS* št. 134/2003, 34/2004, 13/2005, 114/2006-ZUE, 138/2006, 120/2007, 112/2009, 58/2010, 97/2012.
39. Pravilnik o upravljanju večstanovanjskih stavb. *Uradni list RS* št. 60/2009, 87/2011, 85/2013.
40. Računsko sodišče Republike Slovenije. (2007). Revizijsko poročilo o pravilnosti določitve oblik in podelitve izvajanja obveznih in izbirnih gospodarskih javnih služb v letu 2005. Najdeno 26. avgusta 2014 na spletnem naslovu [http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KE24A14A3C1499BC4C125733D0050EE5E/\\$file/IzvGJS_PP05.pdf](http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/KE24A14A3C1499BC4C125733D0050EE5E/$file/IzvGJS_PP05.pdf)
41. Računsko sodišče Republike Slovenije. (2011a). Revizijsko poročilo: Gospodarska javna služba urejanja voda na vplivnem območju energetskega izkoriščanja spodnje Save. Najdeno 14. januarja 2015 na spletnem naslovu [http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/K5C46979F9E0D2256C1257911001A9FB1/\\$file/INFRA_GJS_PSP06-08.pdf](http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/K5C46979F9E0D2256C1257911001A9FB1/$file/INFRA_GJS_PSP06-08.pdf).
42. Računsko sodišče Republike Slovenije. (2011b). Revizijsko poročilo: Ureditev razmerij pri infrastrukturi za izvajanje gospodarskih javnih služb. Najdeno 29. oktobra 2014 na spletnem naslovu [http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/K075570C3CD070236C12578EF0021FE46/\\$file/Infrastruktura_SP09.pdf](http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/K075570C3CD070236C12578EF0021FE46/$file/Infrastruktura_SP09.pdf).
43. Računsko sodišče Republike Slovenije. (2013). Revizijsko poročilo: Izvajanje Zakona o vodah. Najdeno 14. februarja 2015 na spletnem naslovu [http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/K6F65FBAE468DCE7CC1257B3A001DCD98/\\$file/MOP_ZV1_SP09-10.pdf](http://www.rs-rs.si/rsrs/rsrs.nsf/I/K6F65FBAE468DCE7CC1257B3A001DCD98/$file/MOP_ZV1_SP09-10.pdf)
44. Rakar, A. (2012). Dezinvestiranje na področju komunalne infrastrukture kot državni razvojni problem. Najdeno 15. oktobra 2014 na spletnem naslovu http://www.e-prostor.gov.si/fileadmin/GJI/gradiva/Konference/dr_Albin_Rakar.pdf.
45. Rozman, I. (2012). *Metodologija za oblikovanje cen obveznih občinskih javnih služb varstva okolja*. Gradivo za seminar »Oblikovanje cen storitev obveznih občinskih javnih služb varstva okolja«. Ljubljana: Agencija za kadre.
46. Sklep o določitvi cene za osnove vodnih povračil za rabo vode, naplavin in vodnih zemljišč za leto 2013. *Uradni list RS* št. 102/2012.
47. Sklep o določitvi cene za osnove vodnih povračil za rabo vode, naplavin in vodnih zemljišč za leto 2015. *Uradni list RS* št. 64/2014.
48. Slovenski računovodski standardi (SRS). *Uradni list RS* št. 118/2005, 10/2006 popr., 58/2006, 112/2006 popr., 3/2007, 12/2008, 119/2008, 1/2010, 90/2010 popr., 80/2011, 2/2012, 64/2012, 94/2014, 2/2015 popr.
49. Uredba o določitvi najvišjih cen komunalnih storitev. *Uradni list RS* št. 69/2010, 12/2011, 67/2011, 14/2012, 66/2012.

50. Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uredba MEDO). *Uradni list RS* št. 87/2012, 109/2012.
51. Uredba o oblikovanju cen komunalnih storitev. *Uradni list RS* št. 45/2005, 45/2006, 38/2007, 85/2007, 41/2008, 32/2009.
52. Uredba o oskrbi s pitno vodo. *Uradni list RS* št. 88/2012.
53. Uredba o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti. *Uradni list RS* št. 34/2011, 42/2012, 24/2013, 10/2014.
54. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list RS* št. 65/2009-UPB, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 82/2013; *Odl. US*: U-I-311/11-16.
55. Zakon o gospodarskih javnih službah (ZGJS). *Uradni list RS* št. 32/1993, 30/1998-ZZLPPO, 127/2006-ZJZP, 38/2010-ZUKN, 57/2011-ORZGJS40.
56. Zakon o javnih cestah. *Uradni list RS* št. 33/2006-UPB, 45/2008, 57/2008-ZLDUVCP, 69/2008-ZCestV, 42/2009, 109/2009, 109/2010-ZCes-1.
57. Zakon o javnih financah (ZJF). *Uradni list RS* št. 11/2011-UPB, 14/2013 popr., 101/2013.
58. Zakon o kontroli cen (ZKC). *Uradni list RS* št. 51/2006-UPB1.
59. Zakon o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (ZPFOLERD-1). *Uradni list RS* št. 33/2011.
60. Zakon o varstvu okolja (ZVO-1). *Uradni list RS* št. 39/2006-UPB, 49/2006-ZMetD, 33/2007-ZPNačrt, 57/2008-ZFO-1A, 70/2008, 108/2009, 108/2009-ZPNačrt-A, 48/2012, 57/2012, 92/2013; *Odl. US*: U-I-51/06-10.
61. Zakon o vodah (ZV-1). *Uradni list RS* št. 67/2002, 2/2004-ZZdrI-A, 41/2004-ZVO-1, 57/2008, 57/2012, 100/2013, 40/2014.

PRILOGE

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Pregled obračunane in pokrite amortizacije (s ceno storitve oskrbe s pitno vodo) za 20 komunalnih podjetij v letih 2008 in 2009	1
Priloga 2: Primerjava amortizacije in zneskov najemnin v zvezi z gospodarsko javno infrastrukturo za 20 komunalnih podjetij za obdobje 2008–2012.....	2
Priloga 3: Mesečni strošek referenčnega gospodinjstva (DN 15 mm) pred in po spremembi cene storitve oskrbe s pitno vodo	3
Priloga 4: Mesečni strošek za gospodarsko družbo (DN 50 mm) pred in po spremembi cene storitve oskrbe s pitno vodo	4

Priloga 1: Pregled obračunane in pokrite amortizacije (s ceno storitve oskrbe s pitno vodo) za 20 komunalnih podjetij v letih 2008 in 2009

Tabela 1: Pregled zneskov obračunane in pokrite amortizacije za 20 komunalnih podjetij v letih 2008 in 2009

Vzorec 20 javnih podjetij	Leto 2008				Leto 2009			
	Vsa obračunana amortizacija (v EUR)	Denarno pokrita amortizacija (v EUR)	Odpisana amortizacija (v EUR)	Odstotek odpisane amortizacije	Vsa obračunana amortizacija (v EUR)	Denarno pokrita amortizacija (v EUR)	Odpisana amortizacija (v EUR)	Odstotek odpisane amortizacije
Podjetje št. 1	2.030.087	971.030	1.059.057	52 %	2.064.642	1.415.501	649.141	31 %
Podjetje št. 2	1.568.260	728.453	839.807	54 %	1.437.401	1.061.582	375.819	26 %
Podjetje št. 3	367.831	367.831	0	0 %	404.179	404.179	0	0 %
Podjetje št. 4	1.095.456	871.472	223.984	20 %	916.516	694.248	222.268	24 %
Podjetje št. 5	407.505	213.962	193.543	47 %	105.770	90.823	14.947	14 %
Podjetje št. 6	1.128.364	1.128.364	0	0 %	1.199.896	1.199.896	0	0 %
Podjetje št. 7	2.944.242	2.473.591	470.651	16 %	2.910.587	2.258.906	651.681	22 %
Podjetje št. 8	1.319.714	1.319.714	0	0 %	1.367.951	1.367.951	0	0 %
Podjetje št. 9	4.346.128	2.187.426	2.158.702	50 %	4.386.057	2.838.751	1.547.306	35 %
Podjetje št. 10	1.180.892	1.125.072	55.820	5 %	1.202.135	939.967	262.168	22 %
Podjetje št. 11	1.061.919	712.066	349.853	33 %	1.078.048	687.099	390.949	36 %
Podjetje št. 12	465.963	465.963	0	0 %	492.771	229.969	262.802	53 %
Podjetje št. 13	216.371	216.371	0	0 %	217.814	217.814	0	0 %
Podjetje št. 14	638.010	249.133	388.877	61 %	692.623	261.302	431.321	62 %
Podjetje št. 15	213.026	48.508	164.518	77 %	237.367	90.745	146.622	62 %
Podjetje št. 16	196.135	138.772	57.363	29 %	218.725	151.866	66.859	31 %
Podjetje št. 17	981.572	447.531	534.041	54 %	1.085.568	553.510	532.058	49 %
Podjetje št. 18	647.620	58.725	588.895	91 %	675.160	84.155	591.005	88 %
Podjetje št. 19	1.112.351	1.112.351	0	0 %	993.239	802.513	190.726	19 %
Podjetje št. 20	443.934	224.837	219.097	49 %	462.809	165.291	297.518	64 %
<i>Skupaj</i>	<i>22.365.380</i>	<i>15.061.172</i>	<i>7.304.208</i>	<i>33 %</i>	<i>22.149.258</i>	<i>15.516.068</i>	<i>6.633.190</i>	<i>30 %</i>

Vir: M. Lozej, Gibanje stroškov amortizacije, najemnin in subvencij za gospodarsko javno infrastrukturo v obdobju 2008 do 2012, 2013, str. 52.

Priloga 2: Primerjava amortizacije in zneskov najemnin v zvezi z gospodarsko javno infrastrukturo za 20 komunalnih podjetij za obdobje 2008–2012

Tabela 2: Pregled zneskov obračunane in pokrite amortizacije za 20 komunalnih podjetij v letih 2008 in 2009

Vzorec 20 javnih podjetij	Vsa obračun. amortizacija 2008 (v EUR)	Vsa obračun. amortizacija 2009 (v EUR)	Najemnina 2010 (v EUR)	Najemnina 2011 (v EUR)	Najemnina 2012 (v EUR)	Indeks 09/08	Indeks 10/09	Indeks 11/10	Indeks 11/08	Indeks 12/11	Indeks 12/08
Podjetje št. 1	2.030.087	2.064.642	2.245.762	2.252.626	2.264.425	1,02	1,09	1,00	1,11	1,01	1,12
Podjetje št. 2	1.568.260	1.437.401	3.376.601	3.214.271	3.189.236	0,92	2,35	0,95	2,05	0,99	2,03
Podjetje št. 3	367.831	404.179	620.516	460.383	643.132	1,10	1,54	0,74	1,25	1,40	1,75
Podjetje št. 4	1.095.456	916.516	2.653.326	2.187.316	2.248.786	0,84	2,90	0,82	2,00	1,03	2,05
Podjetje št. 5	407.505	105.770	690.212	833.531	869.437	0,26	6,53	1,21	2,05	1,04	2,13
Podjetje št. 6	1.128.364	1.199.896	1.770.815	1.960.740	2.007.027	1,06	1,48	1,11	1,74	1,02	1,78
Podjetje št. 7	2.944.242	2.910.587	2.783.630	2.809.410	2.867.972	0,99	0,96	1,01	0,95	1,02	0,97
Podjetje št. 8	1.319.714	1.367.951	1.825.150	1.979.220	1.981.866	1,04	1,33	1,08	1,50	1,00	1,50
Podjetje št. 9	4.346.128	4.386.057	3.277.949	2.984.248	2.285.652	1,01	0,75	0,91	0,69	0,77	0,53
Podjetje št. 10	1.180.892	1.202.135	1.229.216	1.360.817	1.340.444	1,02	1,02	1,11	1,15	0,99	1,14
Podjetje št. 11	1.061.919	1.078.048	1.103.080	1.144.416	1.171.966	1,02	1,02	1,04	1,08	1,02	1,10
Podjetje št. 12	465.963	492.771	266.443	301.502	449.443	1,06	0,54	1,13	0,65	1,49	0,96
Podjetje št. 13	216.371	217.814	254.304	266.468	267.306	1,01	1,17	1,05	1,23	1,00	1,24
Podjetje št. 14	638.010	692.623	218.518	246.463	244.292	1,09	0,32	1,13	0,39	0,99	0,38
Podjetje št. 15	213.026	237.367	233.822	457.925	759.792	1,11	0,99	1,96	2,15	1,66	3,57
Podjetje št. 16	196.135	218.725	504.570	531.416	614.344	1,12	2,31	1,05	2,71	1,16	3,13
Podjetje št. 17	981.572	1.085.568	1.165.122	1.112.672	1.141.280	1,11	1,07	0,95	1,13	1,03	1,16
Podjetje št. 18	647.620	675.160	151.253	259.291	266.169	1,04	0,22	1,71	0,40	1,03	0,41
Podjetje št. 19	1.112.351	993.239	997.677	894.433	894.433	0,89	1,00	0,90	0,80	1,00	0,80
Podjetje št. 20	443.934	462.809	457.995	814.700	1.139.700	1,04	0,99	1,78	1,84	1,40	2,57
<i>Skupaj</i>	<i>22.365.380</i>	<i>22.149.258</i>	<i>25.825.961</i>	<i>26.071.848</i>	<i>26.646.702</i>	<i>0,99</i>	<i>1,17</i>	<i>1,01</i>	<i>1,17</i>	<i>1,02</i>	<i>1,19</i>

Vir: M. Lozej, Gibanje stroškov amortizacije, najemnin in subvencij za gospodarsko javno infrastrukturo v obdobju 2008 do 2012, 2013, str. 54.

Priloga 3: Mesečni strošek referenčnega gospodinjstva (DN 15 mm) pred in po spremembi cene storitve oskrbe s pitno vodo

Tabela 3: Primerjava mesečnega stroška za referenčno gospodinjstvo z vodomero dimenzije DN 15 mm po predračunski ceni za leto 2015 in potrjeni ceni iz leta 2013

Naziv storitve/predračunska cena za DN 15 mm za leto 2015 (v EUR)	Količina (v m ³)							
	1	4	8	12	16	20	30	40
Vodarina	0,8682	3,4726	6,9452	10,4179	13,8905	17,3631	26,0446	34,7262
Omrežnina	5,1048	5,1048	5,1048	5,1048	5,1048	5,1048	5,1048	5,1048
<i>Skupaj</i>	<i>5,9730</i>	<i>8,5774</i>	<i>12,0500</i>	<i>15,5227</i>	<i>18,9953</i>	<i>22,4679</i>	<i>31,1494</i>	<i>39,8310</i>
Naziv storitve/potrjena cena za DN 15 mm v letu 2013 (v EUR)	Količina (v m ³)							
	1	4	8	12	16	20	30	40
Vodarina	0,8444	3,3776	6,7552	10,1328	13,5104	16,8880	25,3320	33,7760
Vodno povračilo	0,0638	0,2552	0,5104	0,7656	1,0208	1,2760	1,9140	2,5520
<i>Primerljiva cena za vodarino</i>	<i>0,9082</i>	<i>3,6328</i>	<i>7,2656</i>	<i>10,8984</i>	<i>14,5310</i>	<i>18,1640</i>	<i>27,2460</i>	<i>36,3280</i>
Števnina	1,1650	1,1650	1,1650	1,1650	1,1650	1,1650	1,1650	1,1650
Vzdrževalnina	1,3320	1,3320	1,3320	1,3320	1,3320	1,3320	1,3320	1,3320
Omrežnina	1,7511	1,7511	1,7511	1,7511	1,7511	1,7511	1,7511	1,7511
<i>Primerljiva cena za omrežnino</i>	<i>4,2481</i>	<i>4,2481</i>	<i>4,2481</i>	<i>4,2481</i>	<i>4,2481</i>	<i>4,2481</i>	<i>4,2481</i>	<i>4,2481</i>
<i>Skupaj</i>	<i>5,1563</i>	<i>7,8809</i>	<i>11,5137</i>	<i>15,1465</i>	<i>18,7793</i>	<i>22,4121</i>	<i>31,4941</i>	<i>40,5761</i>
<i>Razlika med predračunsko in potrjeno ceno za vodarino (v EUR)</i>	<i>-0,0400</i>	<i>-0,1602</i>	<i>-0,3204</i>	<i>-0,4805</i>	<i>-0,6407</i>	<i>-0,8009</i>	<i>-1,2014</i>	<i>-1,6018</i>
<i>Razlika med predračunsko in potrjeno ceno za omrežnino (v EUR)</i>	<i>0,8567</i>	<i>0,8567</i>	<i>0,8567</i>	<i>0,8567</i>	<i>0,8567</i>	<i>0,8567</i>	<i>0,8567</i>	<i>0,8567</i>
<i>Skupna razlika med predračunsko in potrjeno ceno (v EUR)</i>	<i>0,8167</i>	<i>0,6965</i>	<i>0,5363</i>	<i>0,3762</i>	<i>0,2160</i>	<i>0,0558</i>	<i>-0,3447</i>	<i>-0,7451</i>
<i>Razlika med predračunsko in potrjeno ceno za vodarino (v %)</i>	<i>96</i>	<i>96</i>	<i>96</i>	<i>96</i>	<i>96</i>	<i>96</i>	<i>96</i>	<i>96</i>
<i>Razlika med predračunsko in potrjeno ceno za omrežnino (v %)</i>	<i>120</i>	<i>120</i>	<i>120</i>	<i>120</i>	<i>120</i>	<i>120</i>	<i>120</i>	<i>120</i>
<i>Skupna razlika med predračunsko in potrjeno ceno (v %)</i>	<i>116</i>	<i>109</i>	<i>105</i>	<i>102</i>	<i>101</i>	<i>100</i>	<i>99</i>	<i>98</i>

Priloga 4: Mesečni strošek za gospodarsko družbo (DN 50 mm) pred in po spremembi cene storitve oskrbe s pitno vodo

Tabela 4: Primerjava mesečnega stroška za gospodarsko družbo z vodomerom dimenzije DN 50 mm po predračunski ceni za leto 2015 in potrjeni ceni iz leta 2013

Naziv storitve/predračunska cena za DN 50 mm za leto 2015 (v EUR)	Količina (v m ³)							
	30	35	40	45	55	70	100	150
Vodarina	26,0446	30,3854	34,7262	39,0670	47,7485	60,7708	86,8155	130,2232
Omrežnina	76,5721	76,7521	76,7521	76,7521	76,7521	76,7521	76,7521	76,7521
<i>Skupaj</i>	<i>102,6167</i>	<i>106,9575</i>	<i>111,2983</i>	<i>115,6390</i>	<i>124,3206</i>	<i>137,3429</i>	<i>163,3875</i>	<i>206,7953</i>
Naziv storitve/potrjena cena za DN 50 mm v letu 2013 (v EUR)	Količina (v m ³)							
	30	35	40	45	55	70	100	150
Vodarina	25,3320	29,5540	33,7760	37,9980	46,4420	59,1080	84,4400	126,6600
Vodno povračilo	1,1940	2,2330	2,5520	2,8710	3,5090	4,4660	6,3800	9,5700
<i>Primerljiva cena za vodarino</i>	<i>27,2460</i>	<i>31,7870</i>	<i>36,3280</i>	<i>40,8690</i>	<i>49,9510</i>	<i>63,5740</i>	<i>90,8200</i>	<i>136,2300</i>
Števnina	11,6500	11,6500	11,6500	11,6500	11,6500	11,6500	11,6500	11,6500
Vzdrževalnina	13,3200	13,3200	13,3200	13,3200	13,3200	13,3200	13,3200	13,3200
Omrežnina	17,5110	17,5110	17,5110	17,5110	17,5110	17,5110	17,5110	17,5110
<i>Primerljiva cena za omrežnino</i>	<i>42,4810</i>	<i>42,4810</i>	<i>42,4810</i>	<i>42,4810</i>	<i>42,4810</i>	<i>42,4810</i>	<i>42,4810</i>	<i>42,4810</i>
<i>Skupaj</i>	<i>69,7270</i>	<i>74,2680</i>	<i>78,8090</i>	<i>83,3500</i>	<i>92,4320</i>	<i>106,0550</i>	<i>133,3010</i>	<i>178,7110</i>
<i>Razlika med predračunsko in potrjeno ceno za vodarino (v EUR)</i>	<i>-1,2014</i>	<i>-1,4016</i>	<i>-1,6018</i>	<i>-1,8020</i>	<i>-2,2025</i>	<i>-2,8032</i>	<i>-4,0045</i>	<i>-6,0068</i>
<i>Razlika med predračunsko in potrjeno ceno za omrežnino (v EUR)</i>	<i>34,0911</i>	<i>34,0911</i>	<i>34,0911</i>	<i>34,0911</i>	<i>34,0911</i>	<i>34,0911</i>	<i>34,0911</i>	<i>34,0911</i>
<i>Skupna razlika med predračunsko in potrjeno ceno (v EUR)</i>	<i>32,8897</i>	<i>32,6895</i>	<i>32,4893</i>	<i>32,2890</i>	<i>31,8886</i>	<i>31,2879</i>	<i>30,0865</i>	<i>28,0843</i>
<i>Razlika med predračunsko in potrjeno ceno za vodarino (v %)</i>	<i>96</i>	<i>96</i>	<i>96</i>	<i>96</i>	<i>96</i>	<i>96</i>	<i>96</i>	<i>96</i>
<i>Razlika med predračunsko in potrjeno ceno za omrežnino (v %)</i>	<i>180</i>	<i>180</i>	<i>180</i>	<i>180</i>	<i>180</i>	<i>180</i>	<i>180</i>	<i>180</i>
<i>Skupna razlika med predračunsko in potrjeno ceno (v %)</i>	<i>147</i>	<i>144</i>	<i>141</i>	<i>139</i>	<i>134</i>	<i>130</i>	<i>123</i>	<i>116</i>

